

ליקוטי

מזהר"ן

מבואר

חברותא

ללימוד בעיון

תדעו כשיבא משיח צדקינו יווספו עוד ישיבות שילמדו בהם ספרי רבינו ז"ל
דברי מזהרנ"ת זצ"ל (שישיק היא תש"ז)

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

ליקוטי מוהר"ן

מבואר

חזרותא

ללימוד בעיון

מבוא לביאור

הביאור מורכב מג' חלקים:

הראשון – ביאור הפשוט, ששולב בגרסת התורה והוא מסקנת העיון שבהערות

החלק השני – ההערות, בנוי על פי רוב בדרך של קושיא ותירוץ^א.

ופתיחת כל המראה מקומות עם מפרשיהם כדי שהלומד יוכל בעצמו לדון בדיוק

הדברים ולא יוכרח לסמוך עלי. שעל כן נקרא חיבור זה חברותא, כי הכוונה

להיות עזר ללומד ולא ספר חידושי תורה אע"פ שמובלעים בו גם הרבה חדושים.

והשלישי – היא הקדמה לתורה שהיא מבט כללי על התורה, שאמור לקשור את

כל חלקי התורה בקשר אחד.

ועוד גם לבאר נושאים שבמיוחד קשים להבנה בתורה.

ההקדמה – בנויה על מסקנת העיון שבהערות לכן אין בה כמעט ראיות למבואר

בה

דרך הלימוד נ"ל לדמות למחרוזת כי כל תיבה ומשפט בתורה הן חרוז נפלא שצריך לעיין

בו תחילה בפני עצמו ללמוד אותו היטב ולכן בזה גלשתי גם מעבר לקשר העניין לתורה,

ואח"כ לעיין בו כיצד נקשר לתורה, וכן לעבור מחרוזת לחרוז אע"פ שעדיין לא נקשרו היטב

החרוזים כולם זה לזה. וכך נהגתי בכל מקום שכתבתי הערה ולפי מסקנת ההערה ביארתי

את הפשט המשולב בגרסא.

וכל זה עדיין בחי" ה"הזרעין בדמעה", כי עיקר ה"ברינה יקצורו" זה למצא את החוט החזק

שיחרו את כל החרוזים היטב דהיינו לתפוס את מהלך התורה באופן שכולל את כל

הפרטים בלא שישאר פרט מיותר שכביכול אין בו צורך למהלך התורה. וזה השתדלתי

לעשות אחרי לימוד כל התורה בעיון כתבתי הקדמה לתורה שהכוונה בה לבד מביאורי

מושגים קשים להבנה, העיקר לעשות סיכום קצר שכולל את כל החרוזים ופושט את כל

הספיקות כפי שנתבררו בעיונים שבהערות. (אמנם כיון שאין ביהמ"ד בלא חידוש גם

בהקדמה נתחדשו דברים שלא תמיד העתקתי אותם להערות) (זו היתה כוונתי ועדיין אני מצפה

להצליח יותר)

דפי הליקוטי מוהר"ן בצורת הדף נלקחו מליקוטי מוהר"ן מהדורת תקפא שהיא גרסת מוהרנ"ת שהדפיס בביתו, מוגה בהשוואה לשאר מהדורות. ובתוספת מ"מ, השייך למכון אבן שתייה ועדיין לא נדפס.

הערות אפשר להפנות למייל lezavotlaze@gmail.com

^א היכן שנזכר הריצ"ח הכוונה להרה"ג רבי יוסף צבי חשין שליט"א. (הריצ"ח כה 23) פירוש שהוא ביאור שאמר בתורה כה בדקה ה23. (הריצ"ח במדבר תשנ"ד) הפירוש שהוא ביאור שאמר בשיעור על הזוהר פיקודי שנאמר בשנת תשנ"ד פ' במדבר. הרבה יסודות וביאורים ששמעתי ממנו הבאתי ולא כולם ציינתי מחשש שלא לזה היתה כוונתו ובחלקם ציינתי שדברי הם ע"פ" מה ששמעתי ממנו דאוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, והוא רחום יכפר עוון.

הודעה

כל הביאורים הם בדרך אפשר והצעה בלבד, כי מי יודע עומק כוונתו ובפרט אנו והלוואי שגם כמה שכיוון למדרגתי לא שבשתי, ורק כיון שצויה לעיין ולחדש בתורתו אנו מקיימין דבריו על פי שכל הפשוט שלנו וכדברי מוהרנ"ת הנוקבים שכל מה שמקבל מרבו צריך לידע שיעדין אינו יודע כלל, כי כפלים לתושיה, כי מאד עמקו מחשבותיו, פי דבריו הם כמעין הנובע והם בחינת מים עמקים עצה בלב איש. וצריכין בכל פעם לעיין היטב בדבריו הקדושים ולחזור ולשאב מהם עצות נפלאות באופן שיוכל להציל את עצמו משטף מים רבים של זה העולם. וכל מה שיעדע ויוציא מדבריו צריך לידע ולהבין ולהאמין שיעדין אינו יודע כלל עד היכן מגיעים עמקות דבריו העמקים מני יום וכו'. רק במה שהרשה יכול להתבונן מהם עצות לעבודתו יתברך כפי מדרגתו, אבל עצם תורתו ואפלו שיהותיו הקדושות אי אפשר להשיג בשום אופן וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, הרבה למדתי מרבותי ולא חסרתי מהם אלא וכו'. ע"ל

ועיקר כוונת החיבור הזה הוא לבאר הפשט באופן שכל אחד יוכל ללמוד ולעורר קושיות ללימוד בעיון ולפתוח את המראה מקומות להקל על הלימוד בעיון. ולרגע לא שכחתי את אנשי החריפים שאם יעינינו בזה מסתמא יהיו להם הרבה הערות, והרבה חרושים עמלתי שעות רבות להבין ולחדש מסתמא אצלם הוא דבר פשוט שמיד עלו עליו. כל מעלתי עליהם היא רק הסבלנות לעמול ולטרוח הרבה שעות עמ"ל להגיש כשלהן ערוך את הדברים להקל על הרוצה ללמוד בעיון, כיון שלא מצאתי אחר שעשה זאת.

התנצלות

אמנם מעט בברסלב העיון לפרסם חידושיהם חלקם כדי לא להיקרא בעל המחבר וכיו"ב תארי כבוד

וחלקם כנראה מחשש שלא יצאו חובת הזהרת רבינו בתורה כא אות ח' שאין לדרוש לרבים אלא דברים המבוררים לו כאחותו שאסורה לו כמבואר בשבת קמה, ואע"פ שהזהיר בתורה סא' (סוף אות ה') שכ"א חייב להאמין בחשיבות חרושיו, מסתמא כוונתו להאמין אבל לא לדרוש ולפרסם. אבל כיון שאמר אני חדש מלא ישן ולא ידוע שבזה דווקא יצא לחדש ולחלוק על מפרשים רבים שהאריכו בחיוב כתיבת חידושים עיין מהרש"א ב"ב י: שעל זה אחז"ל פסחים נ. אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ובספר חסידים אות תקל מי שגילה לו הקב"ה דבר, ואינו כותבה ויכול לכתוב, הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גלה לו אלא לכתוב, דכתיב (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכתיב (משלי ה טז) יפוצו מעינותיך חוצה, וזה שכתוב (קהלת יב יד) יביא במשפט על כל נעלם, שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע, שאינה כותבה: ובביאור ברית עולם להחיד"א שם. הוסיף בשם ספר לב אריה שכתב בהקדמתו משם רז"ל שבזמן שבינת המקדש קיים כשאדם מקריב קרבן מתכפר לו וכשאדם כותב בספר מה שלומד איזה חידוש הכתיבה זו עולה לו במקום קרבן. ובה פ"י הרב הנ"ל את הכתוב זבח ומנחה לא חפצת וכו' עולה וחטאה לא שאלת או אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי שיעלה במקום קרבן. עוד עי"ש בשם ספר רבינו אפרים על התורה כתב יד פרשת כי תשא שכתב משם רבי אליעזר מגרמיזא ז"ל שכל מי שמגלין לו רזי תורה מן השמים ואינו כותבו עתיד ליתן את הדין עכ"ל. ועיין שפתי כהן למוה"ר מרדכי הכהן מגורי הארז"ל בהקדמת ספרו בזה"ל "ניתנה רשות למי שחננו ה' קצת דעה וחכמה ובינה לבאר ולפרש מה שקבלה נשמתו בסיני ואם לא יכתבם נראה לי שהוא נענש כמו הנביא שהוא כובש נבואתו שחייב מיתה. ועיין בספר מחשבות חרוץ לר' צדוק הכהן אות טו שכתב שיש גם חיוב לפרסם כי שמא יש בדבריו איזה חידוש השייך לחלקו ולא נגלה לשום אדם והוא לכך נוצר גלותו בעולם, ואם לא, ח"ו יצטרך להתגלגל.

עוד עיין בספר קהילות יעקב זי"ע שכתב בהקדמת ספרו בשם ספר תורת גיטין מאמר הקדמון שדבר טוב אחד בספר מציל על הספר כולו. עכ"ל. לכן אולי ע"י הודעה והתנצלות הנ"ל אפשר כן לפרסם איזה חרושים גם לפחותים כמונו, ואנו תקווה שעכ"פ דבר טוב אחד יש גם בחיבור זה ויציל על הספר כולו.

ואע"פ שהרמב"ם מזהיר באגרות קדש מאמר קדוש ה' שלפני שדורש לרבים יחזור ד"פ אבל מה שכותב צריך לחזור אלף פעמים, מסתמא הכוונה להוראה למעשה ואע"פ שבודאי בדברי רבינו יש הוראה בקיום עצותיו ועניני השקפה למעשה, מסתמא בדרך לימוד מותר דאל"כ לא שבקת חי. ומסתמא גם הזהרת רבינו הנ"ל אפשר לפרש כך.

עכ"פ אם טעינו והזהרתם היא בכל עניין, אולי ראוי לכנות את הביאור חברותא, כי חברותא דרכו לומר גם את ספקותיו ולא רק דברים המבוררים כאחותו שאסורה.

עוד עניין חתימת שם המחבר היא סוגיא בפ"ע עיין ספר חסידים שסו שחכמים ראשונים נמנעו כדי שלא להנות מהתורה ועיין שם סימן ח' שרשב"ג מ"י הורגי מלכות תלה בזה סיבת הריגתו עוד עי"ש סימן פד שמנכין לו מזכויותיו, אמנם יש מקשים א"כ מאי משמאלא עושר וכבוד. מאידך רובא דעלמא נהגו כן לציין שמם ונ"ל הטעם או שצויין ע"י תלמידיהם או שכל היחס לפירוש הוא כפי גדולת המחבר בחכמה ויר"ש לכן חששו שאם לא יצינו שמם לא ינהגו כבוד ראש בדבריהם.

לעורר על חשיבות העיון בתורה של רבינו

עיין חיי מוהר"ן סימן שמו שאמר שטוב לקבץ לעצמו שני שעורים ללמוד ספריי הקדושים, שעור אָחַד פְּשוט לְלַמֵּד בְּמַהֲרֵית הָרֶבֶה מְאֹד כְּדֵי שִׂיחָה שְׁגוּרָה בְּעַל־פֶּה, וְשֵׁעוֹר אֲחָד לְלַמֵּד בְּעִינֵי גְדוֹל. פי יש עמקות גדול ונפלא בספריי. ועיין במקום אחר מה מענין עצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנוראה מאד עד אין סוף ואין תכלית:

ועיין תורה קה תנינא שהעיון בתורתו מסוגל לבטל הרהורים רעים כי הם באים מהמדמה ועיין ככבי אור חכמה ובינה אות לו לבאר דברי רבינו בסוף תורה כה שצריך לקרא שם חדש לביצה"ר דהיינו מדמה. הטעם כי המדמה הוא מדרגה שמינית ביצה"ר שנתחדשה כנגד התורה של רבינו ולפ"ז דווקא תורת רבינו מסוגל ביותר להכניע ולתקן את המדמה.

ועיין חיי"מ סימן תיקא – שרבינו אמר כבר נתתי לכם כח המדמה כשר וטוב וכו'.

ועיין באה"ל נד אות ד' – שהכוונה בעיקר לתורה נד שבה המשך לאנשיו ובעיקר למוהרנ"ת מדמה זך וברור. ועי"ש אות ו' שכל אחד כפי התכללותו בו ובתורתו כן יזכה. (וכיצד ההתכללות בתורתו עיין בסוף תורה פו תנינא מש"כ רבינו דהיינו לעיין באותו מאמר ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבוה"ש) ועיין תורה ח' תנינא אות ז' שיעקר האמונה תלויה בברור המדמה ועי"ש אות ח' שעי"כ צריך מאד לחפש ולבקש מאד צדיק כזה שיכול להמשיך מדמה מבורר לאנשיו.

עוד עיין תורה עב תנינא שע"י הסתכלות בצדיק והצדיק בו זוכין להתנוצצות המחזין ולשפלות (שרק היא תקום בתחית המתים) ולגדולה כפי מדרגת מוחו. ועיין בפל"ח שם אות ב' וד' עפ"י לק"ה תפלין ו' בו שגם ע"י לימוד ספרו מתקיים כל זה עפ"י המבואר בתורה קצב שפניו ושכלו של הצדיק נמצא בספרו.

ועיין ככבי אור שיחות וספורים אות מג הובא בחכמה ותבונה סימן ב' אות טז – שרבינו שאל את רבי אהרן תלמידו שהיה הרב של ברסלב למה לא תקח את ספרי ותעיין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא ואח"כ תוסיף ותעיין בו עד שתבין ותדע את התירוץ שע"ז.

ידועים דברי רבינו שכינה בשם אפיקורס את אותם שאמרו שתורתו גבוהה מדאי. ונראה פשוט כוונתו בזה שאין אחד שלא יכול למצא תועלת בספרו. וא"א לומר שהכוונה שכל אחד יש כמה תורות שמתאימות לו שהרי לא אמר זאת על ספרו אלא על תורתו קודם שנעשו לספר א"כ בכל תורה בלקוטי מוהר"ן יכול כל אחד בכל מדרגת הבנה למצא איזה תועלת נצחית ואמנם לכאורה צריך לומר זאת גם על כל חלק מתורה אבל בזה צ"ע. עכ"פ לפ"ז צריך זהירות גדולה וכל אחד לבחון עצמו אולי ח"ו הוא מאותם אלה שמכונים כפי רבינו אפיקורס. ואם תקשה שרבי אברהם בן נחמן אמר בככבי אור שרק עשרת אלפים שנה אחרי התחיה אולי יבין קצת בספר, פשוט שכל כוונתו להבין כפי שהבין זאת רבינו דהיינו את כל עומק דברי רבינו וזה ודאי לא שייך לנו.

מי שיש לו קצת הרגשה בלקוטי מוהר"ן רואה בחוש שהספר לא נכתב לגאונים, ולא לירודעי קבלה, ולא לירודעי כל התורה כולה, אלא לכל אדם כפשוטו ממש ורואים בחוש שאדם פשוט יכול להתעורר מהספר של רבינו יותר מגאונים גדולים. ויש גאונים גדולים ואפילו כאלה שכותבים פירושים על הספר אעפ"כ רואים בחוש שאין להם את ההרגשה והמסר של רבינו שמקבל חסיד פשוט של רבינו, כי הספר הזה צריך רק ביטול לרבינו זה הכל, וכמו כשיש ביטול אזי ככל שהוא בעל כשרון ויותר בקי בספרים גם מוצא בו יותר טעם ועומק.

חברותא
ללימוד עיון
בספה"ק
ליקוטי מוהר"ן

דף נז.: נח.:

תורה מט

ליקוטי

לשמוש שם אהל בהם מט

מוזהרין נז

ע"י מצות סוכה (כ"ה), או נתיקים (צפניה ג') אז אהפוך אל כל העמים כ"ש פ' ה' ברורה. שפה ר"ת של ש"כ פרי הכטון, היינו בחי' סוכה כנ"ל: גם אז נתהפך ריב לשונות ולא יהי' בחי' ריב כנ"ל, ויהיה שפה אחת לעבדו שכ"ם אחד [ג]. ואז יתגבר אמת, כמ"ש (משלי יב) שפת אמת תכון לעד, היינו אפי' עכו"ם יחזרו לעבדו שכ"ם אחד: וזה (בראשית ד') אם תיטיב ל"את ר"ת שפת אמת תכון. ואם לא תיטיב, לפתח האמת ריבין, ר"ת רחל למפרע כחזרת אנפין, בחי' ריב, א"ש הוא ריב בגלותא, דמתגברין אומין דעלמא, ריב לשונות [ג], אשר פיהם דיברי שוא וכו' [ג]. וזה פ' כמי מריבת [ג], זה בחי' מי החסדים, בחי' סוכה, שמצלת מריב לשונות, כמ"ש תצפנמ בסוכה מריב לשונות כנ"ל: ק"ד"ש תרגומו רָקָם, לשון רָקָם וצִייר [ג], בחי' ציירי כנ"ל, שממנו יצירת הַקֶּלֶד: מדבר צין, לשון ציני הר ברזל, לשון תמרים (סוכה לב), לשון תמורה וחילוף, פ"י, כי הקב"ה צוה להם שידברו אל הסלע כדי שילמדו ישראל ק"ו על שכר ועונש כפרש"י [ג], והם [פנמו] בהדיבור, וגרמו ח"ו התגברות של הריב לשונות, וגרמו התגברות ימין שקר כמ"ש אשר פיהם דיברי שוא וכו'. וזה פ' צין, לשון תמורה, תמורת קודש, תמורת צירי, תמורת סוכה דקדושה, נעשה סוכה בקליפה ח"ו. וכשכיל זה עונשם, כי מנגד תראה ושמה לא תבוא [ג], כי א"י הוא מכח מעשיו כנ"ל:

מט [ג] (תהלים יט) לשמוש שם אהל בהם

והוא כחתן יוצא מחופתו וכו' :

א כי קודם הבריאה היה אור הקב"ה אין סוף [ג], ורצה הקב"ה שיתגלה מלכותו [ג], ואין מלך בלא עם [ג], והוצרך לברוא בני אדם שיקבלו עול מלכותו. והתגלות מלכותו א"א להשיג אלא ע"י המידות¹: שע"י המידות² משיגין אלקותו ויודעין שיש אדון מושל ומנהיג: וצמצם האור א"ס לצדדין, ונשאר חלל פנוי, ובתוך החלל הפנוי ברא העולמות (כמבואר בע"ה בתהילתו בהיכל א' ענף ג' [ג]) והן הן מדותיו: והלב הוא הצייר של המדות [ג], היינו החכמה שבלב, כמ"ש (שמות לא) ובלב כל חכם לב וכו'. ועיקר היצירה היתה בחכמה, כמ"ש (תהלים קד) כולם בחכמה עשית. נמצא שהלב הוא הצייר, כמ"ש (שם עג) צור לבבי [ג], ואית יצירה למב³, למב ולבייש, כמ"ש הו"ל (ברכות סא). וייצר [ג] בשני יודין וכו', והם שני יצרון [ג], יצר טוב ויצה"ר⁴, היינו מחשבות טובות הם יצר טוב, ומחשבות רעות הם יצה"ר [ג]. כי עיקר היציר⁵ הם המחשבות והחכמות שבלב, כמ"ש במחשבות רעות, הוא ממטמם של החלל של הבריאה [ג], ששם התגלות המדות. כי הלב הוא צור העולמים [ג], היינו צור המדות, כי לפי אור להביות הלב של איש הישראלי, א"א להתגלות מהמדות, כי אור להביותו, הוא עד א"ס, היינו אין סוף ואין תכלית לתשוקתו. וצריך לצמצ' ההתלהבו כדי שישאר בלב חלל, כמ"ש (תהלים קט) ולבי חלל בקרבי, וע"י

הצמצום של ההתלהבות, ויכל לבא להתגלות מהמדות, היינו לעבוד את השי' בהדרגה ובמדה. ומחשבות טובות שבלב, הן יצרון טובין, שע"י נתגלין פעולות ומדות טובות, והיינו יצירה לטב. וכשחושב מחשבות רעות, הוא ממטמם הלב, בבחי' ערלת לב, ומקלקל את הבריאה, היינו החכמה שבלב. כי היצר הרע הוא ממשות הלב [ג], כמ"ש (דברים י') ומלתם את ערלת לבבכם ותרגומו ית ממשות לבכון, וממשות הוא קילקול הבריאה שהיא ע"י החכמה: נמצא כשאדם חושב מחשבות טובות בלבו איך לעבוד את השי', כזה נעשה לבו בבחי' צור לבבי, ובבחי' ולבי חלל בקרבי, שבתוך החלל יתגלו פעולותיו, ועל ידי פעולותיו ומדותיו הטובים, יתגלה שהוא מקבל עול מלכות שמים שלומה: וז"ל (תהלים פו) וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים וכו' [ג], ושרים, זה בחי' התגלות מלכות, בחי' שרה על העולם כולו (ברכות יג.) [ג], בחי' ויהיה ה' למלך וכו' [ג], כחוללים כל מעיני כך [ג], היינו לפי החלל שנעשה ע"י מחשבותיו הקדושים, כן התגלות מלכותו:

ב וזה בחי' (תענית ב.) ולעבדו בכל לבבכם [ג] איזהו עבודה שבלב זה תפלה, כי תפלה בחי' מלכות דוד, כמ"ש (תהלים קט) ואני תפלה. ועיקר התפלה תלוי בלב, שושים כל לבו עליו, שלא יהי' בבחי' (ישע"י כט) בשפתם כבדוני ולכם רחק ממני. כי תפלה שבלב, היא בחי' התגלות מלכותו, בתוך החלל הפנוי, בתוך המידות⁷, בתוך העולמות:

ג וזה בחי' ה"א, כי דל"ת היתה, ואתחזרת ונעשית ה"א [ג]. כי דל"ת הות⁸, לשון דלה ועניה [ג]. היינו כשמטמם⁹ לבו במפשות, ואין עני אלא בדעת (נדרים מא.) [ג], ואז היא בחי' דל"ת. וכשמקדש מחשבתו, ולית קדושה פחות מעשרה (תיקון יוד [ג]) והיא¹⁰ בחי' יוד¹¹ שממשיך לתוך הדל"ת, ונעשית ה':

ד וכשמוקים התפלה, את בחי' מלכות, בבחי' ולעבדו בכל לבבכם, זה בחי' היא העוֹלָה [ג], בחי' (ש"ה ה.) [ג] מי זאת עולה, מי עם זאת עולה והקדמת הוזהר י' ותיקון כא ל' לה סט [ג]. והם שני בתים ביתא עילאה וביתא תתאה, שיש לשניהם עליה, כי לא אבוא בעיר עד דבקרנך קדוש: [ג] פ"י כי רז"ל דרשו (תענית ה.) על פסוק זה [ג] בקרנך קדוש ולא אבוא בקְעִיר, נשבע הקב"ה שלא יכנסו בירושלים שלמעלה [ג], עד שיבנה ירושלים שלמטה. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל [ג], שהכוונה ע"פ סוד הוא, שבינה אימא עילאה ביתא עילאה, היא בחי' ירושלים שלמעלה, ומלכות ביתא תתאה, היא בחי' ירושלים שלמטה. שאין היחוד שלמעלה שהוא בחי' עליות ביתא עילאה נשלם עד שנבנה ונשלם בחי' מלכות בשלימות, שהיא בחי' עליות ביתא תתאה וכו'. וזהו מ"ש רבינו ז"ל, מי עם זאת עולה וכו', כי בינה לבא [ג] היא בחי' ביתא עילאה, בחי' מי [ג], ומלכות היא בחי' ביתא תתאה בחי' זאת [ג]. וע"י בחינות אלו הנ"ל הנאמרים בתורה הזאת, ע"י יש לשני בתים אלו עליו, שהם ביתא עילאה, וביתא תתאה, שהם בחי'

תורה אור 24 פסוקים
צפניה ג' (ט) כי אז אהפוך אל עמיים שפה ברורה לקרין כלם בשם יודו לעבדו שכ"ם אחד:
תהלים לא (כא) תסתירם פטר פניו מרביש איש תצננם בסכה מריב לשונות:
צפניה פ' ג (ט) כי אז אהפוך אל עמיים שפה ברורה לקרין כלם בשם יוקו לעבדו שכ"ם אחד:
משלי יב (יט) שפת אמת תכון לעד ועד ארצה לשון שקר:
בראשית ד (ו) הלא אם תיטיב ואת לא תיטיב לפתח תפסת ריבין ואלין תשוקתו ואתה תפשל בו:
תהלים פ' קמ"ד (ח) אשר פיהם דבר שקר וישנים ימין שקר:
דברים האזינו לב (נא) על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל בני מריבת קדש מןדבר צן על אשר לא קדשנתם אותי בתוך בני ישראל: (גב) כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל. פ

תורה מט
תהלים יט (ה) בכל הארץ יצא קולם ובקעה תבל מלינים לשקש שם אהל פה:
שמות כי תשא לא (ו) ואני הנה נמתי אמו את אֶקְלִיבָא בן אחיסקר למשה דן ובלב כל חכם לב נמתי חכמה וצוה את כל אשר צוית:
תהלים קד (כז) מה רבו מעשיך יודו כלם בחכמה עשית פלאה הארץ קננה:
תהלים עג (כו) קלה שארי ולבני צור לבבי ותלקי אליהם לעולם:
בראשית ב (ו) ויצר יוקו אליהם את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:
בראשית ג' (ו) ויצר יודו כי רבה רעת האדם בָּאָרֶץ וכל יצר מחשבת לבו רע כל היום:
ישעיה ב (ד) בטהו בידך עדי עד כי ביה יודו צור עולמים:
תהלים קט (כב) פי עני ואביון אבני ולבי חלל בקרבי:
דברים עקב י' (טז) ומלתם את ערלת לבבכם ויגרפכם לא תקשו עוד:
תהלים פו (ו) ושרים כחוללים כל מעיני בני:
זכריה פ' יד (ט) והנה יקוץ לשלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יוקו אהד ושמו אהד:
דברים יא (יג) והנה אם שבע שמעוני אל אשר אנכי מקננה היום לאתקב את יוקו אליהם ולעבדו בכל לבבכם ונקבל גפשיכם:
תהלים קט (ד) מתת אהבתי ישקוני ואני תפלה:
ישעיה כט (ג) ויאמר אדני יצן כי נגש העם הנה בפיו ובשפתיו כפדוני ולבו רסק מפני יתו יראתם אתי מצות אגשים מלקחת:
ויקרא צו ו (ב) צו את ארצן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל חלוקתה עד המקור ואש המזבח ותקדש שיר השימים ה' (ה) מי זאת עלה מן המקדש מתרפקת על דודה מתת המזבח עוררתיך שפה תתקבלת אפק שפה חבלה ידדתי:
הושע יא (ט) לא אעשה רחון כי לא אשוב לשתת אפרים כי אל אנכי ולא איש אש בקרנך קדוש ולא אבוא בעיר:

א ע"י ג.
ב ש"ש - ש"פ' (בלא ריח)
ג [בנוקעים כולם שפה יתו דמים לב נא יום תפוק ת"ל בצפניה ג' דם דבפירי ותורלו - שהוא, ומתורלו - ש"ה]
ד תהלים לא כא ותהלים קמ"ד ח'
ה עין תרונם ופריש' - שמת בו לו קהל' מעשה רקם - ערב צייר
ו כמדרב"י י' חוספס מורה"ל בתפא
ז דברים לב נב בעשך ת"ל מדבר צין
ח תורה זו היא לשון רבינו וז' נאמה בשבת בסעודה שלישית ג' ניסן שנת תתקס' כסעודת יצודיקוע אורי

כב ב'. ולעיל תורה זו אית ו [ג] קא. ולקמן תורה עז [ג] צבג].
ט תתורלו - מדדות
י בתקפא - שני' (חסד מרבאנת)
יא תתורלו - מדדות
יב ז"ל ענף ב'
יג עין ע"ה שעי' א ענף ב' ד"ה דע י' ט'ס
יד עין בספר מבוא סעי'ם להארייל
יז עין בברייתא י. את צור כאלקינו אן צייר וכו'. ועין בסוף תהרה בדפירי-לסב ולבוש, (אינו בהוסחות לדפירי) בתקפא תורלו תורלו תוצר-לסב, לסב ולבוש, בתקפא-לסב ולבוש, (בקרן תורוביני החדשים החיורו לנרסת תקפא) בראשית ב' ד'
יח ע"י"ש בגמ' שדרשה זו נדחת, אבל עין בעל השרים על הפסוק שפירש ק.
יט תתורלו - מדדות
כ עין חסד לאברהם ו' ט' יצירי הוא שה ומשפיע בארם בסוד הקליפה הקדוה אל דמתי. ועין מעשה מתינו שהשד נעשה משתבה. ועין ב"ב טו. פרשי' שם ז"ה ברא-שיצ"ה הם החרור עבירה
כג בתשכס - הצייר
כד עין היסב לק"ה מנהה ל' את' ו' לשה"כ ישעיהו ב' ו'
כה עין מדדות עין תהלים ק"ט ע'
כז עין חלשון שרה לכל העולם וכויה ד' ט'
כח סוף התפוק ת"ל שרים כחוללים תהלים פו
כט דברים יא יג

ט תתורלו - מדדות
* עין תיקון כא דף טו. וביותר חקת קפ: [עין] שער הנונות דרשי חלילה דרוש ו' ד"ה אבל נרע] וס' תתורלו - הות, בדפירי-הוא, תתורלו - הרת
טז עין לעיל תורה א' וסע נרעס
טז בדפירי-תורלו - כסחטסס, ומתורלו - כסחטסס. (וכר לעיל ב"פ כסחטסס) [מסתמם]
טז עין חלשון דדא ביה וכו' ולשון רבינו הוא לשון חקת רבה ו' לב דף כה סוף ע"א והשקט דברי רבינו ויהי' בחי' ה' הם גם חקת מ"ס. גם ע"י"ש דף כו. וזהו ח"א דף כד. ועין מילה כג.
תתורלו - הוא

תהילים קד (כד) פה רבו
 מעשיו ידון כלם בתקנה
 עשית פלאה הארץ קננה:
 איוב לא (ב) ומה חלק אלה
 מקעל ונחלת שדי מפרמים:
 תהילים קט (כב) כי עני
 ואביון אגבי ולבי קלל
 בקרבך:
 הושע פרק יא (ט) לא אעשה
 חרון אפי לא אשוב לשתת
 אפרים כי אל אגבי ולא איש
 בקרבך קדוש ולא אבוא
 בעיר:

נז: ליקומי

לשמש שם אהל בהם מט

מוהר"ן

ו', שזהו עיקר היצרון. כי מחשבות טובות הם יצר טוב, ומחשבות רעות הם יצר הרע. היינו כשהושב מחשבות טובות שזהו בחי' חכמה שבלב, או עי"ז זוכה לפעולות ומדות טובות, שזהו בחי' התגלות הבריאה שהיא' המדות בתוך הלל הפנוי עי"ז החכמה שבלב, שהוא בחי' מחשבות טובות שבלב כנ"ל. אבל כשהושב מחשבות רעות ח"ו, אזי הוא מקלקל החלל שבלב שהוא סוד הלל הפנוי, ואזי הוא מטמטם החלל שבלב בבחי' ערלת לב וכנ"ל. וזהו בחי' קלקול הבריאה שהיה עי"ז החכמה שבלב כנ"ל. וכל עיקר העבודה שצריכין לצמצום הנ"ל ולהשוב מחשבות טובות כדי לזכות למעשים טובים ומדות טובות, כל זה הוא בשביל לגלות מלכותו ית' שבשביל זה הי' עיקר הבריאה כנ"ל. כי עי"ז שזוכה לפעולות ומדות טובות עי"ז כל הנ"ל, עי"ז מקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, שזהו בחי' התגלות מלכותו ית' שנתגלה עי"ז בריאת העולמות שבתוך החלל הפנוי עי"ז החכמה וכנ"ל. והכלל שבריאת העולמות ועבודת הש"י בפעולות ומדות טובות הם בחי' אחת ממש, וכנ"ל. והבן היטב: ואז כשנתגלה מלכותו ית' עי"ז מעשיו ומדותיו הטובים שנתגלו בתוך החלל שבלבו כנ"ל, זהו בחי' עליית שני הבתים הנ"ל מי עם זאת ביתא עילאה וביתא תתאה כנ"ל. כי התגלות המלכות זה בחי' ביתא תתאה. ותהלת הצמצום שהוא החלל הפנוי שבלב זה בחי' ביתא עילאה. שעיקר כוונת הצמצום הי' בשביל עבודת הש"י כדי לזכות לגלות מלכותו ית', ועי"כ אין נשלם תיקון ועליית ביתא עילאה עד שעולה ביתא תתאה, דהיינו עד שנתגלה מלכותו ית' שזה עיקר תכלית כוונת הבריאה. ואז כשנתגל מלכותו ית' אז דייקא יש עלי' לביתא עילאה, כי אז דייקא עולים שניהם יחד ביתא עילאה וביתא תתאה בבחי' מי זאת עולה מי עם זאת עולה וכו' כנ"ל כי לא אבוא בעיר עד דקרבך קדוש [1] שאין הקב"ה נכנס בירושלים שלמעלה שהיא בינה לבא וכו' [2] כנ"ל, עד שיבנה ירושלים שלמטה שהוא בחי' התגלות מלכותו ית' כנ"ל: וכל זה הוא בחי' תפלה שהיא עבודה שבלב, כי תפלה שבלב היא בחי' התגלות מלכותו שבתוך הלל הפנוי שבלב כנ"ל. והבן מאד, כי הדברים עמוקים מאד מאד, ורכינו ז"ל קיצר כאן ודיבר הכל ברמז כמאן דמחוי במחוג [2], והדברים נכוחים למבין. והעיקר לקיימם כפשוטן, לשמור עצמו מאד ממחשבות רעות, כי מחשבות רעות הם עיקר היצה"ר בחי' יצירה לבישי, עי"כ צריכין לשמור מחשבתו מאד, ולהכריח עצמו תמיד להשוב מחשבות טובות שהם בחי' יצ"ט. ולזכות לעשות עי"ז מעשים טובים ומדות טובות וכו', ולהתפלל ככוונה ולעשות תשובה. ובתחילה צריכין לצמצם התלהבות לבו שלא יבער יותר מדאי כי צריכין לעבוד את הש"י בהדרגה [3] ובמדה דייקא, ושאר כל הדרכים קדושים וטהורים ועצות נכונות שיכולין להוציא מתוך דברי התורה הקדושה הנוראה הזאת. ועוד לאלוק מילין בכל זה,

מי עם זאת. היינו עי"ז שמצמצם אור התלהבות לבו שלא יתלהב יותר מדאי, כדי שיוכל לעבוד את הש"י בהדרגה ובמדה, ומקדש את מחשבתו לבלי לחשוב שום מחשבות רעות, רק לחשוב תמיד מחשבות קדושות, שהם בחי' יצר טוב בחי' חכמה שבלב, שעי"ז מצייר המדות טובות, וזוכה לעשות פעולות ומעשים טובים ומדות טובות, ועי"ז נתגלה בחי' מלכות, כי נתגלה שהוא מקבל עול מלכות שמים שלימה. ואז יש עלי' לבחי' מלכות שהיא ביתא תתאה. אזי דייקא עולה גם ביתא עילאה שהיא בחי' בינה לבא, כי באמת שניהם אחד ואחת תלוי' בחברתה: ולבאר הענין קצת, צריכין לחזור ולבאר ענין התורה הזאת, וכלל התורה היא, כי מבואר בעי"ז בתחילתו, "שכשהש"י רצה לברוא את העולם, היה אור הקב"ה אין סוף, ולא היה מקום לבריאת העולמות, והוצרך כביכול לצמצם אור הא"ם לצדדין ונעשה הלל הפנוי, ובתוך החלל הפנוי הזה ברא כל העולמות. וכל העולמות נבראו עי"ז חכמה כ"ש כולם בחכמה עשית. ועיקר תכלית בריאת העולמות הי' בשביל המלכות היינו כדי לגלות מלכותו, שזה א"א כי אם עי"ז העולמות כי אין מלך בלא עם. ובשביל זה היה הצמצום של החלל הפנוי כדי שיהי' מקום לבריאת העולמות כדי שיתגלה מלכותו ית'. כ"ז מבואר בוזהר [2] ובכתבים. ורכינו ז"ל, מבאר כל זה בכל אדם. כי כל אחד מוישראל הוא חלק אלוך ממעל [1], ועיקר האלקות בלב. והאלקות שבלב איש הישראלי הוא בחי' אין סוף, כי אור להביותו הוא עד אין סוף, היינו אין סוף ואין תכלית לתשוקתו. ולפי גודל ההתלהבות הלב של איש הישראלי שהוא עד אין סוף, לא היה אפשר לו לעשות שום עבודה ולא היה יכול לגלות שום מדה טובה, כי מגודל התלהבותו עד אין סוף, אינו יכול לעשות שום דבר. שזהו בחי' מה שבתחילת הבריאה לא היה מקום לבריאה מחמת שהיה הכל אין סוף, כנ"ל. כי בריאת העולמות הן הן המדות כנ"ל. ועי"כ בהכרח צריך האדם לצמצם אור התלהבות לבו שהוא עד אין סוף, כדי שיוכל לעבוד את ה' בהדרגה ובמדה. כי הש"י רוצה בעבודתינו שנעבוד אותו בעבודות ובמדות טובות, שזה א"א כי אם עי"ז הצמצום כנ"ל. וכשמצמצם את אור להביות לבו אזי נשאר חלל פנוי בלב, בחי' ולבי חלל בקרבי. [1] (שזהו סוד חלל הפנוי שהיה בתחילת הבריאה). ובתוך זה החלל הפנוי נתגלן מדותיו הטובות, שהם סוד בריאת העולמות שהיה בתוך חלל הפנוי הנ"ל. כי המדות הן הן העולמות כנ"ל, היינו כי עי"ז הצמצום שמצמצם את אור ההתלהבות שע"ז נעשה בחי' חלל הפנוי, בחי' ולבי חלל בקרבי, עי"ז הוא עובד את הש"י בהדרגה ובמדה, ועושה מעשים טובים ומדות טובות, שכל זה הוא בחי' התגלות המדות שהן העולמות בתוך חלל הפנוי שבלב. ועיקר בריאת העולמות היה עי"ז חכמה כנ"ל, וזה הוא בחי' מה שעיקר עבודת ה' לזכות למדות ומעשים טובים הוא עי"ז ששומר החכמה שבלב, שהוא המחשבה שבלב, שצריכין לשמור מאד המחשבה שבלב, שהוא בחי' חכמת לב

¹ לשון הגמ' ברכות מו: ופרש"י שם מראים בידיהם ואצבעותיהם ברמיזה
² בתרלו-למעשים
³ מתרצו - ובתחלה
⁴ מתרצו- בהדרגה

^א בתשכט - שכהש"י
^ב עיין זוהר פנחס רנז: ד"ה פקודא תליסר וכו' שקודם הבריאה נקרא חכם ומבין רק על שם העתיד עוד עיין זוהר בא דף מב ד"ה דאי לא אתפשט וסוד האמטוס כוזר חולי רמז צפ' ויחי רלל. כסוד אבן השתייה שנטל הקב"ה חזק למהם וממנה תאספת העולם ואבן זו היא האולמות מנוולת כוזר נח דף עב. וקודם הבריאה לא הייתה אלא בחי' מלכות א"ם להיטו חלל הפנוי. בחי' גלית לה מנרמל. וכוזר פקודי רכב: שאבן זו היא נקודה וכו' אמלעיהל וכו' ומשם נתפשט העולם
^ג איוב לא ב'
^ד מתרצו - שבתחלת
^ה כנ"ל כל העמוד הזה הוא תוספת ביאור של מוהר"ן בתקפא וטוגריס שכאן גם הם תוספת שלו.
^ו לשה"כ שמות לה לה
^ז בתרלו- שהוא
^ח בתרלו- שנתגלה
^ט גם תרלו - עבודות, מתרלו - עבודת
^י הושע יא ט' - להפך - בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר
^{יא} פתח אליהו - בינה לבא ובה הלב מבין

התלים יט (ה) תורה אור
 יצא קום וביקצה תבל מליהם
 לשמש שם אהל בהם:
 אינו כט (ג) בלול נרו על
 ראשי לאורו אלך השך:
 תהלים יט (ו) והוא מקום
 יצא מקפתו שיש כגבור
 לרוץ אור:
 תהלים קג (כ) פרקו ידו
 מלאכו גברי כח עשי דברו
 לשמע בקול דברו:
 ירמיהו ל (יא) כי אתך אני
 נאם יקום להשיעך כי
 אצקה קלה בכל הגוים אשר
 הפצותי שם אף אתך לא
 אצקה קלה ופרתוך למשפט
 וקח לא אגנה: פ
 תהלים יט (ו) מקצה השמים
 מוצאו ותקפתו על קצותם
 ואין נסתר מסתוו: (ח) תורת
 יקום תמימה משיבת נפש
 עזרת יקום נאנקה מתכימת
 פתי:
 תהלים גט (יד) פלה בחמה
 פלה ואינמו ידעו פי אליהם
 מלש בקצב לאפסי הארץ
 קלה:
 בראשית ב (ג) ופרך אליהם
 את יום השביעי וקבש אתו
 כי בו שבת מל מלאכתו
 אשר ברא אליהם לעשות:
 שמת כי תשא לא (יז) בני
 ובני בני ישראל את הוא
 לעלם כי שבת ימים צשה
 יקום את השמים ואת הארץ
 וביום השביעי שבת וקפשי:
 ס
 ויקרא צו (ב) צו את ארץ
 ואת בניו לאבד את תורת
 העלה הוא העלה על מקדוה
 על המזבח על הליה על
 המזבח ואש המזבח נתקד בו:
 תהלים ד (ח) נתתה שמתה
 לבני מעת הנהם ותיורשם
 רבו:
 שיר השירים ג ו מי זאת
 עולה מן המדבר פתיחות
 עשן מקשרת מור ולבונה
 מל אבקת רובל:
 משל ג טו ארץ ימים
 בימינה בשמאלה עשר
 וקבו:
 תהלים סח (ה) מלכי צבאות
 ידונו ידונו ונתן בית המלך
 שלל:
 מלאכי ג (י) הביאו את כל
 המשעשע אל בית האוצר ויהי
 סוף בביתי ובגנתי נא וזאת
 אפר יקום צבאות אם לא
 אפתח קדם את ארבות
 השמים ויריקתי לקם בקרב
 עד בלי די:
 במדבר כח (ה) וקשרית
 הארצה סלה למנה בליה
 בשמן פתח רביעת המין:
 תהלים עג (כו) פלה שארי
 ולקבי צור לבני ומלקי
 אליהם לעולם:
 שמואל א-ב (ב) אין קדוש
 פידון כי אין בלתי ואין
 צור פאלתינו:
 תהלים קט (כב) פי עני
 ואביון אנכי ולבי חלל
 בקרבי:
 ישעיה ג (י) אמרו צדיק כי
 טוב כי פרי מעלליהם
 יאכלו:
 שיר השירים ז (ב) מה יפה
 פשטיך בנעליים בת
 חמוקי ירכין כמו קנאים
 מעשה ידי אמן:
 רות א (ט) ומלכתו שמתים
 עד באנה בית קדם ויהי
 כבאנה בית קדם ותמך כל
 העני ולקחו ותאמרה הווא
 עמי:
 שיר השירים ז (ב) מה יפה
 פשטיך בנעליים בת
 חמוקי ירכין כמו קנאים
 מעשה ידי אמן:
 רות א (ט) ומלכתו שמתים
 עד באנה בית קדם ויהי
 כבאנה בית קדם ותמך כל
 העני ולקחו ותאמרה הווא
 עמי:

כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל (ברכות לב ע"א) וזהו **אהל בהם**, אהל לשון זריחה, כמו (איוב כט) **בהלו נרו**. וזהו **בהם**, ע"י ישראל, וכשישראל ח"ו נכנסין בחכמות היצוניות של האומות [ב], אזי נופל הצדיק מהשגתו, ונתחפה ונתכסה השגתו. וכשיצאין ישראל מהכמתן של האומות, אזי [ג] **והוא כחתן יוצא מחופתו**, הצדיק יוצא מהחופה והמכסה שהיה לו עד עכשיו, ואז **ישיש כגבור לרוץ אורח**, כי הצדיקים הם **גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו** [ד], כי צריך התגברות כדי לרוץ אורח הזה שהיו יכולים לילך בזמן הזה שהיו ישראל נזופים, ועכשיו רצים כמהירות גדול זה הדרך. והתגברות הזאת היא כח' **ציצית**, כח' **תכלת כנ"ל**, כחיות מקיפים [ה]. וזה **מוקצה השמים מוצאו ותקופתו**, כחיות מקיפים [ו]. ועם כח' **תכלת הזאת**, מכלים ופשים העכו"ם, **בכח' כי אעשה כלה בכל הגוים** [ז]. וזה [ח] **ואין נסתר מחמתו**, **מחמתו** [ט], זה כח' **בלה**, כמ"ש (תהלים נט) **בלה כתימה פלה ואינמו**. ועי"ז זוכים להשגת אורייתא דעתיקא, בכח' **עונג שבת כנ"ל** [י]. וזה [יא] **תורת ה' תמימה**, שהיא תורה דעתיקא, שהיא תמימה עדיין, שעדיין לא השיגו ממנה כלום [ב]. **מושיבת נפש זה כח' שבת, כי בו שבת וינפש** [ג] :: **וזה טעם למה שולחת הכלה להתן מלית**, כי הצדיק מקבל גבורתו על ידי ישראל, כמ"ש **לשמש שם אהל בהם** :: **וזה שאומרין עלה על החתונה** [ד]. **על שם הוא העולה כנ"ל**, כי השמחה היא בלב, כמ"ש (תהלים ד) **נתת שמחה לבבי**. וזה כח' **מי זאת עולה** [ה]. **מי עם זאת עולה** ::

וזמירות שזומרין על החתונה, זה ה', דל"ת עם יו"ד, שיר פשוט וכו' כנ"ל : וזה שצועקין שבת, שעיי"ז זוכין לעונג שבת, לאורייתא דעתיקא כנ"ל :: **ומזה שנותנין מעות כשקוראין שבת**, כי באורייתא של עכשיו יש ימין שמואל, **ובשמאלא עושר** [ב], אבל בעתיקא לית שמואל ולית עושר תמן וזהו **נשא קטמ**, ובשביל זה כששומעין ישראל בשורת התורה דעתיקא, נותנין את המעות, כי אין צריך למעות, כי בעולם הבא לית אכילה ושתייה (ברכות יז) וז"פ (תהלים סח) **מלכי צבאות יודונו** [כ], היינו הצדיקים^ב שהם **מלאכי גבורי כח**, שהם מודדין במרוצה ובמהירות [כ], **כדי לרוץ אורח**. וזה רקודין. ו**נתן בית תחלק שלל** [ג], וישראל הם מחלקים המעות, להורות שאין צריך למעות, ואין שם בכח' עתיקא שמואל: **בית תחלק שלל, ר"ת שבת** :: **ענין אחר**, להורות וזרתנות גדול בזה שמחלקין מעות, להורות שהכלה היא כח' ה', שמדל"ת נעשית ה', שעיי"ז בא עשירות גדול, בכחיות והריקות **לכם ברכה עד בלי די** [ג], עד שיבלו שפתותיכם וכו' (שבת לב ע"ב), שמחלקין המעות, מורה שהגיעו לזאת הברכה, עד שהמעות אין חשוב אצלם. וזה **פירוש ועשירית הארפה**, עשירית שהוא בכח' א' פה, היינו שבלו פיהם מלומר די, שיש להם כל כך עשירות, וזה מחמת

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

א בתרלד-זה
 ב עיין לעיל תורה לה אות א'
 ג המשך פסוק תה"ל לשמש שם אהל
 ד תהלים קג ועיין זוהר לך דף כז.
 ה עיין שער הכוונות ציצית פ"א
 ו עיין מצודות דוד שם - מלשון הקפה וסבבו
 ז ירמיהו ל' א' מו כח.
 ח המשך פסוק תה"ל לשמש שם וכו' והוא כחתן וכו'
 ט ע"ש תרגום רתיחה, ולפרש"י היא המשך.
 י בתרלד-עונג
 יא באת ו' ועיין לק"ה מנחה ז' אות ט' קשר העניין
 יב המשך פסוק תה"ל ואין נסתר מחמתו
 יג עיין בעש"ט ע"ת בראשית אות לד
 יד בראשית ב' ג' ...כי בו שבת מכל מלאכתו... שמת לא א...וביום השביעי שבת וינפש (הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף ט"ט)
 טו כן נידק מוהר"ת בתקפא עלה
 טז עיין שיחות הר"ן סימן פו

מאמר לשמש שם אהל בהם

מספח"ק לקוטי מוהר"ן

אייר תשע

לשון רבנו, זכרנו לברכה

זמן אמירת התורה

תורה זו נאמרה בצבת בסעודה
 שלישית ג' ניסן שנת תקסג
 במעדוועדיווקע אחרי נשואי צתו
 שרה ז"ל (חי"מ קטז ופל"ח) ועיין
 חיי מוהר"ן הנ"ל שאמר שזאת
 התורה לא אמר בצבילנו רק בצביל
 גזרת הפונקטין (דהיינו לצטל גזרת
 גיוס ילדים לצבא הצר)

סיכום לפי סדר אותיות התורה

באות א' מבאר רבינו סוד הבחירה בלב כל אדם דהיינו המלחמה שבין יאה"ט ליהא"ר שהם המחשבות טובות ורעות
 שבלב

שע"י שמתגבר במחשבות טובות עושה חלל בלב וזורא בו עולמות של התגלות מלכותו ית' אבל כשא"י חושב
 מחשבות רעות אזי מחריבן ומחזיר את החלל לתוהו.

באות ב' מבאר שעיקר התגלות מלכותו היא בתפלה בכוונה מעומק הלב

באות ג' מבאר שהמלכות ראשיתה עניות וחסרון וכריך להעשיר אותה בדעת דהיינו להמליך אותו ית' בחכמה כנ"ל
 בתפילה בכוונה מעומק הלב ואזי נעשית מד' ה'

באות ד' מבאר שתיקון המלכות כנ"ל מתקן את המלכות העליונה שהיא הבינה כמ"ש כי לא אבוא בעיר עד דבקרבוך
 קדוש דהיינו שהקב"ה אומר שלא יבוא לירושלים של מעלה עד שבתחתונה יתקדשו במותר להם ושתי ירושלים
 אלה הם מלכות ובינה והן הלב והפה והן הדליק וישראל והן נקראות ביתא עלאה וביתא תתאה. והכוונה דהיינו
 שא"א לזכות ליותר השגה בו ית' בלב עד שמתקן את המלכות התחתונה שהיא הדיבור ומעשה (כי הדבור ומעשה
 הן כפי תיקון המדות וכריך להמליך את הקב"ה בכל מדה ומדה בשלימות ואזי יכול להתפלל בכוונה באמת מעומק
 הלב ולומר דיבור אמת לפניו ית').

באות ה' מבאר שתיקון המלכות בשלימות היא בחי' השיר שיתעורר לעתיד לבוא כשהמלכות תחזור להיות בקומה
 שלימה בקומת בעלה ואזי יתתקן הפגם שקטרגה שאין שני מלכים יכולים להשתמש בכתר אחד (שמחמת קטרוג
 זה הורכבה להתמעט. וכן עובר על כל אדם כשמתגאה אזי משפילו הש"י כמ"ש משפיל גאים כדי שיזכה לתקן את
 המלכות עד שיזכה למדת הענוה ושפלות, עד שגם שהוא בתכלית המוחין והגדלות ישיג היטב שכל כחו ואורו רק
 מהש"י. וזה בחי' שיר חדש שיתעורר לעתיד לבוא כשתתקן המלכות בשלימות וכולם ימליכו את הש"י בכל
 מדותיהם בשלימות עד שלא תהיה תנועה ונשימה שאינה לכבוד שמים ואז השיר שישור להש"י לא יהיה שיר של
 מי שיש לו חסרון ורואה למלאו כמו היום (שאע"פ שגם זו מדרגה גבוהה שמיזין שכל מילוי חסרונו באמת הו ארק
 ע"י הש"י אבל לעתיד לא יהיה חסרון כי המלכות תתקן וכל השיר שישור הוא רק שבח להש"י שאני מביין שכל
 השגתי וגדולתי היא רק ממנו, וזה יהיה תיקון הקטרוג שהיה בתחילת הבריאה. (ושהוא היה סיבת החטא הראשון
 של האדם ושל חוה ועד היום כל הגפילות שלנו הן מחמת סיבה זו של גדלות שיש לאדם כשזוכה להשגות).

באות ו' מבאר שכל זה הוא סוד התשובה כי אמרו חז"ל שתשובה מגעת עד כסא הכבוד והיינו כנ"ל שתיקון המלכות
 מתקנת את הבינה ביתא עילאה שהיא כסא הכבוד כי מכסה השגות נפלאים הנעלמים בה שזוכה רק מי שתקן את
 המלכות התחתונה בשלימות (בחי' אור הגנוז שנגזז ללדיקים כמ"ש ימנע מרשעים אורם) דהיינו להשגת תורה
 דעתיקה סתימאה שכולה חיבור להש"י בחי' אור הגנוז המגלה להדיא בכל דבר את הש"י. לכן תורה זו כולה עונג
 בחי' עונג שבת בחי' העונג שיהיה לעתיד הנקרא יום שכולו שבת /¹⁰.

באות ז' מבאר כל הנ"ל דהיינו תיקון המלכות ותשובה זה בחי' ליאית כי ליאית יש בה לבן שהוא בחי' ביתא עילאה
 בינה ויש בו תכלת שהוא בחי' מלכות ביתא תתאה והתכלת בחי' דינים שבמלכות שעל ידם מכלה ומאבד את כל

¹⁰ ונמנע מהרשעים כיון שהכנגד שלו הוא הלכעיס כי הגדול מחבירו יצרו גדול ועם אור הגנוז בא ביחד גם יצה"ר גדול של להכעיס ומי שלא תיקן ביתא תתאה אין לו כח לעמוד כנגדו

העומד בדרכו להמליך את הש"י ואזי זוכה לנציית להאיץ בין התרכים בחי' אמונה בחי' מרחוק ה' נראה לי בחי' שלימות האמונה ר"ת נפתחו השמים ואראה מראות אלקים. והמלכות בחי' אש שורפת וזוערת ועולה תמיד אליו ית' והיא כליון ואבדן לכל העומד בדרכה להמליך את הש"י ואעפ"כ היא חיים וחיות נפלאה לכל המצטרף אליה להמליך את הש"י. בחי' דוד המלך שעשה כלה בכל הגויים ועי"ז דייקא גילה מקום שער השמים מקור החיות של כל העולם. שעי"י שהיה כל רעונו ותשוקתו להצטרף להמלכת הקב"ה בעולם זכה על ידה דייקא להיות דוד מלך ישראל חי וקיים לעד.

עוד מצאנו רבינו כאן כיצד בפסוק המדבר ממנחת קרבן התמיד "ועשירית האיפה סלת מנחה זלולה בשמן כתיב רביעית ההין" מצואר כל הנ"ל. ו**איפה** רומז למדרגה הגבוהה של שלימות תיקון המלכות שהיא בחי' המקום שאליו עולה המלכות במוסף של שבת עד שהמלאכים שואלים עליה איה מקום כבודו וזהו אי פה איה המלכות פה שנעלמה מאיתנו למקום כל כך גבוה.

ו"וסולת מנחה זלולה בשמן" רומז לסוד שלא נתבאר לעיל והוא שאע"פ שלמדנו שעלית ביתא עילאה תלוי בתיקון ביתא תתאה, יש גם בחי' להפך דהיינו בתחילת תיקון המלכות דהיינו ביתא תתאה, כי כל כל הכח להתחיל לשבט ולבנות את המלכות את קומת המלכת הש"י אלכינו, דהיינו תחילה לנסר אותה מבחי' קודם התשובה, דהיינו בחי' האחור בחור שהיתה זה בשעה שפנה עורף אליו ית', שע"כ גם הוא ית' פנה אליו עורף, ועכשיו שרואה לשבט כריך לנסר עצמו מהמאצ הקודם ולהתחיל לבנות עצמו כממליך את הש"י דהיינו להיות בחי' אנה זמין למהוי שמזמן עצמו להיות היתה חדשה של אדם שממליך את הש"י על עצמו. וענין זה ראשיתו מעבר וקושי גדול כמצואר במנחות כ"ט: כמובא בתורה קי"ב דל"א מסתייע מלתא לשבט בכוחות עצמו כי מחמת התגברות ואחיזת היכה"ר שגרם לעצמו, כריך עכשיו כשרואה לשבט סיעתא דשמיא גדולה, דהיינו גם כוחות גדולים לשרוף את כל הקשר לעבר וגם כוחות גדולים להתגבר על אחיזת היצר בו, וכוחות אלה מקבל מאמא עילאה מצינה ביתא עילאה בסוד המצואר בזוהר וכהאריז"ל אמא אופת מנהא לבתתא. (וזוהו סלת מנחה דהיינו זינה זלולה בשמן דהיינו במלכות) דהיינו שהמלכות מקבלת בהלוואה כלים מצינה להתגבר ולחזור בתשובה עד שתחזק ותוכל בכוחות עצמה להמשיך לבנות עצמה. וזו הסייעתא דשמיא שמקבל בעל תשובה בראשית התעוררתו להבין לשבט אליו ית' כדי להתגבר לרוץ אחריו ית' ולהיות פונה אליו ועומד בכל הנסיונות עד שיזכה שגם הוא ית' יפנה אליו ויזכה להארת פניו ית'. דהיינו שבתחילה עולה עד אמא עילאה ומקבל אור גדול ממנו ית' וימין מורידים אותו למטה להתנסות בכל הנסיונות והבזיונות אבל כיון שכבר זכה לאור גדול הנ"ל אזי אע"פ שנסתלק ממנו אבל מהרושם שנשאר לו, ממנו מקבל כוחות גדולים לעמוד בכל הנסיונות¹. עד שיזכה להסיר על הצגדים האזאים ואחיזת הרע² ולהיות ממליך אותו ית' בהמלכה שלימה בכל תנועה ותנועה ואז גם הוא ית' יפנה פניו אליו. ויזכה לפניו בפנים להארת פנים.

עוד מצאנו כאן את הפסוק בו פתח את התורה והוא (תהילים יט ה) לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהְיֶה צֶהָם: וכו'.. ושם מפרש יותר מה הם מחשבות רעות שדיבר ברות א' דהיינו מחשבות חילוניות והביאור כי כל מחשבה שאינה כיצד להמליך אותו ית' ולגלות כבודו היא חילונית והיא בזה מחכמות חילוניות שהן הפך פנמיות כוונת הבריאה שהיא לכבודי בראתו וכו' ובפרטיות בספרים מחלקים אותן לז' חכמות שכולן עוסקות בגשמיות ומדמה וחילוניות של כל הדברים, הפך הפנמיות של כל דבר שהוא השכל שבו כיצד להתקרב אליו ית' ולהמליכו ולגלות כבודו.

עוד מתחדש שם ענין הזריזות שצריך הבעל תשובה להזדרז יותר מהזריזות שחייב זה כל אדם כמצואר במסילת ישראל מידת הזריזות, כי בע"ת כריך להשיג ולהשלים מה שהפסיד בהיותו נזוף ענין זה מצואר באריכות בתורה נט

² שזה בחי' יחוד אחר באחור המבואר בשער מאמרי רשב"י הובא בדעת ותבונה פרק טו (ועיין מזה גם בעץ חיים שער לט מ"ד ומ"ן דרוש א' דף טו. כיצד נולדו אדם וחווה) שהכוונה שבמצב של אחור באחור לא יתכן יחוד לכן עולים שניהם לאמא עילאה בסוד התרדמה הנופלת עליו והניסור מגבו ובנין הצלע. ושם מתיחדים פב"פ כי כל הטעם שהם אחור באחור הוא מחשש הקליפות. אבל למעלה אין חשש ומכאן היחוד הזה נמתקים הדינים מהמלכות ויכולה כבר לרדת למטה להבנות כמ"ש ויבן את הצלע ויביאה אל האדם (מצב זה נראה שהוא בחי' פנים שלה באחור שלו להיות רודפים אחריו עד שתיבנה ההמלכה שלנו ע"י כל העמידה בנסיונות לקומה שלימה של המלכת הש"י דהיינו בכל רגע ובכל תנועה. ואזי יפנה גם הוא פניו אלינו ונזכה להארת פנים המיוחלת כמבואר בתורה ב' עיי"ש).

³ צ"ע בזה כי מה שמבין לשוב יותר נראה שזה בחי' ניסור בבחי' שמאלו תחת ראשי מהבואר בכוונות יום כיפור פ"ד שזה נעשה מר"ה עד יום כיפור וביום כיפור עולה לאמא ומקבלת כלי מ"ן בבחי' אמא אוזפת (בטוי זה לא נזכר שם) ואצל אמא מתייחדת פב"פ שנקרא אב"ח. עד כאן קבלה גבורות ולמחרת יום כיפור מתחלת לקבל חסדים עד סוכות את הפנימיים ובסוכות את החסדים המקיפין. ועד הושענא רבה צריכים שמירה לכן אמא מסככה וכשהם גדולים ואיך שש מהחיצוניים אזי יוצאים מהסוכה מאמא ונעשה יחוד בשמיני עצרת יחוד פב"פ ממש. ולפ"ז זה צ"ע אפשר שאמא אוזפת אינו אותה בחי' של תכלת שמקבלת מאמא אלא התכלת הוא שמאלו תחבקיני שהוא הניסור ואמא אוזפת הוא אח"כ בחי' אור של פסח.

¹ עיין תורה ו' סוד העליות וירידות שעובר על האדם בכל זמן ההמתנה עד שתתקבל תשובתו וזה ברור שבעל תשובה נקרא רק כשפונה אליו ית' ומזמן עצמו שתייה לו הויה ואם נופל מזה אפילו לרגע אזי שוב צריך ניסור וסיעתא דשמיא אלא שאם לא שהה כבר זמן מרובה אזי מספיק סיעתא מועטת אבל לא זה המעכב את קבלת תשובתו אלא רק הבגדים הצועים שבו והם הרע האוחז בו מה שנתן לרע אחיזה בו וצריך כנגד זה תשובת המשקל להיות ממאן באחיזתו ולעמוד בכל הנסיונות כנגד כל הזמן שנתן לרע אחיזה בו. ורק כשיתן זאת אזי תתקבל תשובתו ויזכה להארת פנים גלויה.

תנינא, והחידוש כאן שלא רק הבע"ת עצמו אלא גם הצדיק שירד ממדרגתו בגלל שהעם חטא גם הוא כמו הבע"ת לריד לשיש לרוץ להשלים מה שהחסיר.

עוד מתחדש כאן שסוד התכלת בחי' ליאת הוא בחי' מקיפין וכידוע ששער הכוונות ש'ליאת בחי' מקיפין. והביאור כי כח הגבורה לכלות כל המונע את המלכות להמליך את הקב"ה מקבלת מבחי' מקיפין דהיינו מאמא עילאה בחי' אמא אופת מנהא לברתא דהיינו התכלת¹. ונקרא מקיפין כי אין זו השפעה ממש אלא אור גדול צלי כלים ורק מהרושם ממנו נעשה כח במלכות וזה בחי' מקיפין. עיין תורה כ"א אות ד' שהפנימי מקבל חיותו מהמקיף.

עוד מצאנו שם רבינו כמה מנהגים שנהגו לעשות בחתונה ובענין הטלית ששולחת הכלה לחתן חוזר ענין הג"ל שהצדיק לריד להתגבר לרוץ אורח שהפסיד וכאן מצאנו שאת ההתגברות הזו מקבל מהעם ול"ע כיצד הטלית מצטא את מה שהעם עוזר לצדיק כי התכלת שבטלית כריכה הכלה ולא הצדיק כמצואר שם שמקבלת תכלת מהצדיק ונודחתי לפרש שהכלה המתקדשת לצעלה זה זכח התכלת ואת ההתקדשות מכח התכלת נותנת לצדיק כדי שיוכל לחזור להשקותיו וזה רומזת לו בנתינת הטלית דהיינו שנותנת לו את מה שעשתה זכח התכלת שקבלה ממנו

הקדמה כללית

תורה זו פותח רבינו בביאור כוונת הבריאה שהיא כדי לגלות מדת מלכותו ומבאר הכרח הצמצום לשם כך, צמצום אורו האין סוף. עוד מבאר שכיון שאין מלך בלא עם לכן מוכרח היה לברוא אדם. דהיינו שתחלה ברא מדת מלכות (מדת היינו גבול), דהיינו צמצום אורו באופן שיוכל להתקבל אצל זולתו, באופן שיוכל הזולת לחזור ולהמליך אותו עי"ז, ואח"כ כיון שאין מלך בלא עם, עוד צמצם והעלים אורו עד שנעשה מקום לזולתו (שזו תכלית העלמה עד שניתן מקום לומר שהוא אינו) ודייקא אותו נברא שכל מציאותו היא רק על קרקע זו שיש מקום לומר שהוא ית' דהיינו הבורא בעצמו אינו, הוא זה שצריך להמליכו ולגלות כבודו.

כי הכלל שעיקר הכבוד דווקא מהרחוק ביותר (ריש תורה י' ותורה יד אות ב') והטעם הוא כדי להפיק כמה שיותר את בחי' שהוא מכבד את עצמו כמבואר בלק"ה (כבוד אב ואם ב' א'), לכן כמה שהנברא הממליך ומכבד הוא יותר מרוחק מהבורא, כך יש בכוחו יותר להוציא לפועל כוונת הבריאה, דכתיב לכבודי בראתיו וכו'. אלא שזה בעצמו הסכנה הגדולה, כי יש כאן תרתי דסתרי, ונמצא שהוא גבול ומשקל דק מאד לכיון בדיוק כמה לגלות את עצמו כי כל טיפת גילוי מיותר כבר ממעט בכבוד, כי מתעורר בחי' שמכבד את עצמו. ומאידך כל העלמה מיותרת יכולה לגרום לניתוק הנברא מהבורא לגמרי שלא היה בכוחו לגלותו ולהמליכו כלל.

עוד מבאר רבינו שאת מדת מלכותו שמגלה הוא מגלה בלב הנברא עמ"נ שיחזור וימליך אותו בפיו בבחי' מלכות פה באופן שיגלה בפיו את כל האור שמאיר בלבו.

נמצא שמצד הנברא יש שתי עבודות אחת בליבו לשמור שלא יעלים הרע שבו את האור שע"ז מתקלקל החלל. ועוד לקשור את הפה היטב לאור הלב כדי שיוכל לבטא בו את כל מה שמאיר בלבו, בתפלה בכוונה.

יסוד הענין כאן הוא שהמלכות היא מדה שנבראת דייקא באופן שקודם לו צמצום, וזה הטעם שנקראת מלכות פה, כי הדיבור וספירת המלכות שווים בזה ששתיהן לא נבראו אלא כלפי זולתו, ולכן כדי לברא אותן צריך המולך או המדבר, תחילה לצמצם עצמו² כדי שיוכל למלוך או לדבר לזולתו כפי יכולת זולתו

¹ עיין הערה לעיל ד"ה צ"ע בזה

² יש כאן עומק יותר שעצם כח הדיבור הוא יוצא לפועל באופן של לידה וכל לידה היא בחי' עולם הנבנה מטיפה שהיא בחי' קו דק הנמשך מבחוץ בצמצום גדול ועליו נבנה עולם מכב אותיות. וכל לידה היא בחלל בטן הנוק' שהוא בחי' צמצום ועשית חלל בעצמה לצורך הבניה ועוד מבואר בלידה עצמה עוד עולין הדמים מהרגלין למעלה לדחוף הולד וגם זה מבואר בספרים שהוא בחי' החלל הפנוי שקדם לבנין העולם. וכל זה נעשה בנפש כשמדבר שתחילה עושה חלל פנוי מכל רגשותיו וכוחות נפשו ושם נמשך טיפת דעת ועליה נבנה הדיבור מאותיות שבנפש לדבור שלם שיוצא לחוץ. וכל זה נעשה גם בבחי' הרהור במדרגה גבוהה יותר בלב. ובוה מבארים מדוע הדיבור נקרא הנפש בעצמה כמבואר בתורה לא אות ז' מה שאין כן כל כחות הנפש המתגלים בהמוני פעולות אחרות כגון ראייה בעין ושמיעה באזן וקול בגרון וחיתוכו בה' מוצאות הפה וכו'. כי הם לא הנפש בעצמה אלא רק התגלות פעולת הנפש שמתפשט לחוץ. אבל הדיבור להפך תחילה נעשה חלל פנוי מפעולות הנפש ורק בתוכו בצמצום גדול נבנה הדיבור אלא שנבנה על פנמיות הנפש בעצמה לכן הוא הנפש בעצמה עד שמבואר בבעש"ט עה"ת ואתחנן במקור מים חיים שם אות כט שבכל דיבור ממש יוצאת חיותו לחוץ אלא שמקבל חיות חדש. מה שבשאר פעולות הנפש הנ"ל לא נאמר. עיין אריכות בזה בערבי נחל וישלח דרוש ב' ויקהל דרוש א'.

יסוד הענין של כח הדיבור שהוא בחי' ספירת מלכות שאע"פ שהיא אחת מהספירות דהיינו אורות אבל שונה מאד מהם כי הם התפשטות אור חיובי, אבל המלכות היא מהות של זולתו, שממילא כל עצם בריאתה רק עד כמה שנעלם האור החיובי. (לכן מבואר

לקבל, וכמו שהמלכות היא רק מרצון הזולת, כך הדיבור הוא רק כשהזולת מקבלו. וזו גם הסיבה שהמלכות והדיבור נקראות דלית דלית לה מגרמא, כי מצד עצמן הן עניות, כי תלוי במקבל.

וזהו שתחילה נעשית הבריאה בלב בבחי' הרהור ואח"כ בריאה בפה בתפילה ושתייהן בחי' מלכות, הנבראת ע"י צמצום עצמו כדי שתתגלה המלכות והן מלכות עילאה ותתאה.

בסוף התורה בלשון מוהרנ"ת ששמע אז מרבינו מבואר שאצל הצדיק נעשה בחי' בריאת עולם בליבו בכל כך שלימות ממש כמו בריאת העולם של הקב"ה דהיינו שאצל הקב"ה נעשה חלל מושלם והכי נמי אצל הצדיק לבו חלל בקרבו בשלימות כל כך עד שנעשה לבו מרכבה למעשה זה של הקב"ה וכשמחדש הקב"ה מעשה בראשית בכל יום זה נעשה מכח ליבו של אותו הצדיק וממילא נעשה כפי רצון ליבו ולכן הצדיק עושה ניסים ע"ש.

עוד יש להעיר שהמלכות-פה שכאן, היא תפלה דייקא, דהיינו דיבור אל הבורא דייקא, ויש בזה יתרון מצד שאין כאן הגבלת המקבל, שיש בדרך כלל בדיבור, כי אל הקב"ה יכול לדבר את כל ליבו, ולא רק כפי כשרון השומע. ואעפ"כ כיון שצריך לצמצם הרגשת לבו לדבורי אותיות הרי זה צמצום עצום לעומת הרגשת ליבו שאותה מדבר כפי שהיא בלבו ששם הוא בחי' אור להביות איש הישראלי עד א"ס. כי כל אופן ביטוי אחר שאינו בצמצום האותיות אם היה מגלה בו את להביות לבו היה התפרצות רגשות עצומה שאין שום כלי שיכול לקבל אותה.

וזהו מעלת המלכות פה דהיינו הדיבור שכל תפקידו הוא גילוי ואעפ"כ נעשה באופן של העלמה. (וזהו שהיא מצד עצמה גבורות דהיינו מידה וצמצום, ודייקא ע"י היא כלי לקבל בתוכו כל האורות שלמעלה ממנה) דהיינו שזו גדר המלכות והדיבור שהן הגילוי באופן של העלמה מבוקרת ביותר ובהתייחסות לשומע המקבל (כמבואר בתורה כט שדבור שאינו מתקבל אינו דיבור) כמו שרואים בחוש כשמבוגר מדבר לתינוק באופן טבעי מתחיל לדבר כמו תינוק, ומיד שפונה למבוגר מדבר כדרכו וחוזר חלילה ו'.

מיד אחרי שמבאר רבינו תכלית עניין ההמלכה שהוא בתפלה, מבאר את היחס בין הלב לפה, דהיינו שנוסף למה שנראה בתחילה שהפה תלוי בלב, כי את שבלבו אומר בפיו (לשון רבינו בחי' ויקרא כה א' הקדמה לפרשת בהר - הלשון קולמוס הלב ובחובות הלבבות ש"ב פ"ה הוסיף בסוגרים תורגמן הנפש). יש גם בחי' הפוכה שהלב תלוי בפה. בסוד דרשת חז"ל עה"פ הושע יא ט - קָקֶרֶךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבּוֹא בְּעִיר: ודרשו בגמ' תענית ה. אמר רבי יוחנן אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה. דהיינו שהלב שהוא בחי' עיר עליונה ירושלים של מעלה, לא יאיר בו שום השגות, עד שבקרבו יהיה קדוש (בקרבו דייקא בחי' לבי חלל בקרבו) דהיינו שימליך אותו ית' בשלימות ובשכל וחכמה. (חכמה איקרי קדש בתורה פ. ועד דבקרבו קדוש מסתמא רומז גם להתקדש במותר לך) כיצד לקיים בקרבו קדוש, את כל משקל הבחירה שם כאן רבנו על שמירת המחשבה שבלב, שהעיקר לשמור ממחשבות רעות ולהתגבר במחשבות טובות וע"י יזכה ללבי חלל בקרבי שזה כולל תיקון כל המדות.

לא מבואר מדוע המדות מפריעות לתפילה, ונראה לבאר עפ"י תורה קיב שלדיבור אמת לפניו ית' צריך עבודה ותפלה כל החיים, והביאור כי רק ע"י זיכור שלם של כל המדות זוכה שהדיבור יהיה באמת לפניו ית'. ועיין תורה נא שא"א לדבר דבו ראמת עד שיזכך הדמים

כאמור בתורה זו שם רבינו את כל משקל הבחירה על המלחמה במחשבות רעות ע"י ההתגברות לחשוב כל הזמן מחשבות טובות, דהיינו כיצד להמליך את הקב"ה. וזה בעצמו עושה את לבו חלל בקרבו, דהיינו זה שלא נותן לשום מדה רעה לבוא לביטוי בהרהור רע, זה בעצמו מכניע את המדות הרעות. (והכלל כשמתאמץ זמן רב להכניען אזי הקב"ה מפילן חללים ומבטלן כמבואר בתורה ו') אלא שזה בעצמו עבודה קשה שבמקדש כידוע שהמחשבה רצה כסוס פרא, ובחלקיק שניה של היסך הדעת כבר פנה עורף וצריך שוב ניסור ובנין כמבואר בתורה קח. ועיין סוף תורה כט שהמדות משפיעות על המחשבה בבחי' ז' מחלפות

בספרים מיסודו של קבלת רבי ישראל סרוג ולא מהרר"ו שהמלכות היא בחי' הרשימו שבחלל הפנוי דהיינו רשימו של האור שנצטמצם לצדדים ולא האור בעצמו)

אולי אפ"ל החילוק בין פעולת הנפש לדיבור כמו אדם שזורק כדור הכדור אינו הוא אבל כשנמנע מלזרוק אוי זה הוא בעצמו אלא שצ"ע אם הוא נמנע א"כ מה כן מתגלה הרי המניעה שזה הוא עצמו היא רק חלל ואילו מה שבתוך החלל זה שוב פעולת הנפש. ומבארים שבחלל יש רשימו והוא בחי' הנוק' שמכוחו נבנה עולמות על הקו.

נמצא שכל הבריאה היא בדרך של לידה והיא הוא בעצמו יותר אור א"ס בעצמו.

אלא שצ"ע כי המשל לרשימו מובא שהוא השמן הנשאר בכלי אחרי שרוקנו אותו וא"כ הרי זה שיריים של אור חיובי ולא אור שלילי וצ"ל שאינו משל מדוייק. אלא שהרשימו הוא בחי' העלם האור שהיה ולא שארית ממנו. וההעלם אור גם אינו מדוייק אלא הכוונה לבחי' העלם המאור ולא האור ולכן הוא יותר קרוב לבחי' המאור בעצמו מהאור שהוא רק פעולת המאור.

¹ אמנם כשנברא המציאות של דיבור כמ"ש ויפח באפיו וכו' נפש חיה ותרגום רוח ממללא, אז לא היה לו אלא הקב"ה לדבר אליו. אעפ"כ נברא באופן שהוא במדת המלכות בקו האמצעי שמתכוונת להיות מתייחס למקבל. ומסתמא בגלל התפקיד המשני של הדיבור שהוא להיות מלך על אלה שיהיו תחתיו.

ראשו. אבל עיין תורה ריג כמה חביב לפניו ית' כל התגברות ועיין תורה כז שאפשר לקיים תשובת המשקל בהתגברות על מחשבות רעות.

בנין המלכות

בתורה זו אנו עוסקים במדת המלכות שהיא כח ההמלכה שלנו אותו ית' מדה זו נמצאת בכל אדם בהעלם בבחי' נקודה קטנה ושרשית וכל עבודתינו היא להגדיל אותה לבנותה המשל לזה נמצא רמוז בתורה בבריאת האשה. שתחילה היתה אצלו בבחי' אחר ובבחי' צלע והיה צריך לנסר אותה ולבנותה ולהביאה אליו כמ"ש ויקח אחת מצלעותיו וכו' ויבן את הצלע ויבאה אל האדם כי האדם נברא בצלמו ית' דהיינו באותו אופן שצמצם הקב"ה את עצמו להתגלות לנו כדי שנמליך אותו כך ברא את האדם שיגלה וימליך אותו. דהיינו שהאדם הוא דוגמת הקב"ה והאשה דוגמת העם הממליך אותו. (והיינו דכתיב והוא ימשול בך ופירשו שהכוונה שהוא יקח אותך כמשל כיצד להמליך את הקב"ה. כי האשה מברכת שעשני כרצונו כי מטבעה להמליך עליה את בעלה וממנה יכול האיש ללמוד כיצד להמליך את הקב"ה. וכשהוא לא לומד ממנה אזי גם היא לא מתנהגת כפי טבעה כמבואר בתורה פו תנינא) היסוד הרמוז כאן הוא שתמיד מדת המלכות אצל האדם היא בבחי' אחר דהיינו שמטבעו הוא פונה עורף אליו ית' ולא ממליכו ועוד שבחי' נקודת רצון להמליך נמצא תמיד אלא שבבחי' רצון לבד זה נקרא אחר. וכשמבין לשוב אזי צריך לנסר מדה זו של המלכה שנמצאת אצלו בבחי' עורף ולבנותה ולהביאה לבחי' מציאות הפונה אליו ית' בדביקות. (ועיין בתורה קח שזה יכול להיות כמה פעמים בשעה) עניין הבנין הכוונה כי תחילה כאמור יש רק רצון שהוא רק שרש להמלכה אבל אינו המלכה (כמו ששמעתי מליצה שרמוז במאמר הגמ' חגיגה שרקיע הנקרא וילון אינו משמש כלום רומז לזה ש"וילען" (באידיש רצון) אינו משמש כלום)

וצריך לבנות לו רגלים דהיינו כח היציאה מעצמו לעשות רצונו ית' ואח"כ ידים דהיינו העשיה וקבלה ונתינה וכיבו"ז לבנות את כח ההמלכה עד שנעשה שבכל מדותיו ממליך רק את הקב"ה. עד שאין שום תנועה שעושה שאינה לכבוד שמים. (עיין שיש"ק ח"ו תקע זכור לי מ"מ טוב יותר שרבינו מבאר שאין לו תנועה בלא חידוש ולא מצאתיו כרגע)

בעוד פרשה בתורה רמוז סוד המלכות והיא בבריאת המאורות שתחילה נכתב את שני המאורות ומיד בסמוך את המאור הקטן ועי"ש פרש"י ועיין בגמ' בחולין ס' ובשבעות שבתחילה נבראו בקומה שווה כי שני המאורות רומזים לקב"ה ושכינתיה ותחילה נבראו שניהם בקומה שווה דהיינו שגם המלכות נבראה בכל קומתה, כי כח ההמלכה נברא בשלימות, אבל זה בעצמו עלול להביא לחסרון בהמלכה, כי כשהעם הוא במדרגת המלך, אזי קשה לו להמליכו, כי אע"פ שבאמת התכלית היא שהמלך יביא את העם למדרגה השלימה שיהיה כמוהו (וכלשון רבינו כמוני ממש), אבל אם כשיבוא העם לזה יפול לגאוה אזי כל ההמלכה אינה שווה כלום. וזה מה שקרה בראשית בריאת המלכות שהלבנה שהיא משל למלכות קטרה ואמרה שא"א לשני מלכים בכתר אחד. לכן אמר לה הקב"ה לכו מעטי עצמך (כך לשון הגמ') ובקידוש החדש כתוב בנוסח הזה וללבנה אמר שתתחדש. כי באמת לא המיעוט עיקר הכוונה אלא המיעוט רק היכי תמצוי לזכות לשפלות אבל העיקר הוא לזכות לשפלות כשהיא בקומה שלימה. דיינו כשיחזורו לבחי' שני המאורות הגדולים ואעפ"כ היא תבין שכל אורה רק ממנו¹ וזה יהיה לעתיד לבוא שיתער שיר חדש. דהינו שיר בלשון זכר לא הבדיל משירה כי שירת המלכות להקב"ה שיאיר בה זו שירה של חסרון לכן היא לשון נקבה אבל לעתיד כשתתמלא בבחי' שני המאורות הגדולים ואז אעפ"כ היא תשיר לו זה יהיה שיר חדש ולשון זכר כי הוא לא מחמת חסרון אלא שבח והלל לו ית'.

רבינו מדבר כאן על שתי בחי' מלכות ביתא עילאה ותתאה ירושלים של מעלה ושל מטה ועל היחס ביניהן המבואר בגמ' עפ"י הפסוק הושע יא ט- בְּקִרְבָּךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אֲבֹא בְעִיר: ודרשו בגמ' תענית ה. אמר רבי יוחנן אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה. דהיינו שאמר שלא יבוא בעיר של מעלה עד דבקרובן קדוש, דהיינו עד שלמטה ישראל ימליכו את הקב"ה ע"י שיתקדשו במותר להם.

מלכות התחתונה היא המלכות שדברנו עליה. אבל מלכות העליונה יש לה כמה פנים

כי בכלליות היא בחי' הצדיק (דהיינו המלך הנ"ל) שמביא את העם לתיקונו שבאמת גם הוא יש למעלה ממנו שכל השגתו שעל ידה מאיר לעם להעלותם בהשגות הש"י עמ"נ שימליכו אותו ביתר שאת מקבל מלמעלה רק עד כמה שמצליח באמת להביא את העם להמליך את הקב"ה.

אבל בפרטיות כל אחד בליבו צריך לשמור את המחשבות ששם הבחירה את מי להמליך אם את הקב"ה במחשבות טובות או ח"ו את תאוות ליבו במחשבות רעות

נמצא הלב הוא ירושלים של מעלה והפה הוא ירושלים של מטה

הענין הזה דלא אבוא בעיר עד שבקרוב קדוש הכוונה שיבוא בדרך קבע אבל בדרך ארעי מבואר להפך דא"א להתחיל בתיקון המלכות אלא ע"י הקב"ה. כי כאמור תחילת ההמלכה היא הניסור וסוד הניסור נעשה ע"י הקב"ה שכשהאדם מבין לשוב ומתעורר לזמן עצמו לשוב (זה סוד הניסור בחי' דינים בסוד שמאלו תחת ראשי) אזי הקב"ה מאיר לו אור גדול בליבו שמחוק את כח ההמלכה שלו הרבה למעלה

¹ הגה- צ"ע עיין ע"ח שער לה מיעוט הירח פ"א מ"ק שכשניהם בכתר אחד אזי היא מקבלת מאמא שלא ע"י ז"א. אבל עי"ש יפה שעה אות ב' ד"ה ואיכא למידק. מה שכתב בזה.

ממדרגתו (בסוד אמא אוזפת מנהא לברתא) אלא שמיד נעלם האור, אבל הרושם שנשאר ממנו נותן כח לכח ההמלכה להתמודד נגד כל המניעות, ולעמוד בכל הנסיונות ולהתגבר לבנות עצמו בכל מדותיו ורגעיו. עד שזוכה לבוא לפניו ית' פנים בפנים. כשתתקבל תשובתו ויזכה להארת פנים קבועה.

היחיד שבכוחו להמליך את הש"י הוא אדם הבעל בחירה שנברא בבחי' עולם קטן באופן שבתיקון עולמו הקטן מתקן את כל העולם הגדול וכשם שהש"י ברא עולם בתוך חלל של א"ס אלוקות כן צריך האדם לברא עולמות של המלכת הקב"ה בתוך א"ס תשוקת ליבו.

עוד הקדמה וביאור

רבינו פותח את התורה בענין לב איש הישראלי שא"ס לתשוקתו וצריך לעשות בחי' חלל פנוי בבחי' שנתבאר בעץ חיים סוד בריאת העולם.

ואע"פ שבכל המקומות שמוכיר רבינו פסוק זה מפרשו כפשוטו שצריך לעשות חלל מתאוות רעות ולזה היתה כוונת דוד המלך אבל באמת כיון שרבינו מדבר מבעל תשובה כנ"ל וידוע שסוד התשובה היא בבחי' פסח וימי הספירה כמבואר הרבה בלק"ה והיטב בתורה ו' כיצד בתחילה מאיר לאדם אור למעלה ממדרגתו בבחי' פסח שפוסח על כל המדרגות (בבחי' יחוד) ומיד לוקחים אותו ממנו (בבחי' כל ימי העיבור שהם ימי דין ועברה כמבואר בתורה ו' כל מה שעובר על האדם בזמן הזה עד שזוכה להכין כלים כראוי לאותו האור הראשון שהאיר לו) כדי שיעמוד בנסיונות ויעבוד בכוחות עצמו מכח הרשימו של אותו האור להכין כלים לאור הזה (ואזי זוכה להוליד את הויתו) שזה בחי' קבלת התורה ובחי' שלימות התשובה.

בתורה זו הדגש הוא על שמירת המחשבה ומכח זה תיקון התפלה דהיינו עבודת הלב. דהיינו שצריך בכל כוחו תמיד להשתדל לחשוב מחשבות טובות כיצד להמליך את הקב"ה על עצמו ולגלות מלכותו בעולם ולצייר מחשבתו זו עד לעצות מעשיות ומדבר אותם בתפילת פה המביא למעשה ובדרך זו ממליך על עצמו את הקב"ה עד שזוכה לתיקון המלכות בשלימות. לעומת זה מבאר רבינו גודל הקלקול שנעשה בליבו ע"י מחשבה רעה שמתמטמת את החלל שבלב ואת החכמה שבלב.

טמטום החלל

לבאר טמטום החלל מה הוא – נ"ל הביאור עפ"י תורה כה שכקליפה על הפרי יש מדמה על השכל הקדוש והמדמה צריך לשרת את השכל כדי שיוכל לצייר בליבו השגת השכל כי הלב אין בו אלא תכונת התפעלות וחום ורגש ואין לו שום כלים כלל לתפוס שכל מופשט שזה תכונת המוח שהוא יבש וקר בחי' שכל ואלוקות. לכן ניתן לאדם מדמה שהוא אמצעי בניהם שיוכל לתרגם ללב ולצייר לו בבחי' משל ונמשל את השכל באופן שיוכל הלב להתפעל משכלים שזה נקרא השגות אלוקות. (לעומת זה יש בחי' הפוכה ששכלים גבוהים שהם בבחי' מקיפין שאינן נכנסים בשכל הם מאירים התפעלות בלב (אולי זה בחי' מזלי חזי) (עיין תורה כא שיש בחי' שהמקיף מחיה את הפנימי))

אבל דייקא מכח זה שהמדמה נמוך מהשכל, יש בו גם סכנה שיפיל את הלב לדמיון רע ולמחשבות רעות וכמבואר בתורה כה, עד שרבינו שם מכנה את היצה"ר בשם מדמה. כי כל כחו של היצה"ר הוא בכח המדמה.

כאן רבינו לא מוזכר מדמה אבל לשון ציור הלב שנקט מוכרח שהכוונה לכח המדמה שבלב לצייר את המחשבה שהיא בחי' חכמה שמאיר המח ללב, מכח יחוד חכמה ובינה העליונים. ואמנם שם אין אחיזה ליצה"ר, אבל כשבכח המדמה רוצה לתרגם ללב את השכל שם מתחיל אחיזת היצה"ר.

והמדמה כיון שמלביש את השכלים הוא קרוב להיות חכמות חיצוניות ושם מסית היצה"ר מאד את מחשבת האדם ליפול לחכמות חיצוניות שכל עסקם הוא בדמיון שהוא חיצוני להשגת הקב"ה. ואע"פ שחכמות חיצוניות אפשר להשתמש בהם לצורך לימוד התורה ולעזור לבני"א כלשון חז"ל להיות רקחות וטבחות לקדושה. אבל הסכנה גדולה בהם ליפול למדמה רע הפוגם בשכל הקדוש. לכן רבינו חוזר ומוזהיר מהם בכמה תורות עיין תורה ה' ולה ועוד וגם בתורה זו.

בתורה לה רבינו מזהיר מהן כיון שתופסות קדושת השכל הכוונה אע"פ שמחשבה היא רוחנית לא תופסת מקום אבל כיון שפוגמת במדמה כאילו תופסת מקום הקדושה שרוצה לתקן את המדמה להיות משרת השכל ועוד כיון שא"א לחשוב שתי מחשבות ביחד (תורה רלג ותורה נ תנינא) ממילא כשעסוק בהן פנוי ממחשבת המלכת הקב"ה.

סוד החלל

יש כאן מקום לטעות כיון שבע"ח מבואר שתחילה עשה חלל ומבאר כיצד ומדוע דווקא עגול ורק אח"כ מבאר כיצד המשיך לתוכו קו ועליו נבנו העולמות דהיינו אדם הקדמון שהוא למעלה מכל העולמות ורק מהאורות הבוקעים מאזנים חטם ופה ועינים שלו התחיל בחי' הכנת כלים לבריאת אצילות ועולמות בריאה יצירה עשיה, שם מתחיל גילוי כבודו ית' כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשתיו

ונראה פשוט לפ"ז שגם בבחי' עולם קטן בלב האדם תחילה יש בחי' צמצום א"ס אור להביות איש הישראלי להש"י ואח"כ מתחיל המלכת הקב"ה במחשבות טובות וכן רואים בחוש כשאדם מתעורר לשוב ומתלהב מרוב א"ס תשוקתו של איש ישראלי לקבל על עצמו עבודות גדולות למעלה מכוחותיו ולכאורה צריך לצמצם עצמו תחילה ואח"כ לחשוב מחשבות כיצד לעבוד אותו ית' ולהמליך אותו ית' לפי הכוות שיש לו. אבל בלק"ה מנחה ז' אות ד' וכן בתורה עצמה הלשון שנקט רבינו שמחשבה רעה מטמטמת את החלל משמע קצת שאינו כן ובדקדוק בלק"ה שם מוכרח שאינו כן אלא שהכל מתחיל ממחשבות טובות, ורק הן בכוחן לצמצם את א"ס אור להביות של איש הישראלי. ונמצא לפ"ז שהקו הוא שעושה את החלל בלב, ולכן מחשבה רעה מטמטמת את החלל בעצמו ומבטלת אותו.

ועיין היטב לק"ה מנחה הלכה ז אות ד) וזה וְשָׂרִים פְּחֻלָּים כָּל מַעֲיָנֵי בְּךָ הַמוּבָא בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּה, פְּחֻלָּים שְׁנֵי חֻלָּים חֻלָּל הַיְמִינִי שְׁבֻלָב וְחֻלָּל הַשְּׂמָאלִי, שְׁכַל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַגְבִּיר בְּחִינַת חֻלָּל הַיְמִינִי שֶׁשֶׁם מְשַׁכֵּן הַיֵּצֶר טוֹב עַל חֻלָּל הַשְּׂמָאלִי שֶׁשֶׁם וְכוּ', שֶׁהֵם מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְרַעוֹת וְכוּ' כְּנ"ל. פי על - ידי מחשבות טובות אָזִי הֵלֵב בְּבְחִינַת וְלִבִּי חֻלָּל בְּקֶרְבִּי שֶׁהוּא תִקּוּן הַחֻלָּל הַפְּנוּי שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה שֶׁלֹּשָׁם נִמְשְׁכוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַמְּדוּת, שֶׁהֵכֵל הָיָה בְּשִׁבִיל הָאָדָם שֶׁיִּמְשִׁיךְ בְּלִבּוֹ כָּל הַמְּדוּת טוֹבוֹת וְכוּ' שֶׁהֵם נְעֻשִׁים כְּפִי מַה שֶׁמְצַמְצֵם הַהֶתְלַהְבוֹת וְכוּ' וּמִתְגַּבֵּר בְּמַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת וְכוּ'. גַּם כֵּאֵן בְּסִיפָא זֹו יֵשׁ מְקוֹם לְטַעוֹת כְּנ"ל אָבֵל כְּשֶׁחֻשֵׁב חֵס וְשְׁלוֹם מַחְשְׁבוֹת רַעוֹת וְכוּ', מְטַמֵּם הַחֻלָּל, פִּי נִסְתַּלַּק שְׂכִינַת אֱלֹקוֹתוֹ מִמֶּנּוּ וְחֹזֵר לְבְּחִינַת אֵין סוֹף שְׁנֵה בְּחִינַת סוֹד שְׁבִירַת כְּלִים וְכוּ'. וְאִזִּי נְטַמֵּם הַחֻלָּל מִמֶּשׁ שְׁבֻלָב הָאָדָם בְּבְחִינַת וְנִטְמָטֵם בָּם שְׂאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ וְזָרוֹנָם לְבָרְכָה וְכוּ', פִּי מִתְגַּבֵּר הַחֻלָּל הַשְּׂמָאלִי עַל הַחֻלָּל הַיְמִינִי, וְאִזִּי נְטַמֵּם הֵלֵב בְּבְחִינַת עָרְלַת לֵב חֶרְפַת לֵב.

נסתלק שכינת אלקותו - יש כאן חידוש נפלא שמחשבות טובות שמצייר בליבו עד בחי' עצות טבות שיתגלו בתפילה מעומק הלב הן שכינת אלקות ית' השוכנת בליבו ויוצא בדיבור פיו בבחי' שכינה מדברת מגרונו.

ובזה יתבאר נפלא הקושי לקמן [דף נח]. בביאור מאמר אתתך גוצא גחין ולחיש לה. תקבל עצתה. דלא מובן שם מה הוא בחי' הדכר ומי בחי' הנוק' שממנה צריך הדכר לקבל עצה ומה היא העצה. אבל לפי הנ"ל יתבאר נפלא כי כששכינה מדברת מגרונו אזי צריך להשמיע לאזנו מה שפיו מדבר כי הם דבורים חדשים שמשגר הש"י בבפיו ויכול להתעורר מהם מאד להתגבר בתפילה אם יקשיב להם. והן העצות שנתהוו בלבו היוצא מפיו בהתלהבות וחמימות כמבואר בתורה קנו שהן רוח הקדש ודברי הש"י ממש עיי"ש. וכן מבואר לעיל בתור המח שהדבורם שמדבר בכח הם עצמם דבורי הקב"ה.

וחזר לבחי' א"ס שזה בחי' שבירת כלים - הביאור כי שבירת כלים היא כשהכלים אין בכוחם להחזיק את כל האור הנשפע בהם, ואזי נשברים ומשברי הכלים נעשים כל המדות ותאוות רעות. ונ"ל ביאור דברי מוהרנ"ת שאור להביות איש ישראלי היא רוח הלב הבווער בתשוקה אליו ית' המבואר בתורה לא אות ו' שנובע מתיקון ושמירת הברית עימו ית' (כי חסד דהיינו אהבה מתגלה בפומא דאמה כמבואר שם) ונעשה בבחי' כריתת ברית שהיא התקשרות אליו בכח גדול באופן שמכרית את כל המונע ומפריע לזה) כי התלהבות הלב היא אחת ורק תלוי לאיזה כיוון מכוונים אותה. כי לעומת א"ס תשוקה אליו ית' מכח תיקון הברית, יש בחי' א"ס תשוקה לתאוות ניאוף, בחי' מה שאמרה רחב ולא קמה עוד רוח באיש. והן אותו רוח שבלב, רק תלוי איזה מחשבה רוכבת עליו לכוונו. כי מחשבה רעה מפילה את הרוח הזו, לתוקף חמימות ותשוקה של תאוות ניאוף. וכן רואים בחוש שאין עוד תאוה שתופסת את כל רוח הלב שמתפשט בכל הקומה כל כך כמו בניאוף. ולהבדיל לעומת זה ממש שמעלה את הרוח לקדושה ע"י מחשבות טובות ומביאן לתפילה מעומק הלב אזי נעשה הרוח הזה בחי' כל עצמותי תאמרנה כמבואר בתורה מח וחמימות ליבו הבווער מבטל את החמימות הרעה הנ"ל כמבואר בתורה קנו.

נמצא שרוח הלב כמו סוס חזק והרוכב עליו הן המחשבות טובות וכשמכוין אותו לקדושה אזי נעשה חלל בליבו. כי חלל בלב אין הכוונה לצמצם את עוצם התשוקה אליו ית' אלא רק לכוין אותה לקדושה. ובוזה יתבאר עוד קושיא מדוע בתורה עב מבאר שהחלל הוא מיצה"ר גשמי וכאן כביכול נראה שהוא חלל מא"ס תשוקה קדושה להש"י. אבל באמת אינו כן כי המחשבה טובה היא בעצמה עושה חלל מיצה"ר. וכלשון מוהרנ"ת לעיל שצריך להגביר החלל ימני על השמאלי דהיינו מחשבה טובה על רעה. ואדרבה המחשבה טובה היא שומרת את רוב ההתלהבות ותשוקה אליו ית' שלא לאבד ממנה כלום (כמו שמבאר מוהרנ"ת לקמן) אלא לכוין אותה אליו ית' שיבער לבו בתפילה ודבורים קדושים בבחי' כל עצמותי תאמרנה. נמצא שבאמת לבי חלל בקרבי שאמר דוד המלך הכוונה שמגביר חלל ימני על חלל שמאלי וזה מה שביאר בתורה עב שהוא חלל מיצה"ר גשמי.

שבירת כלים – דהיינו טמטום החלל שבלב ע"י מחשבה רעה צ"ע כי שבירת כלים גורמת לתאוות חדשות וכאן נראה שהכניס את ההתלהבות לכלים שבורים דהיינו תאוות שכבר היו. והביאור נ"ל כיון שא"א לחשוב שתי מחשבות הרי מיד כשחושב מחשבה רעה נפסק המחשבה טובה שעושה את החלל כנ"ל וממילא חוזר לא"ס תשוקה הנ"ל אלא שמתלבש במחשבה הרעה שמפילה את התשוקה הזו לתשוקות רעות ומתגברות בו כל התאוות רעות ובפרט תאות ניאוף שהיא עיקר פגם הברית ולעומת ברית הקשר אליו ית' הנ"ל. נמצא שתוקף תשוקתו נכנסה בכלים נשברים של מחשבות רעות שאין בהם יכולת להכיל את תשוקתו הא"ס אליו ית' ונשברים להרבה תשוקות רעות בבחי' כל המוקטר ומוגש לשמי דהיינו שפנמיות פנימיות התשוקה היא אליו ית' אלא שנפלה ונעשית חיות לכלים נשברים תאוות רעות.

אבל להפך על ידי שחושב מחשבות טובות איך לעבד את ה' יתברך אזי מקים ומחזיק את בחינת החלל הפנוי הנ"ל.

כי עקר קיום החלל הפנוי של תחלת הבריאה שלא יחזור האור כמו שהיה בבחינת אין סוף שעל ידי זה היה חס ושלום נחרב העולם. עקר קיומו על – ידי עבודת הצדיקים על ידי שמקימין כל הנ"ל כראוי, שמצמצמין התלהבות אור אין סוף שבלבם כראוי ועושין חלל פנוי בלב בבחינת ולבי חלל בקרבי, ומתגברין בכל כחם על המחשבות רעות העולים על הלב בכל פעם שרוצים לטמטם הלב, שעל – ידי זה יסתלק האור אין סוף חס ושלום ויתבטל לפי בחינתו החלל הפנוי של תחלת הבריאה שהוא חרבן העולם. על – כן מתגברין במחשבות טובות שעל – ידי זה נמשכין כל המדות שהם קיום כל העולמות שעל – ידי זה נתגלה מלכותו לכל באי עולם כי אין מלך בלא עם וכו'. אשר בשביל זה היה עקר התגלות אור אין סוף על – ידי הצמצום וכו' כנ"ל.

מוהרנ"ת מבאר שהדימוי של החלל שבבריאת העולם לחל שבלב איש ישראלי אינו רק דמיון בעלמא אלא ממש אותה בחי' עד שכל החלל של הבריאה תלוי בחלל לב של הצדיקים שמקיימים העיצות הנ"ל. ואז יש עליה גם לביטא עלאה, כי לא אבוא בעיר וכו'. כי דיקא אחר כך בשנתגלה מלכותו על – ידי כל הנ"ל, אז דיקא חוזר ומאיר אור להביות הלב כראוי בלבבו בבחינת תקון באפן שיוכל לסבל ולא יתבטל רק ישתוקק לה' יתברך ברצון נפלא ונורא מאד כמעט עד אין סוף. אבל אף – על – פי – כן הוא בבחינת צמצום בבחינת ולבי חלל וכו' שהוא בחינת צמאה נפשי לאלקים וכו' בחינת לבי ובשרי ירננו אל אל חי. כאן מבאר מוהרנ"ת שסוף כוונת הצמצום אינו כלל לצמצם את רוב התשוקה והכסופים אליו ית' אלא רק לכיון אותם לכיוון הנכון ע"י המחשבות הטובות.

וכן מפורש שם בסוף אות ו' – ועקר הבחירה הוא על – ידי העלמת הדעת שהוא בחינת צמצום האור בתחלת הבריאה. וכן צריך האדם להמשיך תקון הצמצום בבחירתו שבשמתלהב יותר מהראוי לו יצמצם להתלהבות וכו', רק יתגבר בכל כחו על המחשבות רעות וכו'. לחשב מחשבות טובות וכו'. ואז דיקא ישיג מה ששיג וכו'. שכל ההשגות העליונות הם על – ידי בחינת תקון ביתא עלאה שהוא בחינת השגת אוריתא דעתיקא סתימאה וכו' הנזכר שם. ועל – ידי כל הנ"ל תוכל קצת לחבר התורה הנזכרה הנ"ל ועדין צריכין סיעתא דשמיא לבאר עוד בישועתו יתברך:

שיחות השייך לתורה זו

בשנת תקס"ג עשה נשואין לבתו הצדקת מרת שרה בקהלת-קדש מעדוועדווקע עם חתנו הרבני מורנו יצחק אייזיק בן הגביר מורנו רבי ליב דאבראוויניר פי לשם נתקבצו שניהם אף-על-פי שאז היה כבר בבירסלב והחתנה היתה בראש חדש ניסן שחל אז ביום חמישי והחפה היתה בערב אור ליום ו' ערב שבת-קדש.

אחר החפה דברו ממשוח וכו' (ואמר רבנו ז"ל וגלה ברמז שראוי שיצא מהם וכו') אחר-כך בשבת קדש אמר על סעדה השלישית תורה גבוהה מאד המתחלת לשמש שם אהל בהם בלקוטי א' בסימן מ"ט ושם מרמז ניסן ושרה ויצחק וכלה וחתנה וכו'. ואמר שזאת התורה לא אמר בשבילנו רק בשביל הגזירה שקורין פונקטין גורת גיוס ילדי ישראל לצבא הצר הנשמע אז שרוצין לגור על ישראל חס ושלוש אשר בעונותינו הרבים יצאו בזמנינו. כי שם מדבר מענין הכנעת העפוס"ם כי אעשה כלה בכל הגוים. שזה בחינת פלה דאכלי כלא ושצי כלא ואתם הדבקים וכו' והבן שם מאד כי הם דברים עמקים וגבוהים מאד.

ואחר שגמר אמירת התורה היה מרקד הרבה מאד עם בתו הפלה וכו'. ומי שלא ראה רקודין שלו לא ראה טוב מימיו, כי אף-על-פי שברוף השם וכינו לראות כמה צדיקים שהיו מרקדים לפני הפלה, אבל רקודין שלו לא נראה כזאת. וכל מי שעמד שם בודאי היה לו הרחורח תשובה אמתי על כל פשעיו. וגדל ההתעוררות וההתלהבות של כל האנשים שעמדו שם בשעת רקודין אי אפשר לבאר ולצייר זאת בכתב בשום אופן.

וכבר גלה כמה תורות גבוהות מאד על ענין רקודין והמחאת כף. וגם בהתורה לשמש הנ"ל מבאר מענין רקודין, אבל לא היה שכיח שיעשה רקודין כי-אם בעתים רחוקות מאד, אף באותה השנה הנ"ל היה מרקד כמה פעמים. הינו בשמחת תורה, ואחר-כך בשבת חנכה אחר אמירת התורה המתחלת ראיתי מנורת זהב בלקוטי א' סימן ח, ואחר-כך בפורים במעדוועדווקע, ואחר-כך על החתנה הנ"ל.

ואמר בעצמו בזאת השנה רקדתי הרבה וזה היה מחמת שבאותו השנה נשמעו הגזרות שקורין פונקטין, שהיו רוצים אז לגור על ישראל חס ושלוש, ומחמת זה רקד כמה פעמים כי על-ידי רקודין ממתיקין הדינים ומבטלין הגזרות כמבאר בהתורה ואלה המשפטים סימן י' בלקוטי א' המתחלת על-ידי רקודין והמחאת כף ממתיקין הדינים. וגם זאת התורה נאמרה באותו החרף בטיראויצע: (חיי מוהר"ן קטו - מקום לידתו ושיבתו ונסיעותיו וטלטוליו אות יג)

...ובאותה השנה עסק הרבה מאד בענין ה"פונקטין", והצטער עליהם הרבה מאד, ואמר כי לא דבר רק הוא, והקפיד מאד על האומרים שבודאי לא יתקמו ה"פונקטין" - כי אף אפשר שהשם-יתברך יעשה חס ושלוש זאת לישראל, והוא זכרונו-לברכה אמר כמה פעמים שהוא שטות, כי הלא מצינו, שכבר היו כמה גזרות קשות על ישראל רחמנא-לצלן מעתה. ועוד דבר מזה הרבה, שצריכין להתפחד מאד מאלו הגזרות הנשמעים חס ושלוש ושלא להחזיק אותם לדבר קל, רק צריכין להעתיר ולהתפלל ולצעק ולהתחנן הרבה הרבה לפני השם יתברך, אולי יעתר ה' שנוכח לבטלם, כי בודאי תפלה וצעקה מועיל תמיד.

וענין בהשיחה (סימן קטו הנ"ל) השיחה להתורה לשמש שם אהל בהם, שם מבאר עוד כמה וכמה היה מתניגע אז בעתים הללו על אודות הפונקטין שנשמעו אז, והן הן הגזרות שיצאו בזמנינו בעונותינו הרבים שש-עשרה שנה אחר הסתלקותו, ובזכות תפלתו נתעכבו עד הנה. והלואי היו מציתים אותו להרעיש ארץ ומלואה מקדם לעסק הרבה בתפלות וצעקות להשם יתברך כרצונו בודאי היו מתבטלין לגמרי: (חיי מוהר"ן סימן ו שיחות השיכים להתורות)

בשנת תקס"ג, שהוא ראש-השנה הראשון שהיה בכאן בבירסלב, אז הייתי אצלו על ראש-השנה, וכל עשרת-ימי-תשובה עד אחר יום-כפור, ואחר יום-כפור נסעתי לביתי, ורבי יודל ורבי שמואל אייזיק נשארו בכאן על חג הסוכות. ושמעתי כמה דבורים יקרים מרבי יודל מה ששמע אז, ואיני זוכרם היטב.

פעם-אחת ביום הושענא-רבא אמר בפני העולם: ומא אעשה, ששני רוצחים עומדים עלי ואומרים אף-על-פי-כן שאני מנהיג (שקורין גיטר יוד). והראה בידו על רבי יודל ורבי שמואל אייזיק בעת שאמר שני רוצחים, הינו שעליהם היה נתבונן, מחמת שהם היו כרוכים אחריו מאד. ומי יזכה להבין פרוש דברים אלו, כי האנשים הנזכר-לעיל היו יקרים בעיניו מאד מגדולי מקרבו.

וביום שמיני-עצרת דבר עמם מענין רקודין והמחאת-כף ומה שמהפכין את עצמן, שזה בחינת: "ומשה עלה אל האלקים; וירד ה' על הר סיני" (שמות יט, ג, כ) (כמבאר במקום אחר (שיחה"ר סי' פ"ו)), וענין הפראסטאקעס (=פיוז וכירכור) שעושין וכו', ודבר עמם דברים נפלאים. אחר-כך התחילו לכנס המון עם מאנשי העיר, שבאו אלו בנגון ושמחה, כנהוג ביום שמיני-עצרת, ואז אמר לרבי יודל ולרבי שמואל אייזיק: "לכו לכם, כי אני צריך לעסק עמם, ואין זה שייך לכם", והלכו להם ממנו. ואחר-כך נעשה שם שמחה גדולה בקול רעש גדול של שיר ושמחה, ואז רקד רבנו זכרונו-לברכה בעצמו הרבה מאד מן איזה זמן קדם הלילה עד איזה שעות בתוף הלילה של שמחת-תורה, וכבר ידוע גדל נפלאות ערבות נעימות קדשת הרקוד שלו, כי מי שלא ראה זאת, לא ראה טוב מימיו!

וכבר מבאר במקום אחר (חיי"מ סי' קט"ז, הנזכר-לעיל), שבאותה השנה רקד רבנו זכרונו-לברכה הרבה, הינו בשמיני-עצרת הנזכר-לעיל, ובשבת-חנכה בהסעדה שלישית, אחר שאמר התורה הנוראה "ראיתי מנורת זהב" (בלקוטי א', סימן ח') ובפורים. ואחר-כך, בראש-חדש ניסן, היתה החתנה של בתו שרה, ורקד הרבה עם בתו הפלה בהסעדה שלישית של השבת-חנכה אחר שאמר התורה הנוראה "והוא כחתן יצא מחפתו" (שם, סימן מט). כי בעת אמירת התורה התחיל בקול נפלא מאלו המבואר: "והוא כחתן יצא מחפתו", רק בשמסר לנו התורה הזאת בכתב ידו הקדוש, התחיל מפסוק: "לשמש שם אהל בהם" (בנדרס בסימן מ"ט הנזכר-לעיל), ואחר שאמר התורה הנזכר-לעיל, רקד הרבה עם בתו. אשרי עין ראתה זאת!

ושמעתי מפיו הקדוש, שאמר בעצמו: בשנה הזאת רקדתי הרבה, מחמת שנשמע אז שיוצאין גזרות, שקורין פונקטין, על ישראל, כי על-ידי רקודין והמחאת-כף ממתיקין הדינים ומבטלין הגזרות, כמבאר בהתורה "ואלה המשפטים", בסימן

הקדמה לתורה מט

י, לקוטי א', שְׁנָאָמֶר לְעֵנִין זֶה, כְּנִרְשָׁם בְּמָקוֹם אַחֵר (שיחה"ר סי' קל"א הובא לעיל שם בתורה, וימי מוהר"ת ס"ג מובא להלן ושם): (- חיי מוהר"ן, סעיף רס"ג).

בשנת תקס"ג הַנּוֹכֵר-לְעֵיל, בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ כְּסֵלוֹ, נוֹלַד בְּנֵי שְׁכָנָא, שִׁיחִיָּה. בְּאוֹתוֹ הַחֲרָף, שְׁנַת תַּקְס"ג, הָיוּ הַנְּשׂוּאִין שֶׁל בְּתוּמָת שָׂרָה, תְּחִיָּה, עִם בְּעֵלָהּ, מוֹרְנוּ יִצְחָק אֵייוֹק, נִרוּ יֵאִיר, בְּרֵאשׁ-חֲדָשׁ נִיסָן, בְּיוֹם חֲמִישִׁי בְּקִהְלֵת-קֶדֶשׁ מְדוּדֵיבְקָע, וְרַבְּנֵנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ, כְּשֶׁנִּסְעָה לְמְדוּדֵיבְקָע כְּנִזְכָּר-לְעֵיל, נִתְעַבַּב שָׁם עַד אַחֵר הַנְּשׂוּאִין, וְאֵינִי, בְּשִׁמְעֵי זֹאת בְּנִעְמִירוֹב, אֲזוֹרְתִי חֲלָצִי וְנִסְעֵתִי אֵלָיו לְמְדוּדֵיבְקָע, וּבְאֵתִי אֵלָיו, זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ, בְּיוֹם פּוּרִים, וְיִשְׁבְּחֵי אֲצִלוֹ בְּסַעֲדַת פּוּרִים, וְהוּא זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ רְקֹד הַרְבֵּה בְּאוֹתוֹ הַפּוּרִים. גַּם בְּחִנּוּכָהּ בְּאוֹתָהּ הַשְּׁנָה אַחֵר הַתּוֹרָה רְקֹד הַרְבֵּה. גַּם בְּשִׁמְחַת-תּוֹרָה בְּאוֹתָהּ הַשְּׁנָה רְקֹד הַרְבֵּה וְכֵן עַל נְשׂוּאֵי בְּתוּ הַנּוֹכֵר-לְעֵיל רְקֹד הַרְבֵּה, וְאָמַר אַחֵר-כֵּן: אֲנִי רְקֹדְתִי הַרְבֵּה בְּשָׁנָה זֹאת וְכוּ'. וְכִבְרָ נִרְשָׁם (שיחה"ר סי' קל"א, וחיי"מ סי' רס"ג הַנּוֹכֵר-לְעֵיל) מֵעַט מִזֶּה, שְׁרָצָה לְבַטֵּל הַגְּזֵרוֹת וְהַפּוֹנְקָטוֹן, שְׁנִשְׁמָעוּ אִזּוֹ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי הַמַּחְאָת-כֵּף וְרְקוּדִין מִמְתִּיקִים דִּינִין וְכוּ', וְאֵינִי זְכִיתִי לְהִיטֵל אֲצִלוֹ שָׁם מִפּוּרִים עַד אַחֵר פֶּסַח, וְהִיִּיתִי עַל הַחֲתֻמָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל בְּתוּ הַנּוֹכֵר-לְעֵיל, וְשִׁמְעֵתִי שָׁם תּוֹרָה גְבוּהָ "לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהְלֵ בָּהֶם" (ליקוטי מוהר"ן ח"א, סימן מט), (וּבְשִׁעַת אֲמִירַת הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַתְּחִיל רַק מִפְּסוּק "וְהוּא כְּחֵתֵן יוֹצֵא מִחֲפָתוֹ"), וְעַצְמֵ רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת, שֶׁהָיָה לִי עַל נְסִיעָה זוֹ לְמְדוּדֵיבְקָע, אֵינִי לְשַׁעַר. אַחֵר-כֵּן חוֹרְתִי מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם עִם רַבְּנֵנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ, שְׁנִסְעֵתִי עִמּוֹ לְשִׁמְשׁוֹ בְּדֶרֶךְ, וְשִׁמְעֵתִי תּוֹרָה הַרְבֵּה וְשִׁיחוֹת נְפִלְאוֹת מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּדֶרֶךְ, וּבְאֵתִי לְבֵיתִי בְּשָׁלוֹם. וְאַחֵר-כֵּן בְּסִמּוּךְ יִצְחָק גַּם זִגְגֵתִי מִשְׁלַחַן אָבִי, נִרוּ יֵאִיר, וְאִזּוֹ פֶּסַק אָבִי לְזוֹן אוֹתְנוּ, וְהַתְּחִלְנוּ לְזוֹן עַל שְׁלַחְנֵי בְּחִסְדֵי הַשָּׁם. בְּאוֹתוֹ הַקִּיץ הַרְבֵּה הַמְּתַנַּגְדִים לְשׁוֹן הָרַע בְּפָנֵי דוֹדוֹ הָרֵב וְכוּ' מוֹרְנוּ רַבִּי בְּרוּךְ הַנּוֹכֵר-לְעֵיל, עַד שֶׁגַּם הוּא הַתְּחִיל לְחַלֵּק עֲלָיו, זְכָרוֹנוּ-לְבָרְכָהּ. בְּאוֹתוֹ הַקִּיץ בָּהָה אוֹתִי רַבְּנֵנוּ פַּעַם אַחַת בְּשִׁבְתָּ אַחַת, וְאַחֵר-כֵּן, כְּשֶׁבָא מִהַדְרָךְ, חוֹר וְקָרְבֵנִי הַרְבֵּה, וְ"כָאֵב אֶת בְּנוֹ הַרְצֵנִי":

דברי התורה שבליקוטי מוהר"ן ח"א סימן מ"ט נכתבו ברמו ובקיצור גדול, כאשר הבנתי מפיו הקדוש, שהתורה הזאת נאמרה וכן נכתבה בקיצור וברמו. כי אמר שעיקר התורה אמרה רק בשביל לבטל הגזירות וכו': (- ליקוטי"ה או"ח ח"ב, ה' תפילת המנחה ז, ט; מובא בשיש"ק ח"א, סעיף ל"א).

אמר ופירש רבי פנחס קיבליטשער, את הנאמר במגילת-אסתר (ב, יז) "ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים", על פי המבואר בדברי רבינו, שאשה יראת ה' היא בחינת תפילה (עיין בתורה מ"ט, ובליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן א'), ופירש שהתפילה החשובה והמקובלת והמרוצה ביותר היא תפילת ההתבודדות, שהיא תפילה מוסתרת, וזהו "ויאהב המלך" - היינו מלכו של עולם - "את אסתר" - היינו בחינת התפילה שהיא בהסתר, היא ההתבודדות - מכל הנשים, היינו מכל התפילות. "ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות". אחר שאמר זאת לתלמידיו בליל פורים - זענען זיי גילאפין אין פעלד אריין א גאנצע נאכט" - רצו לשדה למשך כל הלילה: (- שיש"ק ח"ד, סעיף ח').

פעם באו שני אברכים חשובים להרב מטשערין לשאלו פירוש במה שאומר רבינו בתורה מ"ט בליקוטי מוהר"ן ח"א, מענין לב איש הישראלי שבו ער עד אין סוף וכו' עיין שם, כי היה להם איזה ויכוח בפירוש הדברים. נענה הרב בעצב ואמר להם: פעם כשהיו שומעים דיבור כזה היו שומעיו בוערים ויוקדים לשם יתברך. וכיום שואלים שאלות. "אמאהל אז מהאט גיהערט אזא דיבור האט מען גיברענט און גיפלאקערט צו השם יתברך, און היינט פרעגט מען שאלות": (- שיש"ק ח"ג, סעיף של"א).

אמרו אנשי שלומינו בהמבואר בתורה מ"ט שעצה הוא בחינת תפילה. אשר על-כן הקפידו מאוד אנשי שלומנו לא לתת שום עצה לזולת לומר לו עשה כך וכך, מלבד עצת התפילה, שדרך עבודת התפילה ימצא כל אחד עצתו הנכונה: (- שיש"ק ח"ו, סעיף רס"ט).

בהמבואר בתורה (בסעיף ד') שבשביל זה נקרא ניסן אביב דהיינו א' עם בית וכו', שזהו בחינת ביתא עילאה וביתא תתאה, ומבואר בתחילת הסעיף שאין השי"ת נכנס לביתא עילאה שהוא בית-המקדש העליון, אלא כשיבנה ביתא תתאה שהוא בית-המקדש של מטה, וכשיש חס-ושלום פירוד ביניהם עדיין החורבן בתוקפו וכו'. עיי"ש. ונראה לרמוז שעל-כן החודש שנחשב בו בית-המקדש נקרא בשם "אב" - שזה מרמוז שהיה פירוד ביניהם שהיה רק א' וב', והיה חסר הי"ב, ובניסן שהוא חודש האביב - היינו חיבור של הא' וב' וי' וב' שזה בחינת אביב, ע"כ היה או הקמת המשכן שאחריה נמשך בנין ביהמ"ק: (- הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זכרונו-לְבָרְכָהּ - מערני מלך).

תורה מט [א*]

(תהלים יט) לשמש שם אהל בהם והוא כחתן יוצא מחופתו וכו' :

בפסוק זה מלא רבינו רמז לעיקר השגתו בתורה זו ובסוף התורה מצאנו – לשמש שם אהל בהם שהלדיק הנקרא שמש הקב"ה שם אהל דהיינו אורו זו כדי להשפיע בהם דהיינו ישראל, לכן כשישראל חוטאים יורד הלדיק מגדולתו. אבל כשישראל עושים לאורו של מקום אזי הלדיק צנחי' והוא כחתן יואל (דהיינו כזעל תשובה המתחיל מחדש לגמרי) מחופתו דהיינו מההסתרה שהיתה לו. ישיש כגבור לרוץ אורח הזה שהפסוק בזמן שהיה נזוף בגלל ישראל

אות א

כי קודם הבריאה היה אור הקב"ה אין סוף [ב*] וי, ורצה הקב"ה שיתגלה מלכותו [ד*] דהיינו מדת רחמנותו¹, ואין מלך בלא עם [י*] דהיינו שאין מולך עלי נמלך², והוצרך לברוא בני אדם שיקבלו עול מלכותו³. וקודם שצלאו כבר חשז מחשבות כילד יתגלה אליו כדי שימליך אותו והתגלות מלכותו א"א להשיג אלא ע"י המידות⁴ מידה הכונה לגבול ומדה והמידה הראשונה היא החכמה שהיא יס מאין וכמ"ש החכמה מאין תמלא⁵:

¹ תורה זו היא לשון רבינו ז"ל נאמרה בשבת בסעודה שלישית ג' ניסן שנת תקסג במעודעודיוקע אחרי נשואי בתו שרה ז"ל (חי"מ קטו ופ"ח) ועיין חיי מור"ן הג"ל שאמר שזאת התורה לא אמר בשבילנו רק בשביל גורת הפונקטין (דהיינו לבטל גורת גיוס ילדים לצבא הצר) ² עיין ע"ה שער א' ענף ב' ד"ה דע כי טרם

³ עי"ש בהגדה אות א' בשם הרמ"ז שמדייק שהכל מדבר באורו ית' ולא בעצמותו.

בשם המגיד מקשים מדוע נקרא א"ס ולא אין ראשית שזה יותר מיוחד לו ית' מלשון א"ס. ועפ"ז ביארו בחב"ד עניין הצמצום דלא שייך במאור כי אין לנו שום יחס אליו אלא באור היוצא ומתגלה ממנו שרק עליו שייך לומר שתופס כביכול מקום העולמות עד שכביכול צריך לצמצם אותו כדי לברוא אותם. (עיין בהיכל הבעש"ט גליון א' וב' מאמרו של הרב נחום גרינוולד.) אין סוף זה לא ביאור מה הוא כן אלא מה הוא לא. כי אין לנו תפיסה אלא בדבר שיש לו מדה וגבול לכן לגבינו ית' אין לנו הגדרה והשגה אלא על דרך השלילה. ואין זה ביאור אלא כאומר שאין לו ביאור. אבל מבואר בו שהוא סותר בריאת עולם כי עולם הוא בגבול ומדה הפך הא"ס שמוגדר כאין לו מדה וגבול.

וזה בעצמו השם עולם לשון העלמה דהיינו שהמציאות היא רק עד כמה שמעלים את מציאות אור הא"ס. ובוזה טמון כל סוד הבחירה שהעלמה היא שניתן כביכול מקום (מקום דייקא) לומר שיש לו ית' גבול ומדה. ובאותו משקל ממש יש מקום לומר ההפך שכל ההעלמה היא שקר והסתרת האמת.

נמצא לפ"ז שכל העולמות בכל בחינותיהם וגווניהם הם לבוש על האמת (שהיא בחי' מהאור א"ס) באופן שדייקא על ידו אפשר לגלות את האמת ע"י שמסתכל בשכל של כל דבר ואפשר להעלים את האמת כשהולך אחר התגלות ליבו. וההעלמה היא באופן שהבחירה שווה.

(צ"ע שגם שבר עוה"ב עולם האמת נקרא ש"י עולמות. ונ"ל הטעם כי באמת רק ע"י בחי' העלה שייך שבר שהרי בלא העלמה אזי אין מי שיקבל שבר כי הכל זה וא ית' ורק ע"י בחי' העלמה שייך לדבר בנשמות ישראל ובשבר שיקבלו ואולי אפ"ל שזה השבר מה שבכל פעם ישיגו עוד גילוי בהעלמה וזה בעצמו בש"י בחינות של העלמה)

⁴ עיין בספר מנחת שערין להארי"ל בתחלתו "כי אינו יכול להקרא מלך אלא לאחר בריאת העולם". ובספר למודי אצילות למהר"ו שם בהקדמה לספרא דצניעותא (דף לד במהדורות תרגו) "בתחילת רצונו ית' להיות שולטן ומלך". ועיין לעיל תורה ד' אות ט' [דף ד. ו] ולקמן תורה עה [דף צב.]

⁵ עיין לקמן תורה סד גם שם ציטט את הע"ח הנ"ל וגרס כדי לגלות רחמנותו. ונראה לומר כי מלכות תכונתה דלית לה מגרמא כלום. אצל הנמלך הפירוש שאין לו כלום מעצמו אלא הכל רק מהמלך ואצל המלך הפירוש אין לו כלום לעצמו אלא רק עמ"י להשפיע למלכות. נמצא לפ"ז שמה שכתוב בעץ חיים שברא את העולם כדי לגלות מדת טובו זה היינו חך שברא כדי לגלות מלכותו.

עוד י"ל כי רחמים היא מדת התפארת וידוע שתפארת ומלכות הם קב"ה ושכינתיה בחי' אשה ובעלה. והם בחי' המלך והעם נמצא שמדת הרחמים היא מדת המלך והיינו מדת מלכותו שרצה שתתגלה. וזהו שכתוב כי מרחמים ינהגם.

וזהו שנקט מלכותו ולא ממשלתו כידוע החילוק בשם הגר"א שממשלה היא בכח ואילו מלכות היא מרצון העם וזהו שאנו אומרים בסוף פסוקי דומרא כי לה' המלוכה ומושל בגויים. וכתוב ומלכותו ברצון קבלו עליהם. וידוע שהרצון הוא בספירת הכתר וזהו שכתר המלך הוא הרצון של העם שימלוך עליהם. להפך ממלך שמולך בכח העוות שהיא מלכותא בלא תגא דהיינו בלא כתר. ובאמת אינה מלכות אלא ממשלה כנ"ל.

¹ רבינו בחי' יושב לה ל ד"ה ועל דרך הקבלה ובקדמה לפרשת בלק כב ב ולעיל תורה טו אות ז [דף כא.] ולקמן תורה עז [דף צב.]

² בלשון עם טמון עוד עניין כי עם מלשון גחלים עוממות דהיינו מגרה נמוכה בחי' חשכות וגם זה טמון במאמר חז"ל הוזה אין מלך בלא עם דהיינו כי מלך בהכרח שהוא במדרגה גבוהה מהעם וכלפיו הם בחי' אור עמום וחשוך וזהו כתר הלך לרמוז שבהכרח שהמלך הוא במדרגה שמעולם עליון מזה של העם דהיינו שהוא בחי' מדרגת הכתר כלפי העם. ורק מלך כזה יכול להביא את העם לשלימות לאפוקי ממלך שהוא רק אחראי על הסדר הטוב שלא יבלעו זה את זה כמו מלכי הגויים כמבואר במשנה באבות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו.

³ דהיינו לברוא עוד מציאות וולתו יתברך. ואריכות גדולה יש למה בני אדם ומה כלול בלשון הזה. מצד שבו כלול הכל. אבל לעניין שלנו דהיינו לענין המלכות מוכרח היה לברוא בריה שתמליך אותו מרצון ובעדת דאי לאו הכי אין זו המלכה ולקמן יתבאר גם עניין הבחירה שהיא הכרחית לשלימות ההמלכה.

⁴ מתרלו - המדות

⁵ פתח בהוצרך לברוא בני"א ומיד עבר לדבר כיצד יצמצם אורו כדי להתגלות להם ומשמע שהעולמות שמדבר עליהם הם לא האדם אלא מדותיו של השי"ת המצמצמים אורו ומעלימים כדי שיוכל אורו להתקבל ולהתגלות בכלי הבני"א אבל האדם הוא לא העולם אלא הוא זה שצריך לגלות אותו ית' שנעלם בעולם. ועל האדם מדבר בהמשך מה שכתב והלב הוא הצייר.

אבל באמת גם האדם נברא באופן שנבראה התגלותו ית' והאדם הוא בעצמו התגלותו שהרי בצלמו ברא אותו ומבשרי אחזה אלק. וזהו שראשית הקו שהאיר בתוך החלל היה בחי' אדם הקדמון שהוא אדם רוחני והוא אדם קדמון שקדם גם לעולמות שקדמו

שע"י¹³ המידות¹⁴ משיגין אלקותו כי הוא ית' אין לו סוף ומדה, שהיה אפשר להשיגו זהו ולכן רק ע"י שימאס את אורו לפי כלי המקבלים אפשר להיות משיגין אלקותו ויודעין שיש אדון מושל¹⁵ ומנהיג¹⁶ משמע שזו תכלית הידיעה שצבילה נברא העולם¹⁷:

עד כאן דיבר צנחי' הראון (וכציכול הקשיים) שהיו צבריאת העולם ועתה יבאר כיצד (כציכול התגבר עליהם) כיצד בראו.

דהיינו שדבריו כאן מתייחסים לדלעיל מה שאמר שקודם הצריאה היה אור הקצ"ה אין סוף ואין עוד מלכדו כלל וממילא לא היה מקום לברוא מציאות זולתו¹⁸

וצמצם את האור א"ס לצדדין, ונשאר חלל פנוי¹⁹, ובתוך החלל הפנוי ברא העולמות (כמבואר בע"ח בתחילתו בהיכל א' ענף ג' [ט"ז]) והן הן מדותיו: ציור העניין כיון שמדובר בקודם הצריאה הרי שלא שייך מקום ותפיסת מקום אלא צנחי' רוחנית וכמו שאומרים שיש מקום או אין מקום לומר סברא מסוימת. והציור כיון שאור א"ס הוא רבוי אור לכן צריך לזמאס אותו כדי לברוא נברא שימליך את הקצ"ה וגם כדי שהנברא ישיג חיזה השגה צהקצ"ה כדי שיהיה לו רצון להמליכו ושידע לרצון הקצ"ה כדי להמליכו. לכן לזמאס האור לצדדים הכוונה שנתן מקום להעלים את מציאותו (והמקום לסברא זו דהיינו האפשרות לומר שיש מקום שבו הוא ית' לא נמצא הוא כמו חלל ויק מהתגלותו) ועל קרקע זו, שכציכול אפשר לומר שהוא חינו, שם בחלל הזה אפשר גם לחפש אותו ולמצוא ולגלות שאדרכה הוא נמצא מאד ולהמליכו. ונמצא שהעלמה היא שצריאה מציאות של

לד' עולמות אבי"ע דהיינו עולמות העקודים וברודים ונקודים ובאדם זה אין לנו שום השגה אלא קצת באורות הבוקעים ממנו כמבואר בעץ חיים.

¹⁴ ועדיין בבחי' חכמה אין לנו השגה בו ית' אלא על דרך השלילה וכמבואר בתורה מ' תנינא ופג תנינא שע"כ היא נקראת רחוק כמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממנו וביאר רבינו שהכוונה שזאת היא החכמה דהיינו עד כמה שמושיג שהיא רחוקה ממנו. ורק בבינה דהיינו בבחי' הנוקבא (כידוע שנברא ע"י תרדמה דהיינו תרד – מה. דהיינו שיוור מבחי' בח – מה, בחי' מה חמית הנ"ל) שם יורד לבחי' מדמה מלתא למלתא בדרך משל ונמשל ומבין דבר מתוך דבר עד שיכול לדבר ממנו ית' במה שכביכול כן משיג.

¹⁵ בתקפא - שעי' (מורכאות מחוק)
¹⁶ מתורו - המדות

¹⁷ צ"ע שפתח במלכות וסיים במושל ונ"ל דלעיל דיבר מצד רצונו לגלות מלכותו מלכותו דייקא ולא ממשלתו אבל מצד העם הממליך בוודאי אסור שהעם יחשוב שהמלך נצרך לו ושכל מלכותו תלויה בעם אלא צריך להתייחס למלך כמושל.

¹⁸ נ"ל ידיעת אדנותו וממשלתו מעורר יראה וידיעת מנהיגותו מעורר אהבה דהיינו שידע שמוליכו לשכר טוב.

¹⁹ צ"ע מבואר בנביא שנברא לכבודו כמ"ש לכבודי בראתיו וכו' ובוורה הלשון בגין דאישתמודעין ליה. וצ"ל שהכל אחד.

²⁰ צריך להבין שאין הכוונה במושגים של עוה"ז אלא למהות של א"ס שפירושה שא"ס למציאות שלו ממילא היא מבטלת כל מציאות אחרת ולא שייך מצד מהותה קיום לעוד מציאות.

דהיינו כי כל מציאות נוספת, כל מציאותה היא רק עד כמה שהיא לא המציאות שקדמה לה, דאי לאו הכי אין כאן עוד מציאות. וזה בעצמו סותר למהות האין סוף שלו ית'.

ולכן מוכרח היה לצמצם את אורו האין סופי ולתת מקום למציאות נוספת כביכול מחוצה לו.

ובמקום אחר עיין תורה סד ותורה לג באר שבודאי אין הכוונה ששינה מהותו האין סופית לכן בודאי הוא נמצא גם בחלל. ואמר שם שאין לנו השגה להבין סתירה זו.

אבל במשנת חב"ד מבארים קצת לקרב העניין לשכל. ומבארים שצמצום אלקותו כדי לתת מקום לבריאת העולמות, הכוונה שנתן מקום דהיינו ברא העלמה כוונת שיהיה מקום לומר שיש חלל פנוי ממנו. (וראשית ההעלמה הוה היא בחי' מלכות א"ס)

²¹ בתורה סד דיבר רבינו בעניין זה של החלל הפנוי שא"א לומר כפשוטו כי בוודאי אין מקום שאין בו חיותו ית' (גם איך המקום פנוי ואעפ"כ ארו ית' נשאר א"ס). אבל גם א"א להבין כיצד אינו כפשוטו כי אם הא"ס נמצא בו כיצד יתכן בריאת עולמות שיש להם סוף וגבול ומדה ואמר שא"א להבין זאת עד לעתיד לבא.

ובתורה כא אמר שאין אפשרות להשיג זאת כי בזה תלויה הבחירה.

²² צ"ל ענף ב'

²³ ספר עץ חיים – שער א' ענף ב' – דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא היה שום מקום פנוי בבחי' אויר ריקני וחלל אלא הכל היה ממולא מן אור א"ס פשוט ההוא ולא היה לו בחי' ראש ולא בחי' סוף אלא הכל היה אור א' פשוט שוה בהשוואה א' והוא הנק' אור א"ס. וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכנוייו אשר זאת היה סיבה בריאת העולמות כמבואר אצלינו בענף הא' בחקירה הראשונה. והנה אז צמצם את עצמו א"ס בנקודה האמצעית אשר בו באמצע אורו ממש (אמר מאיר בערכינו אמר הרב זה וק"ל) וצמצם האור ההוא ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית ואז נשאר מקום פנוי ואויר וחלל ריקני מנקודה אמצעית ממש כוה <ציוור> והנה הצמצום הוה היה בהשוואה א' בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההוא באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה.

סוד זה בקיצור נמרץ נמצא בהקדמת הוודר דף ב. – וזה הלשון שם – אמר לש"י אמר לי רבי פליט הנני מלא סתימא הוה קמי קב"ה, וגלי במתיבתא עלאה, ודא הוא, בשעתא דסתימא דכל סתימין מור א"ס נ"ה בעא לאתגלייא, עבד ברישא נקודה חדא ודא סליק למהוי מחשבה, צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא, גליפו דחד ציורא סתימא קדש קדישין, בניינא עמיקא דנפק מגו מחשבה, ואקרי מ"י, שירותא (נ"א, ראשיתא) לבנינא, קיימא ולא קיימא, עמיק וסתים, בשמא לא אקרי, אלא מ"י בעא לאתגלייא ולאקרי בשמא (דא), ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה וסליק אל"ה בשמא, אתחברון אתון אלין באלין, ואשתלים בשמא אלהים, ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים. ואינון דחבו (נ"א, בעלמא) בעגלא על רזא דנא אמרו (שמות לב ח) אלה אלהיך ישראל, וכמה דאשתתף מ"י באל"ה, הכי הוא שמא דאשתתף תדיר, וברזא דא אתקיים עלמא, ופרח אליהו ולא חמינא ליה, ומניה ידענא מלא, דאוקימנא על רזא וסתרא דילה, אתא רבי אלעזר וכלהו חברייא ואשתתחו קמיה, בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

כזכור זולתו והוא גם הכלי לגילויי קס, כי כלל העלמה חזי אורו רב אזל ע"י ההעלמה כשהיא צמדה נכונה היא דייקה האפשרות לגלותו ולהמליכו¹⁰¹.

עד כאן ביאר מה עשה הק"י כדי להתגלות לנו ועתה יבאר כיצד האדם משיג בליבו השגת אלוקותו וכיצד ממליכו על עצמו את הק"י. ע"י שנצטרך בשני יאריס. כי רק ע"י שממליך את הקצ"ה את הע"פ שיש לו בחירה להמליך את היצירה זו ההמלכה השלימה שהיא כבוד שמים השלם.

והלב הוא הצייר של המדות¹⁰², ומזה ראשונה היא החכמה והיא ראשית ועיקר האור היינו החכמה שבלב¹⁰³, והחכמה היא כלל כמ"ש (שמות לא) **ובלב כל חכם לב וכו'**. ועיקר היצירה היתה בחכמה, כמ"ש (תהלים קד) **כולם בחכמה עשית** והאור הוא צמדת הצנינה שצונה טיפת החכמה לקומה שלימה של מדות (תחילה מצרר את האמת שמטה לימין ולשמאל עד שמצרר את האמצע דהיינו חג"ת) עד שצונה עינה שלימה (דהיינו נח וכו') כיצד להמליך את הקצ"ה בדציונות והתקשרות כראוי (דהיינו יסוד) עד להמעשה צמדת המלכות. נמצא שהלב הוא הצייר, כמ"ש (שם עג) **צור לבביו**¹⁰⁴ כמו הצייר שאת הרעיון חכמה שיש צמחו מלביש ומצייר כפי דמיונו, כך הלב מלביש את החכמה לב צמשל ונמשל כח המדמה שכלל כדי שיוכל הלב להתפעל מהחכמה עליונה שקיבל, כי כפי התפעלות הלב מהחכמה כך ממליך על עצמו את הק"י. ואית יצירה לטב¹⁰⁵, לטב ולביש¹⁰⁶, כמ"ש חז"ל צגמ' (ברכות סא.)¹⁰⁷ שזוירת האדם נכתבה צתורה וייצר ה' אלוקים את האדם (צראשית צ' ז')¹⁰⁸, ומינת ויילך נכתב בשני יודין וכו'¹⁰⁹, והם שני יצירין¹¹⁰, יצר טוב ויצ"הר¹¹¹, היינו מחשבות¹¹² טובות יילד להמליך את הק"י הם יצר טוב, ומחשבות רעות יילד לספק תאוות ליבו הם יצ"הר¹¹³ לדי' כי צח הלב להתפעל מהחכמה פנימית האמתית ולצייר אותו ליצר טוב הממליך את הק"י ולעומת זה יש כח כלל להתפעל מחיטונות החכמה דהיינו חכמה חיטונית

¹⁰¹ מבואר נפלא בתורה לט תניא – ..... ועל – בן יש בודאי בכל דבר ודבר, שנבאר בעולם בחינת התכלית, כי בכל דבר ודבר יש בו התחלה וסוף, דהיינו ההתחלה ממקום שגשגתלשל בהשתלשל, עד שנתגשם ונתהנה בזה התמונה והדמות. וגם יש בו בחינת התכלית והסוף, שבשביל זה נבאר, דהיינו שיקולין ישראל להעמיק עיונם ולדעת ולהתבונן בפרטי הבריאה: בתבנית האיקרים ובגין וקומה ודמות וכו', של כל דבר ודבר, להתבונן בהם גדלות הבורא יתברך, ולעבדו יתברך על – ידי – זה. וכן למעלה מעלה עד התכלית, ששם נסמך אותו הדבר אל התכלית. כי כל דבר ודבר יש לו אחיזה בהתכלית, שבשבילו נבאר, שעל – ידי דבר זה יכולין להשיגו יתברך ולעבדו עד אותו התכלית, ששם נסתים אותו הדבר ונסמך אל התכלית. וצריך כל אחד להעמיק עיונו בזה, לדעת ולהפיר גדלת הבורא בכל דבר ודבר, בתבניתו ודמותו, בפרטיות איבריו ובגינו וכיוצא בזה, ולעבדו יתברך בזה, עד אשר יבוא לבחינת התכלית של אותו הדבר, שהוא בחינת שבת, עולם הגשמות וכו'.....

¹⁰² מבאר כיצד משיגים אלוקות וכיצד ממליכים אותו ית' ע"ז והביאור הוא שהלב הוא בינה כמ"ש פתח אליהו בינה ליבא ובה הלב מבין דהיינו שהמדות שלו ית' שדיבר עליהם קודם הן נקלטות בלב בבחי' חכמה שמאירה בבינה שהיא הנוק' קולטת אותה וכידוע שחכמה היא תמיד הדבר הבא מבחוץ והבינה היא הנוק' המקבלת ומבררת ומצירת ומוסיפה בבחי' מבין דבר מתוך דבר בבחי' עיבור עד שבונה בחי' וולד שלם של המלכת השי'. הלב הוא הצייר לשון צייר רומז לאופן שהבינה פועלת דהיינו כמו צייר שמלביש ע"י ציור את הרעיון שיש לו בחכמתו כך הבינה מלבישה במשל ונמשל את מדות החכמה שקלטת מבחוץ.

¹⁰³ צ"ע כי חכמה היא שכל ואילו הלב אין בו אלא חום והתפעלות ורגש הפך השכל שהוא קר ויבש. ונראה הביאור שכל התפעלות שבלב שהיא מכח חכמה או הבנה או דעת שבחב"ד שבמח נקרא הלב המתפעל על שם כמ"ש לבי ראה לב מבין ולב יודע

¹⁰⁴ עיין ברכות י. עה"פ אין צור כאלקינו דרשו אין צייר כאלקינו אבל ע"ש מהרש"א שביאר למה דווקא צור זה נדרש לשון צייר ודלא כבכל מקום שצור לשון חוק.

¹⁰⁵ בדפוס - לטב וביש, בתקפא תולד תולד תוצו - לטב, לטב ולביש, בתשכס - לטב ולביש.

¹⁰⁶ תורה זו לשון רבינו וצ"ע כפל הלשון (וקצת יש להניח ממה שכל המהדורות עד תשכט לא תקנו שבאמת אינו טעות דפוס) ואולי אפשר להמליך קצת כיון שתורה של רבינו עולמות תלויים בה רצה להגביר יצה"ט על הרע לכן כפל לשון יצירה לטב קודם שהוכיר היצירה לביש.

¹⁰⁷ ברכות דף סא. - דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב וייצר ה' אלהים את האדם בשני יודין שני יצרים ברא הקדוש ברוך הוא אחד יצר טוב ואחד יצר רע מתקיף לה רב נחמן בר יצחק אלא מעתה בהמה דלא כתיב בה וייצר לית לה יצרא והא קא חזינן דמוקא ונשכא ובעטא אלא כדרבי שמעון בן פזי דאמר רבי שמעון בן פזי אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי אי נמי כדרבי ירמיה בן אלעזר דאמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני:

¹⁰⁸ בראשית ב' ז'

¹⁰⁹ נרמו ביודין דייקא כי יוד רומז לחכמה כידוע וכן בשיר השבח לרשב"י יוד חכמה קדומה. עיין בשערי אורה שער ט' ביאור ספירה השניה.

¹¹⁰ צ"ע ע"ש בגמ' שדרשה זו נדחתה דא"כ בהמה כיון דכתיב בה ויצר ביוד אחד יש לה רק יצר טוב והרי היא מבעטת ומזיקה. אבל עיין בעל הטורים על פסוק זה שפירש כך.

¹¹¹ מתוצו - יצה"ד

¹¹² עיין פרש"י שמות טו א' עה"פ אז ישיר היוד על שם המחשבה נאמרה

¹¹³ מתולד - יצה"ד

¹¹⁴ עיין ב"ב טז. פרש"י שם ד"ה ברא - שיצה"ר הם הרהורי עבירה.

אע"פ שרגילות לקרא יצה"ר לתאות התגלות לבו דהיינו חשק ותאות הלב לרע אבל רבינו מבאר שהשרש לזה הוא במדמה המצייר בלב את החכמה דהיינו שתאות הלב היא לא סיבה לעשית רע אלא תוצאה של בחירה שקדמה לה במחשבה כיצד לצייר את החכמה שבלב, והתשוקה לרע היא טמטום החלל שמבואר לקמן.

שהיא לזוּג על הפנימית וכל עסקה הוא בחינות ותכליתה לא לשם שמים. כי עיקר היצירה להם המחשבות והחכמות שבלב/ל"ו, כמ"ש (בראשית ו') **כי יצר מחשבות לבו וכו'.** וכשאדם חושב במחשבות רעות/ל"ו, הוא מטמטם/ל"ו את החלל/ל"ו של הבריאה/מ"ו, ששם התגלות המדות. כי הלב הוא צור העולמים, היינו צור המדות דיינו ליי המדות כנ"ל ומייר את החכמה שזכר זה, להיות קומה שלימה של מדות, עד עינה מעשית כולל להמליך וכנ"ל,

עתה יזכר סוד הצמדים הנ"ל מע"ח נמצא גם בלב כל אדם ומתחיל רצונו לזכר הוא אלל האיש ישראלי דיינו איש המתגבר על יצרו והוא ישר – אל כל מעיינו להמליך את הקל.
כי לפי אור להביות/מ"ו הלב של איש הישראלי הצוער להיות דבק בשרשו בחלק אלוך ממעל שלו הדבוק במקומו, א"א להתגלות מהמדות שעל ידו ימליך את הש"י על עמו, כי אור להביותו, הוא עד

לה בחשכט - היצרים

ל"ו עיין שערי קדושה למהרח"ו סוד שני היצרים שבלב האדם הם שלש אורות שמאירים בלב אור המלאכים ואור הקליפות ואור עצם האדם הגדול מהם הוא אור הנשמה אלא שקשורה לגוף והבחינה שיה כיון שהנשמה יש לה קרבה אל המלאכים והגוף קרוב אצל הקליפות וכל אחד שואף להטות את הבחינה לצד שקרוב אליו.
שערי קדושה – חלק ג שער ב

גם נתבאר ענין היצר הטוב והיצר הרע שבאדם מה ענינם. כי הם שתי יצירות נתוספו באדם וזלת נשמתו והם אור מאור המלאכים ונקרא יצר הטוב ואור מאור הקליפות הנקרא יצר הרע חוץ אל יצר הטוב וקליפה אליו, אך הנשמה עצמה של האדם פנימית מכולם, ולהיותה פנימית וגם כי היא הנקראת עצמות האדם לכן יש בידו בחירה להטות למקום שירצה כי גדול הוא מהן, האמנם עיקר נטיתו אל היצר הטוב כי הוא קדוש כמוהו וגם כי הוא יותר סמוך אליו, אך הגוף עיקר נטיתו אל היצר הרע כי שניהם מצד הרע וגם שהן סמוכין יחד. והנה בבחינה זו היא קטנת החומר עם הנשמה כי כיון שהנשמה אינה פועלת המצות אלא על ידי הגוף אשר נוטה יותר אל היצר הרע בבחינה זו יש קושי גדול להכניעם:

ל"ו האלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חכמות רבים (קהלת ז' טו) דיינו במקום לחשוב כולל להמליך את האחד שהוא המילוי השלם לכל החכמות המה בקשו וחשבו כולל למלא חסרונם במילויים רבים אחרים

ל"ו כשחושב מחשבה רעה אוי מתפעל הלב מהרע ועל כן נקרא טמטום, שהוא לשון ערבות ולישה בשעורים (משנה חלה ג' א') ושעורים מאכל בהמה (סוטה טו), לכן נקט לשון טמטום, כי מחשבה רעה מפילה לבהמיות ולתשווקה רעה.

ל"ו צ"ע אומר שהקלקול הוא בחלל ולא בקו והעולמות שבו. אמנם עיין לקמן שאומר שמקלקל את הבריאה שבלב היינו החכמה שבלב. דיינו הקו שנמשך לתוך החלל. עכ"פ משמע שגם החלל מתקלקל וצ"ע.

ועיין לקמן (ד"ה וכשחושב מחשבות רעות) ועיין לק"ה מנחה ז' ד' נראה שאע"פ שלפי מה שלמדנו בעץ חיים נראה שהחלל והקו הם שני שלבים אבל למעשה הוא דבר אחד והקו של מחשבות טובות דיינו העולמות הוא בעצמו עושה את החלל. דיינו למעשה שצמצום ההתלהבות היא לא נעשית קודם למחשבות הטובות אלא שע"י מחשבות טובות מצמצם את ההתלהבות כך משמע שמוהרנ"ת למד ע"ש.

(מהר"ו קמא) גם כי כל הצמצום הוא להכנת חלל ומקום לגילוי המלכות דיינו שהחלל הוא המקום לגילוי לכן לא רק הקו דיינו הרצון המודד שיווד לתוך החלל ומתלבש בעולמות של גילוי מלכות הוא המתקלקל אלא כל החלל שתכליתו לגילוי הוא מתקלקל כשבמקום להיות מקום לגילוי הוא נעשה מקום להסתרה. כי הרי החלל הוא זה שנתן מקום ואפשרות להסתיר, לכן כל תיקונו הוא רק עד כמה שבאמת נותן מקום לגילוי, אבל אם נותן מקום להסתרה אוי כל כולו רע.

ל"ו צ"ע בהמשך מבאר שהחלל הוא צמצום ההתלהבות והתשווקה הא"ס שיש לאיש ישראלי אל הש"י.

ועיין תורה עב ועוד שרבינו מוכיר ענין הליבי חלל בקרבי שאמר דוד על עצמו לענין שחלול ופנוי מתאוות רעות ואילו בתורה זו לא מוכיר זאת כלל. אלא משמע בפשטות כאילו החלל הוא דייקא שמפנה ליבו מרוב א"ס תשוקות טובות.

עיין לק"ה מנחה ז' ד' שמוהרנ"ת מבאר עומק כוונת רבינו דלא כפשט הדברים, כי מלשון רבינו משמע שתחילה צריך לעשות חלל מתשווקה טובה ואח"כ לחשוב מחשבות טובות ומוהרנ"ת מבאר שהמחשבות טובות הן עושות את החלל בלב. וממילא מחשבה רעה

מבטלת את החלל ומחזירה את הלב לבחי' א"ס שהיה קודם הבריאה.

שהחלל הפנוי הכוונה מתשוקות רעות הבאות מהחלל השמאלי שבלב שכשהן מתגברות על החכמת לב הבאה מהחלל הימני אוי מחזיר את כל הלב לבחי' א"ס תשווקה, וזה הגורם לשבירת כלים דיינו תאוות ומדות רעות.

עיין לק"ה מנחה ז' אות ד) וזה ושרים בחללים כל מעיני בך המובא בהתורה ה"ל, בחללים שני חללים חלל הימני שבלב וחלל השמאלי, שכל עבודת האדם בעולם הזה להגביר בחינת חלל הימני ששם משכן היצר טוב על חלל השמאלי ששם וכו', שהם מחשבות טובות ורעות וכו' כנ"ל. כי על – ידי מחשבות טובות א"ו הלב בבחינת ולבי חלל בקרבי שהוא תקון החלל הפנוי שהיה בתחלת הבריאה שלשם נמשכו כל העולמות שהם המדות, שהכל היה בשביל האדם שימשיך בלבבו כל המדות טובות וכו' שהם נעשים כפי מה שצמצום ההתלהבות וכו' ומתגבר במחשבות טובות וכו'. אבל כשחושב חס ושלום מחשבות רעות וכו', מטמטם החלל, כי נסתלק שכינת אלקותו ממנו וחזר לבחינת אין סוף שזה בחינת סוד שבירת כלים וכו'. וא"ו נטמטם החלל ממש שבלב האדם בבחינת ונטמטם גם שאמר רבותינו ופרונו לברכה וכו', כי מתגבר החלל השמאלי על החלל הימני, וא"ו נטמטם הלב בבחינת ערלת לב היפת לב. א"ב להפך על ידי שחושב מחשבות טובות אוי לעבד את ה' יתברך א"ו מקים ומחזיק את בחינת החלל הפנוי הנ"ל.

דיינו שמוהרנ"ת למד שרק מחשבה טובה יכולה לצמצם את הא"ס תשווקת איש הישראלי. וכיון שא"א לחשוב שתי מחשבות ביחד, אוי המלחמה היא תמיד בין המחשבות הטובה והרעה ושתייהן מכח תשווקת הלב, וכל הבחירה היא באיזה מחשבה יליבש את תשווקת ליבו, האם יתקן חלל ע"י מחשבה טובה או יחזיר לא"ס ע"י מחשבה רעה. והסיבה שמחשבה רעה מחזירה לא"ס כי היא בחי' כלים חסרים שאין בהן כח להכיל את תשווקת איש הישראלי. לכן כשחושב רע מיד נשברים הכלים ונעשה רוב תשווקתו לרע דיינו מדות רעות ותאוות הפך הליבי חלל בקרבי.

ועיין מזה עוד בהקדמה לתורה שהארכנו יותר.

מ"א להביות לשון להב האש ושלחבת הנר כי איש ישראלי מכח נשמתו הוא בוער להיות דבק במקורו בחלק אלוך ממעל שלו הדבוק בו ית' תמיד והמסוב בעוה"ז הוא שלחבת הנר וכן דימה הנביא נר ה' נשמת אדם

א"ס, היינו אין סוף ואין תכלית לתשוקתו/מ¹⁰. וצריך לצמצם ההתלהבות/מ¹¹ אין הכוונה להחליט אותה אלא להלביש אותה במחשבות טובות כולל ימליך על עצמו את ה"י צענית לנו כדי שישאר בלב חלל/מ¹² כי מחשבה טובה היא כלי מתוקן לאור תשוקת הלב הנ"ל וגם מונעת מחשבה רעה, כמו"ש (תהלים קט) **ולבי חלל בקרבי**/מ¹³ שדוד המלך התפלל ש"י מחשבות טובות התגבר וגרם לגמרי כל מחשבה רעה עד שנעשה ליבו צקניעות פנוי מכל יכה"ר גשמי ותשוקה רעה, וע"י הצמצום של ההתלהבות שמלבישו במחשבות טובות, יוכל לבא להתגלות מהמדות, היינו לעבוד את הש"י בהדרגה ובמדה. ומחשבות טובות שבלב, הן יצרין טבין, שע"י נתגלין פעולות ומדות טובות, והיינו יצירה לטב.

וכשחושב מחשבות רעות להיינו שמלביש את תשוקת ליבו במחשבה רעה, הוא מטמטם הלב מערצב בליבו תשוקות רעות רעות, כי אין כח במחשבה רעה להכיל את תשוקת ליבו ונשכרים הכלים ונעשים תשוקות רעות, בבחי' ערלת לב, ומקלקל את הבריאה, היינו החכמה שבלב. כי היצר הרע הוא טפשות הלב/מ¹⁴ מרוב מחשבות רעות נעשה ליבו גם כאילו שומן רב של רוע מכסה אותו שמונע תשוקות קדושות והרגשת נעימות מדברים שצדקושה, וזהו שכשאומר משה רבינו לישראל מה הסי"ת מצהק מכס רק ליראה אותו וללכת בדרכיו למהרה אותו לעצמו ככל לצדק וכו' ושם בסמוך מצאנו כולל יעשו זאת ע"י שימולו ויסירו את הטפשות לב כמו"ש

¹⁰ מוהר"ת בכמה מקומות חוזר שרבי אור והריטה הוא גם יצה"ר. ואמנם כאן אין הכוונה ליצה"ר אלא באמת לתשוקה עצומה לדביקות ששרשה בהקדמה הנ"ל שלמדנו בע"ח שתחילת הבריאה היא שאין מלבדו כלל אפס וולתו. אבל צריך לדעת שמצוי מאד אצל רוב העולם שפתאם מתעוררים לעבוד את הש"י בדביקות עצום ותשוקתם עצומה לעבוד כמו צדיקים גדולים ועפי" רוב אע"פ שעצם ההתעוררות היא באמת דבר נפלא אבל הרצון הזה לעשות מעבר לכוחות שלי זה בא מהיצה"ר שמיד כשרואה התעוררות אצל אדם משתתף שם בשלהבת גדולה (לרצות או הכל או לאו כלום). ונותן לו יום יומים לעשות עבודות גדולות להפילו בגדולות ואח"כ מפילו לחלשות כדי להפילו ליאוש ועצבות ודמיון שאין בכוחו לעבוד ואוי במקום להסתכל על מה שכן יכול להמליכו ית' ולשמוח במעט שמצליח, מפילו לעצבות והסתכלות אל החסר. עד שמפילו לגמרי גם ממה שכבר אחז בו.

ועיין רמית מוהר"ת לכל זה בלק"ה מנחה ז' אות ח) כי הבעל תשובה צריך לזה ביותר מחמת שצריך טמטם הלב על – ידי טפשות לב וכו', ותקף בשנתעורר בו איזה הרהור תשובה על – ידי העלמת הנקדה המסתתרת בלב שגשאר מהרשימו בשביל קיומו, או מתלהב הניצוץ מאד ורוצה להתדבק בשרשו באור האין סוף וכו', שמונה בא שרוצה מיד לקבל על עצמו כל התשובות שבעולם תעניתים וסגופים בלי שיעור מחמת שיודע בנפשו שקלקל הרבה וכו'. אבל אף – על – פי שצריך ראוי אבל לא בשביל זה ימנע מהתשובה חס ושלום, מחמת שתקף הוא וסוג אחר במחשבתו וחושב שאינו יכול לקיים סגופים וכו' כל כך ועל – כן נמנע מהתשובה לגמרי, וזה מצוי מאד בכפף בני אדם, כי ישאל עם קדוש הכל חפצים לשוב אבל רבם המניעה מחמת רבוי ההתלהבות הנ"ל שעל – ידי זה נכפה לגמרי רמקא לצלן וכו'. ועל – כן עקר התשובה היא על – ידי הצדיקים ותלמידיהם וכו' שקבלו דרכי אמת מרבים וכו'. מוהר"ת מבאר שיש ניצוץ קדוש אצל הרשע שממנו יש לו כח לחזור בתשובה וניצוץ זה הוא בחי' א"ס תשוקה אליו ית' שגורם לו בתחילה לרבי אור וצריך זהירות גדולה וא"א לו להתגבר עליה אלא בכח עצות צדיק אמיתי.

כי צריך חכמה שקולה ומדודה כבר בתחילת ההתעוררות מיד לחשוב מחשבות במדה ומשקל לפי כוחותיו מה לקבל על עצמו שיוכל להחזיק בו זמן כזה שיהפך לקניין אצלו. (י"א ארבעים יום וזה תלוי יש דברים שצריך יותר ויש הרבה יותר תלוי במה מדובר ועד כמה שקוע באותה מדה ותאוה)

¹¹ לכאורה צ"ע כי עיקר ההמלכה היא ברצון כמו"ש בברכה שאחרי ק"ש של מעריב ומלכותו ברצון קבלו עליהם. והרצון אפשר לגלות גם בהתלהבות עצומה שבלב מידה ואדרבה זה מגלה ביותר עד כמה אני רוצה בו ית' כמלך. אבל באמת עיקר ההמלכה היא לעשות רצונו. **וצריך בתוך מחשבת עשית רצונו ובתוך העשיה בעצמה להכניס את כל תשוקת ליבו** וכמו שמבאר מוהר"ת בלק"ה מנחה ז' סוף אות ד' הנ"ל וזה לשונו – כי דיקא אחר כך בשנתגלה מלכותו על ידי כל הנ"ל, אז דיקא חוזר ומאיר אור להבית הלב פראוי בלב ובבחינת תקון באופן שיוכל לסבל ולא יתבטל רק וישתוקק לה' ויתברך ברצון נפלא ונודא מאד כמעט עד אין סוף. אבל אף על פי כן הוא בבחינת צמצום בבחינת ולפי חלל וכו' שנהו בבחינת צמצום נפשי לאלקים וכו'.

¹² בפשטות נראה הכוונה כנ"ל שבער לדביקות ממילא לא יכול להמליך במדה דהיינו קיום רצונו ית'. וכדמצינו בספורים על הברדיטשובער שמרוב התלהבות לא הצליח להדליק נרות ובסיפור על רבי זושא מאניפולי שרצה ת"ח ללמוד עימו וכשרק הזכיר המשנה הראשונה בברכות מאימתי קורין את שמע התחיל לצעוק אוי מאימתי קורין את שמע.

אבל כפי שנתבאר בלק"ה הנ"ל מוהר"ת לומד כאן פשוט אחר לגמרי שאע"פ שמדובר בכל המדרגות אבל בבחי' בעל תשובה שיש לו בחירה בין מחשבה טובה לרעה לפי בחינתו ובאמת א"צ כלל לצמצם את רוב תשוקתו אליו ית' אלא להלביש אותה במחשבה טובה בליבו שמחשבת עשית טוב כיצד להמליך אותו ית' ולעשות רצונו ובתוך מחשבות אלה להכניס (כמעט) את כל תשוקתו וזה עיקר תיקון החלל שבלב להיות בחי' לבי חלל בקרבי כדוד המלך שהיה בוער להשי" ואת כל תשוקתו הכניס בדבורי תפלה ותהלים להשי" ועל זה אמר שליבו חלל בקרבו. כי עי"ז אין מקום כלל למחשבה רעה ששוברת את הכלים ומפילה את תשוקת לביו לתאוות רעות.

עוד בעומק הענין כפי שהוא בנמשל כאן שאור א"ס לא משאיר מקום להעלות על הדעת העלמת מציאותו ית' נראה שרמוז כאן גם שממילא אין מקום לבחי' וולתו הממליך, וכ"ש לשום צמצומי התגלות, הכי נמי צריך לומר שיש בחי' כזו בא"ס התלהבותו של איש הישראלי. שלא רק שההתלהבות מפריעה לו בפועל לקיים רצונו ית', דהיינו המצוות שהן במידה וגבול, אלא שגם מרוב דביקותו אין כאן בחי' וולתו ית', שיוכל לעבוד, דהיינו שאין כאן אפילו בחי' אני רוצה להכלל בו, כי אין כאן אני כלל. אמנם זו בחי' גבוהה שנקראת יחודא עילאה בתורה יא, אבל בבחי' יחודא תתאה הכוונה שאני (עדיין) קיים אבל רוצה רק דביקות.

¹³ עיין תורה עב שם הפירוש שחלול מרע (מיצה"ר גשמי) וכאן לשון רבינו נראה כאילו לצורך ההמלכה הוא חלול גם מטוב. ובאמת לא זו כוונת רבינו כמבואר בלק"ה כפי שכבר נתבאר לעיל. שגם כאן הכוונה חלל מתאוות רעות.

¹⁴ תהילים פרק קט (ע) טפש פחלב לכם אני תורתך ששעשעתי:

מצודות ציון – טפש – ענין שומן כי השמן לב העם הזה (ישעיהו ו) תרגומו טפש לבא ומוה קראו לכסיל טפש:

(דברים י' /מ') ומלתם את ערלת לבבכם ותרגמו ית טפשות לבכון, וטפשות הוא קילקול הבריאה שהיא ע"י החכמה כנ"ל:
נמצא כשאדם חושב מחשבות טובות בלבו איך לעבוד את הש"י, בזה נעשה לבו בבחי' צור לבבי, ובבחי' ולבי חלל בקרבי, שבתוך החלל יתגלו פעולותיו, ועל ידי פעולותיו ומדותיו הטובים, יתגלה שהוא מקבל עול מלכות שמים שלימה:

ו"פ דהיינו שכל הנ"ל כמו צפוסק (תהלים פז) וְשָׂרִים כְּחֹלְלִים וכו' כל מעייני צך, ושרים, זה בחי' התגלות מלכות, כי לע"פ שפירס לשון שירה דהיינו שון ימנית דורש רצונו לשון שררה ומלכות/מ"ח) בחי' כמו שזכרנו הגמ' (ברכות יג.) /מ"ט) שפירס אימנו שירה הש"י את שמה משרי לשירה לומר שיהא שרה על העולם כולו וזה בחי' והיה ה' למלך וכו' [ג] על כל הארץ, דהיינו ש"שפירס" רומז להמלכת הש"י בכל ליבו. והמשך הפסוק הנ"ל "שפירס" כחוללים כל מעיני בך [גא] רומז לזה שצמצם להמליך את הש"י בכל הלצ כריך תחילה לעשות חלל כל/צ"ב כי יש כלל שני חללים והינו כחוללים וריך להתגבר במחשבות טובות הנצרות מחלל הימני שהן עושות חלל כלל מיצר מחשבות הרעות שצ"ח מחלל השמאל. כי לז של איש ישראל הוא צבחי' "כל מעיני צך" דהיינו תשוקה עמומה אליו ית' /מ"ו) ורק מחשבות טובות יכולות להלביץ תשוקה זו להמלכת הש"י צבחי' לזי חלל צקרי כדוד המלך, דהיינו לפי החלל שנעשה ע"י מחשבותיו הקדושים, כן התגלות מלכותו כנ"ל שהמשנה הטובה היא המלביצה את תשוקת הלצ ומונעת מתשוקות רעות /מ"ג):

¹⁰⁰ דברים פרק י (יב) וְעָתָה יִשְׂרָאֵל מִה יִדְוֹד אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מַעֲמֹךָ כִּי אִם לִי־רָאָה אֶת יִדְוֹד אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלֹא־הִבֵּה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת יִדְוֹד אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: (יג) לְשִׁמּוֹר אֶת מִצְוֹת יִדְוֹד וְאֶת חֻקֵּי אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ: (יד) הֵן לִידְוֹד אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם הָאֲרֶצֶת וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶן: (טו) רַק בְּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יִדְוֹד לְאֹהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזֶרַע אֲבוֹתֵיהֶם בְּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כִּי־יִוֹם הַיּוֹם: (טז) וּמִלֶּמְתָם אֶת עֶרְלַת לְבַבְכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד:

¹⁰¹ וכן מבואר לקמן שתפלה היא עיקר המלכת הש"י ותפלה עיקרה שבח והלל כמבואר בתורה ב'. וכן מבואר בתורה ג' שכל עבודת הש"י בחי' ברורים ונקראים בחי' נגון ושירה להש"י.

הריצ"ח ביאר כאן – שרים לשון שירה ורבינו דורש לשון שררה אמנם בהמשך בסוף אות ו' דורש שרה על כל העולם מלשון שיר בחי' השיר שלעתיד דהיינו כי תחילה היא שרי ואח"כ שרה ותיקון המלכות הוא בחי' שירה ממטה למעלה ואזי עולה לבחי' שיר לשון זכר שהוא יתחדש לעתיד דהיינו בחי' אמה עלאה בינה ואולי אפשר לומר כי שרי דהיינו שר יוד דהיינו שררה ומלכות שבבחי' ד וממלא אותה ביד בתחילה בקטנות בחי' צדק ואז היא שרה לאומתה בלבד אבל בבחי' אמונה אז היא שר – ה, דהיינו ד' היות ואתחזרת ונעשית ה' ואח"כ היא בחי' שירה כמבואר בסוף אות ו' ועד שעולה לבחי' ביתא עלאה בחי' שיר שלעתידי (עפ"י הריצ"ח מט) ועין ר' צדוק ספר רסיסי לילה אות [ח]

כי לעתיד נא' שיהיה שיר חדש פירוש כמ"ש בשוח"ט (מו' פז) ע"פ שרים כחוללים כו' כי לעתיד לבוא יהיה משוררים בכל שעה שיר חדש. כי כמו שהשם יתברך אין לו גבול וסוף כך להשגתו אין גבול. ובכל רגע ישיגו הכרת הנוכח במדריגה מחודשת ונוספת עד אין קץ כלל. רק בעולם הזה שהוא מוגבל ההשגה ג"כ בגבול. אבל לעתיד יהיה נקרא שיר חדש כי תדיר יהיה חדש. כי השיר מצד ההכרה ובכל רגע יהיה הכרה מחודשת ושיר חדש ואין רגע שישוררו שיר שכבר אמרו ורגע שלפני. ונמצא לעולם יהיה שיר חדש. זהו ענין ר"ח ועי' זוהר תרומה קל"ח ריש עמוד א' והוא רומז לישראל שעתידי להתחדש כמותה ודוד המע"ה ביהוד כמו שאמרו ז"ל (ר"ה כה). שלח לי סימנא דוד מלך ישראל כו' שהוא סימן לקביעות החדש. ולכן נזכר ענין קדושת החדש בכתוב רק בענין דוד המע"ה עם שאלו ומשם למידין סעודת ר"ח דאו נתחדש התגלות אור זה בעת התחלת בנין המלכות לישראל בכלל ומלכות בית דוד בפרט.

¹⁰² ברכות דף יג. – אברם הוא אברהם בתחלה נעשה אב לארם ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו שרי היא שרה בתחלה נעשית שרי לאומתה ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו:

ועיין בן יהוידע שם – ונראה לי בס"ד כי שרי ביו"ד מעוט, שהיו"ד מקטנת התואר, כמו שמצינו לחכמי הדקדוק שמנו עשרה שימושים ליו"ד, ובכללם יו"ד ההקטנה, כמו "ש"ב י"ג כ"ה האמינון אחיך, וכן כאן יו"ד בסוף שרי, מקטנת תואר השם המורה על שררה, אבל שרה בה"א, היא ה"א הכינוי, כמו שארה כסותה ועונתה, וכן כאן שרה בה"א הוא כינוי של שררה, שיפול זה הכינוי על שררה שלימה ששוררת על כל העולם כולו ודו"ק:

³ זכריה יד ט'

¹⁰³ סוף הפסוק הנ"ל שרים כחוללים תהלים פז

¹⁰⁴ ושרים כחוללים רבינו דורש לשון חלל אבל בפשט לחלל יש שתי משמעויות דהיינו חלל וריק כמ"ש הצבי על במותיך חלל שדוד אמר על החלל שנשאר אחרי מות יונתן ושאלו ומאידך הוא לשון לחולל ולעשות שזה דייקא לשון מילוי החלל.

¹⁰⁵ כמו כשאדם מעיין עיון חזק באיזה דבר אוי כל ליבו שקוע בזה כך כל מעיני בך הכוונה שכל ליבו רק שקוע בעיון הזה לדבוק בו ית'.

¹⁰⁶ הריצ"ח מט 304 דקדוק שואל הרי מילוי החלל הוא במחשבות טובות ואין טוב אלא התורה והקב"ה והצדיק כמבואר במנחות דף נג: – יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים יבא טוב זה משה דכתיב ותרצא אותו כי טוב הוא ויקבל טוב זו תורה דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם מטוב זה הקב"ה דכתיב טוב ה' לכל לטובים אלו ישראל דכתיב הטיבה ה' לטובים וא"כ איך אדם מעצמו יכול להחשוב מחשבות טובות והאריך כאן לבאר עניין כל מעיני בך שהוא לתת להקב"ה לנהל עת העולם שלי דהיינו לעשות חלל בלב משכל עצמי דהיינו לצמצם את עצמי לצדדים ולתת לו שרק הוא יהיה המלך על כל מעשי

דהיינו שהפירוש לחשוב מחשבות טובות אין הכוונה שאני אחשוב אלא הכוונה שאני לא אחשוב דהיינו מצדנו העיקר הוא הסור מרע כי אפילו מה שנראה לנו טוב אין זה אלא שכל אנוש תפיסה מגושמת וכמ"ש בישעיה נה (ח) – כי לא מְחֻשְׁבוֹתֵי מְחֻשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְרָכֵי יְהוָה: (ט) כִּי גִבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גִּבְהוּ דְרָכֵי יְהוָה מִדְרָכֵיכֶם וּמְחֻשְׁבוֹתֵי מְחֻשְׁבוֹתֵיכֶם: לכן העיקר לעשות חלל ולתת להקב"ה להאיר שם טוב לתת לו להוליך אותי בדרך אמת ודוגמא לזה היא העבודה בדברים קטנים דייקא כי א"א בדיוק לתפוס את העניין כי הוא סתירה בעצם כמ"ש רבי בפרקי אבות פ"ב מ"א וְהָיָה זְהוּר בְּמִצְוָה קְלָה בְּבְחֻמוֹרָה, שְׂאִין אֶתָּה יוֹדֵעַ מִתָּן שְׂכָרְךָ שֶׁל מִצְוָה:

אות ב

עד כאן דיבר צבחי' צריאת העולם כלב לגלות צו מדת המלכות דהיינו המלכת הש"י צבחי' מחשבות דהיינו הרהורים ועתה יבאר המלכת הש"י צבחי' דיבור כי גם הדיבור הוא ממש צריאת העולם כי הדיבור הוא רק לזולתו ולכן כדי לדבר צריך למצוא עצמו ולעשות חלל ומקום לזולתו בליבו ושם לבנות את הדיבור דהיינו גילוי מלכות פה באופן שיתקבל אלל זולתו

וזה בחי' (תענית ב.) ולעבדו בכל לבבכם [נ"ה] איזהו עבודה שבלב זה תפלה, כי תפלה בחי' מלכות דוד כי ספירת המלכות נקראת מלכות פה"ש¹¹ צוהר צפתה אליהו. ודוד המלך תיקן מדת המלכות בשלימותו¹² עד שנעשה מרכזה לה דהיינו רגל רביעית במרכזה העליונה, ודוד המלך שתיקן ספירת המלכות תיקן את הדיבור פה להיות רק שצח והלל להש"י על כל מה שעצר עליו במ"ש (תהלים קט) **ואני תפלה** שהפך עצמו למאות של מדבר אליו ית"ן¹³. ועיקר התפלה תלוי בלב, שישים כל לבו עלי, שלא יהי' בבחי' (ישעי' כט) **בשפתם כבודוני ולבם רחק ממני**. כי תפלה שבלב/ש¹⁴ דהיינו שכל דיבור הוא צאמת מעומק הלב¹⁵, היא בחי' התגלות מלכותו, בתוך החלל הפנוי כי לדבר דיבור צאמת מעומק הלב צריך תחילה לפנות התלוצות הלב כדי שיוכל לדבר ביושר הדעת, בתוך המידות¹⁶, בתוך העולמות :

אות ג

וזה דהינו מי שממליך את הש"י על עצמו אזי המלכות שלו היא בחי' ה"א, כי המלכות בתחילה היא דל"ת היתה דהיינו אלם בתחילה הוא צקטנות וכלל דעת ואינו פונה למלא חסרונותיו רק מהש"י להמליכו על עצמו אלל מפנה פניו לצורות נשזרים וממליכס על עצמו, ואז גם הקצ"ה פונה ממנו ומשגיח עליו רק צבחי' אחור, וכשנשזר צמזמה אזי ואתחזרת/ש¹⁷ ונעשית ה"א [ס"ג]. כי דל"ת הות"ס בתחילה היתה המלכות צבחי'

¹¹ והיו מחשב הפסד מצוה כנגד שְׁכָרָה, ושְׁכָרָה עֲבָרָה כנגד הַפְסָדָה. דהיינו אע"פ שנקראת קלה היה זהיר בה וקשה א"כ מדוע נקראת קלה אלא זה הנקודה שהיא לא נעשית חמורה ע"י שצריך להיות זהיר בה אלא שזה המבוקש שנעבוד אותו בדברים קטנים וקלים דייקא שזה בחי' צמזומי המלכות שאע"פ שכל מהלך שאיפתו הוא להיות בבחי' שר בבית המלך ותלמיד חכם ומבין בתורה אע"כ בבחי' צריך להיות גם בבחי' עבד העוסק בקטנות לכבוד המלך ועיין מזה בתורה ה' ח"ב אות יד ד"ה כי באמת צריכין דיקא לסלק את המוח וכו'.

וזה גם בחי' עשירית האיפה המובא בסוף התורה והמבואר בלק"ה מנחה ז' אות מא שהוא סוד שלא נתגלה לאברהם אבינו ע"ש.

¹² * דברים י"א יג

¹³ הקשר בין תפלה לספירת המלכות הוא כי מלכות היא ספירה אחרונה שבה מתגלים כל הספירות העליונות שהן נחשבות כמשפיע לה והיא מגלה אותן בבחי' נוק' וכן התפילה היא התגלות המחשבה והרהורי הלב דהיינו סוף הקומה שעד הדיבור היה הכל נעלם במחשבתו ויוצא להתגלות בדיבור.

¹⁴ לכן כל חייו ביסורים והעלמה גדולה כדאיתא שמעולם לא ראה חלום טוב וכל חייו לא גילו לו שנמחל לו עוון בת שבע והיה נרדף ע"י בנו. ועם היותו מלך על כל ישראל נשאר שפל בעיניו בתכלית בבחי' מלכות דלית לה מגרמא כלום. וממנו אפשר ללמוד כיצד נתקן אנו את המלכות דייקא ע"י הסתרות ומניעות ובלבולים שעוברים עלינו אע"כ לחפש תמיד כיצד להמליך את הש"י על עצמינו יותר, העיקר לא להתייאש, כדוד המלך שהיה לו הרבה סיבות לכך ונשאר על עמדו והמליך את הש"י בכל כוחו תמיד.

¹⁵ שזה תכלית תיקון הדיבור שהרי כשניתן הדיבור לאדם הראשון היה רק הוא לבדו עם הקב"ה בעולם הרי שלא ניתן לו אלא כדי לדבר אל הש"י.

ודוד המלך תיקן והשלים כוונה זו בספר תהלים שחיבר שהו אהיה כל ההתבודדויות שלו כמבואר במ"א עד שהעלה את התפילה למדרגת תורה (את המלכות אל התפארת להיות ביחוד השלם) בחמישה חומשי תהלים שהעלם להיות במדרגת סוגיות חמורות שבתורה כנגעים ואהלות.

¹⁶ צ"ע פתח בשפתי כבודוני דהיינו דיבור וסיים בתפלה שבלב ונראה כיון שאין ערך לדיבור אלא עד כמה שנאמר מעומק הלב לכן הדיבור פה נקרא תפילת הלב.

¹⁷ עיין תורה קיב שדיבור האמיתי בשלימות כראוי הוא שלימות הכל ואדם כל חייו צריך להשתדל ולכסוף לזכות לדבר אפילו דיבור אחד באמת כראוי לפניו ית' ע"ש.

¹⁸ מתרלו - המדות

¹⁹ לשון ואתחזרת צ"ע דמשמע שחוזרת להיכן שהיתה בתחילה והרי אמר שבתחילה היא בקטנות.

ואולי כי בתחילה היו בבחי' שני מלכים בכתר אחד (שנבראו דו פרצופין אבל אחרו באחור (בבחי' זו לכאורה צ"ע לאיזה צד הלכו שכל אחד סבר שהוא הפנים וזה בחי' א"א לשני מלכים בכתר אחד)) ואח"כ כשקטרגה המלכות אמר לה לכי מעטי עצמך שזה בחי' שהפיל תרדמה על האדם וחתך ממנו את הנוק' בבחי' צלע דהיינו קטנות מאד ובנה אותה לקומה שלימה עד להיות עימו בבחי' פנים בפנים דהיינו שוב ששניהם בקומה אחת.

נמצא שהן שתי התחלות יש תחילה שהיו שוים שזה לא החזיק מעמד כיון שהיה בבחי' דבר הבא מלמעלה ואח"כ התחיל לאט לאט להבנות מקטנות עד לגדלות.

לית, לשון דלה ועניה/ס"ו. היינו כשמתמטס^ס לבו בטפשות כנ"ל, ואין עני אלא בדעת (גדרים מא.)^[ס], ואז היא בחי' דל"ת עניה מדעת דהיינו כשצוח לנתק עצמו מהחכמה הקדושה וקושר עצמו לחכמות חילוניות. וכשמקדש מחשבתו דהיינו שאת כל הדלות ועניות מפנה להיות כלי לקבל ממנו ית' חכמה עילאה/ס"ו על מנת לחשוך מחשבות קדושות צדחי' מלכות שצניית בכל עשר ספירותיה קומה שלימה להיות מקודשת לו ית', ולית קדושה פחות מעשרה (תיקון יוד)^[ס]/י' והיא בחי' יו"ד/ע"א קודש רומז לחכמה כמזכיר בתורה פ', וחכמה רמז צסס הויה צלות י', לכן גם הארת החכמה הקדושה אל המלכות רמז צלות יוד שממשיך לתוך הדל"ת, ונעשית ה' /ע"ב דהיינו קומה שלימה ציוד ספירות, ואזי היא צדחי' דעת קנית מה חסרת, וזה נעשה ע"י שישאל ממליכים את הקצ"ה בכל מחשבתם וצכל ליצם שכל קומת המחשבה ציבור ומעשה שלהם עסוק צלהמליך את הקצ"ה זה תיקון המלכות ציוד ספירותיה ואזי נקראת ה' וראויה ליחוד. דהיינו שמכח שאנו כל פנייתנו אליו ית', גם הוא פונה אלינו בהשגחה שלימה, דהיינו יחוד צחי' עין צעין יראו וצחי' פה אל פה אדבר צו/ע"ב :

ונ"ל שזה בחי' תשובה שתחילה מאירים לו למעלה ממדרגתו ומיד לוקחים ממנו את האור כדי שבכח הרשימו יתגבר לעשות כלים ולבנות את המלכות עד שיזכה שוב למה שקיבל תחילה בלא כלים. דהיינו שכל מהלך של תשובה הוא בבחי' זו שתחילה יש בחינת כביכול שני מליכים בכתר אחד אלא שזה אור בלי כלים (כמבואר הרבה בלק"ה על ליל הסדר) לכן מיד אומרים לו לבי מעטי עצמך לעשות כלים בעצמך להבנות לקומה שלימה של עשר ספירות.

^ס * עין תיקון כא דף מז. ובוור חקת קפ: [ועין שער הכוונות - דרושי הלילה דרוש ו ד"ה אבל נודע] ^ס בדפ"ר - הוא, בתורל - הות, ומתורל - הוית

^ס עין מלבי"ם תהילים פב ג' - והבדל בין דל ואביון עני ורש - אביון גרוע מדל שאין לו מאומה, ע"א שפטו דל ויתום, פלטו דל ואביון - שדל הסמוך אל אביון הוא שנתדלדל לגמרי, ואין לו משפט לתבוע דבר רק צריך לפלטו ולהצילו בגופו מיד רשעים, ויש הבדל בין דל ורש, רש מציין שהתרושש מירשותו, שהוא הפך של ירש, ועני מציין הנכנע ובה על צדיקים לרוב, העני שבא למשפט על מה שלוקחים מנחלתו, ישפטו משפט צדק לפנים משורת הדין:

^ס גם בדפ"ר ותורל - כשמתמטס, ומתורל - כשמתמטס (נזכר לעיל ב"פ ובשניהם מתמטס)

^ס שם הלשון דדא ביה וכו' ולשון רבינו הוא לשון קהלת רבה ז' לב ועין לעיל תורה כא אות יא.

^ס חכמה עילאה היא המידה הראשונה כנ"ל שמאירה בלב ואין לה בטיי כמעט אלא בבחי' הבוק בלבד בלב אלא עושה רושם של בחי' ביטול אליו ית' ורצון להמליכו והוא הבח הפועל בלב לחשוב מחשבות כיצד להמליכו ית'.

^ס דף כה סוף ע"א והמשך דברי רבינו "והיא בח" י" הם גם העתק משם. * ועין מגילה כג:

^ע **מגילה כג:** - משנה. אין פורסין על שמע, ואין עוברין לפני התיבה, ואין נושאים את כפיהם, ואין קורין בתורה, ואין מפטירין בנביא, ואין עושין מעמד ומושב, ואין אומרים ברכת אבלים ותחומי אבלים, וברכת חתנים, ואין מומנין בשם פחות מעשרה, ובקרקעות - תשעה וכהן, ואדם כיוצא בהן.

גמרא. מנא הני מילי? אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן: דאמר קרא +ויקרא כ"ב+ ונקדשתי בתוך בני ישראל - כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה. מאי משמע? - דתני רבי חייה: אתיא תוך תוך, כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל, וכתיב התם +במדבר ט"ו+ הבדלו מתוך העדה, ואתיא עדה עדה, דכתיב התם +במדבר י"ד+ עד מתי לעדה הרעה הזאת, מה להלן עשרה - אף כאן עשרה.

עין **זוהר בראשית** דף כד. - וכד סלקא לגביה, צריך לאכללא עמיה כל עשר ספירן, דלית קדושה פחות מעשרה, דאיהי קדושה דיליה.

פירוש מתוך מדגש - כשעולה השכינה לז"א כך לכלול עימה כל העשר ספירות כי אין יחוד (כבוד יחוד כרכה קדושה דהיינו יחוד זו"ן) אם לא נכללה המלכות צעש ספירות. כי המלכות היא קדושה של ז"א, דהיינו שמתייחד עימה.

הביאור נ"ל כי קדושה הוא מלשון לקדש אשה שמיחדת לו להתייחד עימה כי קדוש הלשון נבדל שאסור לאחרים ומותר רק לו. והיחוד אפשרי רק כשהמלכות כבר נבנית בכל עשר ספירותיה אבל קודם לזה היא עדיין בבחי' קטנות ובבחי' אחור באחור ורק כשנעשית גדולה בשיעור קומתו יכולה לבוא לפניו ליחוד.

וכל זה רמז לעבודת ה', שכל זמן שאדם לא חושב כל מחשבותיו רק כיצד להמליך את הש"י ומוציא זאת לפועל בתפילה שכולה מעמק הלב בדיבור אמת לפניו ית' עדין לא תיקן מדת המלכות שלו כראוי ואינה נקראת גדולה להיות בבחי' פנים בפנים דיבר ה' עמכם.

אבל עשרה מישראל אפילו יהודים פשוטים כל אחד הוא בחי' ספירה אחת וביחד הם בחי' עשר ספירות ונחשבים לקומת מלכות שלימה לכן כשהם ביחד זוכים לבחי' פנים בפנים בכלליות ומתקבלת תפילתם. ולכן כל דבר שבקדושה חייב להיות לא פחות מעשרה כדי שתתלבש בהם השכינה בעשר ספירותיה ועל ידם היא נחשבת גדולה וראויה ליחוד.

ואולי אפ"ל זה הטעם שמצינו צדיקים מתפללים ביחוד כיון שתיקנו קומת המלכות נעשה השראת השכינה עליהם לבד וא"צ עשרה שזה אפילו הדיוטות, כי בכל אחד יש בחי' ספירה אחת כנ"ל.

^ע **בשם השל"ה** הקדוש מובא ששורש כל האותיות היא היות ונמשך בבחי' אורך ונעשה ו' ואח"כ בבחי' רוחב ונעשה דלת ואזי נוצר שטח ומקום עמידה למלכות ואז במקום הזה אפשר לחזור ולהמשיך יוד חדשה מא"ס דהיינו להמשיך אור בבחי' כלים ואז נעשה ה'

^ע **בכוונות הארוז"ל** מבואר שד' רומז למלכות כשהיא בקטנות בבחי' בלא דעת אוי היא אחור באחור כלפי הקב"ה אבל כשיש בה דעת אוי היא פנים בפנים עם הקב"ה ונקראת ה'.

עין **שער הכוונות** - דרושי הלילה דרוש ו - אבל נודע כי כל שיעור קומת' הוא שיעור אורך שמן החוזה שלו ולמטה והוא כי הירכיץ שלו נחלקים לפרקיין כנודע באופן שמן הת"ת שלו דמן החוזה ולמטה נעש' הכת' שבה ומן אחורי נה"י שבו נעשו כל ט"ס שבה מחכמה עד מלכו' שבה כנודע אצלנו וכבר נתבאר כי לסיבה זו נקרא הנקבה בשם אות דלת כי שיעור קומתה אינו רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד. אבל אין זה רק בהיותה אחור באחור ואחר שחזרת פכ"פ נק' ה"א ע"ד מ"ש בסבא דמשפטים בסוד יהודה דאתקריאת דלת ואתקריאת ה"א דא מסכנו ודא עתירו. והענין הוא כי בהיותה אחור באחור כנגד ד"ס אלו נק' דלת דלה ועניה היושבת באחור ובחזרת פכ"פ אז נק' ה"א בסו' העושר כי כבר זכתה לחזור אפין אפין והבן כלל זה של דלת ושל ה"א היטב.

^ע אבל מי שאצלו זה רק לפעמים הוא עדיין בבחי' אחור באחור כמבואר בתורה ו' שעד שמשלים תשובתו מאיר עליו שם אי-ה מבינה בבחי' אחרים. אלא שמי שזוכה להתעוררות תשובה אנא זמין למהוי, אוי לזמן מה מאיר לו שם אדי-ה מבינה עילאה בבחי' פנים ווי צריך לצמצם תשוקת ליבו ולהמליך את הקב"ה במידה כפי כוחותיו ומכח רשימו זה ממליך את הקב"ה לאט לאט על כל מדותיו בכל

אות ד

עתה יזכר רצינו שתיקון המלכות שלנו במחשבות טובות כיצד להמליך את הקב"ה וכתפלה זכוונה, אנו גורמים לזיווג עליון של חכמה וזינה העליונים שמשם נמשך שפע רוחני (וגשמי) לעולם ומכאן זה נמשך לנו עוד יותר חכמה כיצד להמליך אותו ית'

וכשמקיים התפלה, את בחי' מלכות כנ"ל אות ז', בבחי' **ולעבדו בכל לבבכם** דהיינו שממליך את הקב"ה על עצמו כפרט כדבורי תפילה מעומק הלב, ופונה רק אליו ית' בתפילה על כל דבר חסרון, וגם משבח ומהלל ומודה על רוב הטובה שכבר נתן לו ועל מילוי החסרונות, זה בחי' **היא העולה** [ע"ד]/[ע"ה] ענין זה של תיקון המלכות רמוז בפסוק **צפנת תרומת הדשן** "היא העולה על מוקדה כל הלילה עד הצקר" [ע"ו], וזה בחי' (ש"ה ח') [ע"ו] **מי זאת עולה** מן המדבר מתרפקת על זודה, ודקדקו בתקוני הזוהר והקדמת הזוהר י' ותיקון בא ל' לח סטט] [ע"ח] שהמילים "מי זאת עולה" הכוונה מי עם זאת עולה "מי" רומז לספירת הזינה/ש"י כי מ"י גמט' נ' רמז לטון שערי זינה ו"זאת" רומז לספירת המלכות/א'. והם דהיינו ספירת המלכות וספירת הזינה הן בחי' מלכות התחתונה ומלכות העליונה בחי' והן מכוונות בתים בחי' ביתו זו אשתו בחי' רחל ולאה שני בתים ביתא עילאה וביתא תתאה, שיש לשניהם עליה וכשאלם ממליך על עצמו את הש"י כנ"ל אזי יש עליה ותיקון למלכות תתאה ועילאה, כי תיקון מלכות עליונה תלוי בתיקון שלנו את המלכות התחתונה וזה רמזו כדברי הנביא כי **לא אבוא בעיר עד דבקרבוך קדוש** שהקב"ה אומר שלא יתקן מלכות העליונה עד שישאל יתקנו את המלכות התחתונה :

זיכור העניין עיין בפע"ח ומבואר שערס המועתק לקמן. ועיין לק"ה ערוצי תחומין ה' ג' המבאר את הפע"ח הזה לענין המבואר בתורה ה' תנינא סוד האמונה. דהיינו המוחין שעל ידם ממליכים את הקב"ה. מוהר"ן מבאר שם שיש זיווג תדיר של פנמיית חכמה וזינה לקיום העולמות מה שמוכרח לקיומם ולא יותר/פ"א. וזיווג זה אינו תלוי במעשי התחתונים כלל לכן הוא תדיר. אבל כדי להמשיך למטה לעולם חיות

ומן העיבור כשנעלם ממנו אותו האור וחזרת הבינה להאיר לו בבחי' אחוריים שמשם שנמשכים כל הנסיונות כדי לבחון אותו עד כמה באמת רוצה להמליך את הש"י.

ע"ו * ויקרא ו' ב'

ע"ה ויקרא פרק ו' (ב) צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו:

פרש"י - (ב) צו את אהרן - [ת"כ] אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות אר"ש ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס: זאת תורת העולה וגו' - הרי הענין הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואיברים שיהא כשר כל הלילה וללמד על הפסולין איהו אם עלה ירד ואיהו אם עלה לא ירד שכל תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל העולים ואפי' פסולין שאם עלו לא ירדו: הוא העולה - למעט את הרובע ואת הנרבע וכיוצא בהן שלא היה פסולין בקדש שנפסלו קודם שבאו לעזרה [כל הענין בת"כ וזבחים פ"ג ופ"ד]:

ע"ו עפרש"י שמדובר בהקטר החלבים שכשר כל הלילה וידוע שכוונת הקרבנות היא שיחשוב האדם כאילו את עצמו הקריב ונשרף באש המזבח. ונראה שרומז לזה שעיקר תיקון המלכות הוא בקימת חצות ועבודות הלילה לשפוט עצמו ולבקש על כל החלב המכסה את הלב בבחי' ערלת לב שלא נתן להמליך כראוי את הש"י.

ע"ו וגם שם ג' ו'

ע"ה הקדמת הזוהר דף י'. תיקון בא דף טה. ונה: תיקון ל' דף עד. תיקון לח דף עט. תיקון סט דף קה.

ע"ו **זוהר ח"ב** דף קצ"ו. - הקדוש ברוך הוא שאיל עלה, (שם ג ו) מי זאת עולה מן המדבר וגו' מקטרת מר ולבנה וגו', מי זאת ודאי, מסטרא דמ"י איהו ודאי בינה.

מי לשון שאלה רומז לבינה דייקא כדאיתא בזהר דבינה קיימא לשאלה שרק משם ולמטה מותר לשאול אבל בחכמה אסור כי חכמה בח' כח מה מה חמית מה פשפשת שם בחי' תכלית הידיעה שלא נדע לכן נקרא רחוק כמבואר בתורה מ' תנינא.

עיין **הקדמות זוהר** ח"א דף א: - בראשית, רבי אלעזר פתח, (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם, וראו מי ברא אלה, שאו מרום עיניכם לאן אתר, לאתר דכל עינין תליאן ליה, ומאן איהו פתח עינים. ותמן תנדעון, דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה, ברא אלה, ומאן איהו, מ"י, ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא, דכלא קיימא ברשותיה, ועל דקיימא לשאלה, ואיהו בארם סתים ולא אתגליא, אקרי מ"י, דהא לעילא לית תמן שאלה, והאי קצה השמים אקרי מ"י. ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה, מה בין האי להאי, אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה, כיון דשאל בר נש, ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא, עד סוף כל דרגין, כיון דמטי תמן, מ"ה, מה ידעת, מה אסתכלתא, מה פשפשתא, הא כלא סתים כדקדמיתא. עוד ע"ש דף ל.

⁹ עיין זוהר ח"ג דף נג: - תא חזי, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה, אלא משה עלאה, משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא: מתל למלכא, דהוה ליה מטרוניתא עלאה, מה עבד, יהב לה שושבינא לתקנא לה, ולאסתכלא במלי דביתא, ועל דא כד עייל שושבינא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, דהא הוא דכתיב (ויקרא טו ג) בזאת יבא אהרן וגו':

¹⁰ מבאר שם שהיא הארת האמת המאירה בשווה בכל העולם עד שאין שום אדם בעולם יכול לפטור עצמו מלשוב בתשובה אם רק מוכן לעזוב הבלי עוה"ז. והארה זו למעלה אצל המלאכים שאינם בחושך עוה"ז היא מאירה תשוקה עצומה אליו ית' עד שנשרפים ממנה. אבל כאן בעוה"ז החושך היא הארה מועטת בבחי' מרחוק נראה לי ה'. אע"פ כל הנעשה תחת השמים הוא מכח החסרון בלב שמרגישים כולם מכח הארה זו בבחי' כל המוקטר ומוגש לשמי וכו', וממנה חרטת הרשעים וכו"ב. וכל כח הרצון להמליך את הקב"ה תלוי בהארה זו לכן כל רצונו הוא להגביר אותה יותר ממנה שנשפע בדרך קבע. וזה כבר תלוי במעשים טובים שלנו.

יותר מההכרח להינינו יותר מוחין והשגה צו ית' שמה משתלשל גם כל השפע הגשמי, לזה כריך זיווג של חילוניות החכמה וזינה וזיווג זה נעשה רק מכח העלאת מיין נוקצין להינינו תיקון המלכות למטה שאז עולה המלכות עילאה זינה הנקראת אמא אל החכמה הנקראת אבא מקושטת צמעסי התחתונים לעורר לנו להשפיע לה שפע יותר לכרך התחתונים.

ועל זיווג זה אומר הקב"ה שלא אבא במלכות העליונה (חלונות הזינה) עד שצקרבך קדוש. להינינו שישראל ימליכו אותו למטה בעוה"ז במחשבות ודיבור ומעשים טובים. להינינו שלמטה ישראל יהיו בחרים בחכמה הנקראת קודש לזייך אותה בלבם במחשבות טובות כיאל להמליך עליהם את הקב"ה בקיום מצוות.

כאן חוזר מוהר"ן ומזכיר את הדברים בלשונו בהרחבה כפי שהזכיר וכפי ששמע בע"פ. ומתחיל מסוף דברי רז"ל ואח"כ מזכיר הכל מהתחלה

פ"ב פי' כי רז"ל דרשו (תענית ה')/ג' על פסוק זה [פ"ב] פְּקַרְבָּךְ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבּוֹא בְּעִיר, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים שלמעלה, עד שיבנה ירושלים שלמטה. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל [פ"ה] ו'ג', שהכוונה ע"פ סוד הוא, שבינה אימא עילאה ביתא עילאה, היא בחי' ירושלים שלמעלה, ומלכות ביתא תתאה, היא בחי' ירושלים שלמטה. שאין היחוד שלמעלה שהוא בחי' עליית ביתא עילאה נשלם עד שנבנה ונשלם בחי' מלכות בשלימות, שהיא בחי' עליית ביתא תתאה וכו' [פ"ו] ע"ש.

פ"ב ביאור מוהר"ן בתקפא מכאן ועד ריש דף נח.

פ"ג תענית דף ה'. – ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק מאי דכתיב בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה ומי איכא ירושלים למעלה אין דכתיב ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו פ"ד פ"ד – משום דבקרובך קדוש – שאתה מטיב מעשיך לא יבא הקדוש ברוך הוא בעיר לא אבא בירושלים כו' והכי קאמר עד שיהא בקרבך קדוש למטה, דהיינו ירושלים, לא אבוא בעיר שלמעלה: ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו – ירושלים שלמטה תהא בנויה כעיר שחברה לה, שהיא כיוצא בה, חבירתה ודוגמתה, מכלל דאיכא ירושלים אחריתי, והיכן אם לא למעלה:

פ"ד הושע יא ט'

פ"ה מבוא שער שער ד' חלק ב' פ"ו.

פ"ו פרי עץ חיים – שער הקריאת שמע – פרק ה' – אך הענין, דע כי הלא ב' זיווגים יש למעלה באו"א, הא', להחיות העולמות ולקיים קיום הכרחי, וזיווג זה תדיר ואינו נפסק לעולם, כי אם יתבטל רגע א' יתבטלו כל העולמות. זיווג ב', לתת מוחין אל זו"ג כדי להוליד נשמות בעולם שהוא פנים העולמות כנודע. וזה הזיווג אינו תדיר לכן תמצא פעמים בזהר ח"ג קמ"ג, שהפירוד מטי כביכול עד או"א, דוגמת משארו"ל נשבע הקב"ה שלא יכנס לירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה, כי ב' ירושלים הם סוד אמא ומלכות. ולפעמים מצינו בזהר בפסוק ונהר יוצא מעדן דלא פסיק תדיר, והדבר מתורץ עם הנ"ל: אמנם המ"ן דבינה לצורך זיווג הנשמות שהוא פנימית העולמות הם זו"ן, ואם הם לא יעלו, אין זיווג לעילא.

ועיין מבוא שער שער ד' חלק ב' פ"ז. – אמנם צריך אתה לדעת למה באות י' נטפלה נוק' לדוכרא (כמבואר שם לעיל קו"ל ומוז לאבא והד' קצו"ל ומוז לוק' וטפל ל') ובה' היה הזכר טפל לנקבה (כמבואר שם שאלמא ה' ד' ונתוכס י') והענין כמ"ש כי בזהר אמרו על ונהר יוצא מעדן בהאזינו דף ר"ץ ע"ב דרעותא ד' לא פסיק מינה לעלמין (דהיינו שיוז לאבא ומוז לזיווג התמי של חו"ט) וכן בהרבה מקומות ואמנם מצינו לדו"ל שאמרו על ולא אבוא בעיר לא אכנס בירושלים שלמעלה וכו' ונודע כי ירושלם של מטה היא נוק' דו"א ה' תתאה וירושלים שלמעלה ה' עילאה והקב"ה הוא חכמה ולא יכנס בסוד להתחבר עם הבינה עד שיתחבר זיווג תחתון בסוד מה שמו ומה שם בנו, אבא וז"א.

התשובה היא כי יש שני מיני זיווגים אמנם זיווג הראשון היא משובח והוא זיווג דאו"א עילאין וזה לא פסיק לעלמין ולכן הבינה נטפלת אליו באות יו"ד להורות כי לעולם הוא בזווג עמו בתוך ביתו ואינה נפרדת ממנו ונעשית אות אחרת אלא דבוקה עמו בסוד אות היו"ד עצמה כנ"ל. אך זיווג דיש"ס ותבונה אינו תדיר כי כשהאם שהיא התבונה רובצת על האפרוחים שהוא מתפשטים נה"י דידה בו"א בזמן היניקה אז אינה יכולה להזדווג עמו כי היסוד שבה נסתם בהיותו מלוכב תוך הו"א ואין זיווג ולכן נרמוזה זו הבחי' של התבונה נפרדת מן היו"ד ונעשית אות בפני עצמה שהיא ה' ראשונה שבשם ואמנם גם בחי' ישראל היה טפל אליה ונתחבר עמה ונתלבש תוך התבונה כדי שיכנסו רגלי שניהם תוך הו"א כנודע נמצא כי אז אינו בסוד זיווג רק מתלבש ונכלל תוך התבונה וזה רמוז היו"ד שבעוקף הה' כנודע ונכללת עם גוף הה' ועיקר האות של הה' היא התבונה כי היא נגלית וניכרת בהכנסה תוך הו"א אך יש"ס נתלבש בה והוא סתום ואינו נגלה בסוד ה' הנכלל ונסתם בעוקף הה'.

פ"ז צ"ע עפ"י הידוע שבינה ומלכות הן בחי' לאה ורחל ומבואר כאן שלא מתייחד עם לאה להשפיע חכמה לתחתונים עד שמתקנים את רחל ליחוד ע"י תיקון מלכות תתאה במעשים טובים של ישראל. נמצא יחודא תתאה קודם לעילאה. א"כ איך נשא יעקב את לאה קודם לרחל. (וגם אדה"ר היתה לו אשה ראשונה חיה בחי' לאה ורק אח"כ חוה בחי' רחל כרמוז בתורה פה תנינא ועי"ש שהדרך להגיע לרחל הוא רק דרך לאה) ואולי אפ"ל דאה"נ לכן לא נשא יעקב את לאה אלא כשרחל כבר היתה מוכנה ליחוד.

עוד עפ"י דברי מוהר"ן לקמן שביתא עילאה הוא תיקון החלל שבלב נמצא שהוא קודם לתתאה שהיא התפלה. ונראה דבאמת א"א לתקן את המלכות אלא ע"י שמאיר בה חכמה וא"א שיאיר בה חכמה עד שיתקן אותה ליחוד. וזה בחי' המבואר בתורה ו' שאנא זמין הוא בחי' שם אהי-ה שבבינה ומכחו אדם מומן עצמו ורק ע"י שמומן עצמו מאיר לו השם הזה. ואולי אפ"ל שזהו הסוד הנעלם בענין הידיעה והבחירה דהיינו בחי' שהכל ממנו ית' ואעפ"כ יש בחירה כפשוטו, ועל כן הדגיש רבינו בפירוש (בתורה קי) שהבחירה כפשוטו, כי צריך להתנהג ולדעת שהבחירה כפשוטו, ואז הקב"ה עושה עימנו כפי הכנתנו, אע"פ שבהכנתנו נעלם מאד עד כמה היא שלנו לבד. ועיין תורה ב' אי לאו דמקריבין לספינתא הוי טבעינן. שאחרי כל ההשתדלות שלנו אי לאו חסדו ית' לא היינו מצליחים. אבל התנאי לכל הוא שאנו נתנהג כאילו ממש כל הבחירה ע"י בדינו, ולהמליך את הקב"ה בכל כוחינו במסירות נפש וסבלנות אין קץ לעמוד בכל נסיונות ההמתן וכל בחי' משרבין וגליך עלי רבו.

וזהו מ"ש רבינו ז"ל, מי עם זאת עולה וכו', כי בינה לבא [פ"ח] היא בחי' ביתא עילאה, בחי' מי, ומלכות היא בחי' ביתא תתאה בחי' זאת.
וע"י בחינות אלו הנ"ל הנאמרים בתורה הזאת, עי"ז יש לשני בתים אלו עלי, שהם ביתא עילאה, וביתא תתאה, שהם בחי'

ולמעשה המהלך הוא פשוט שצריך להתחיל מחלל בלב בחי' תיקון ביתא עילאה שבנו ולחשוב מחשבות טובות כיצד להמליך את הקב"ה עד שיתגלו בפועל בתפילה בכוונה מעומק הלב דהיינו תיקון ביתא תתאה ואז הקב"ה נכנס בביתא עילאה שע"י היחוד העליון הוזה נעשה בחי' יחוד גם בביתא עילאה שלנו שמאיר עוד חכמה וממילא מכאן ואילך הזהמלכה היא במחשבות טובות יותר וברגה גבוהה יותר.
פ"ח * פתח אליהו

מי עם זאת. היינו ע"י שמצמצם אור התלהבות לבו שלא יתלהב יותר מדאי, כדי שיוכל לעבוד את הש"י בהדרגה ובמדה, ומקדש את מחשבתו לבלי לחשוב שום מחשבות רעות, רק לחשוב תמיד מחשבות קדושות, שהם בחי' יצר טוב בחי' חכמה שבלב, שע"י מצייר המדות טובות, וזוכה לעשות פעולות ומעשים^א טובים ומדות טובות, וע"י נתגלה בחי' מלכות, כי נתגלה שהוא מקבל עול מלכות שמים שלימה. ואז יש עלי' לבחי' מלכות שהיא ביתא תתאה. אזי דייקא עולה גם ביתא עילאה שהיא בחי' בינה לבא, כי באמת שניהם אחד ואחת תלוי' בחברתה:

ולבאר הענין קצת, צריכין לחזור ולבאר ענין התורה הזאת, וכלל התורה היא, כי מבואר בע"ח בתחילתו, בשבשהש"י רצה לברוא את העולם, היה אור הקב"ה אין סוף, ולא היה מקום לבריאת העולמות, והוצרך כביכול לצמצם אור הא"ס לצדדין ונעשה חלל הפנוי, ובתוך החלל הפנוי הזה ברא כל העולמות. וכל העולמות נבראו ע"י חכמה כ"ש כולם בחכמה עשית. ועיקר תכלית בריאת העולמות הי' בשביל המלכות היינו כדי לגלות מלכותו, שזה א"א כי אם ע"י העולמות כי אין מלך בלא עם. ובשביל זה היה הצמצום של החלל הפנוי כדי שיהי' מקום לבריאת העולמות כדי שיתגלה מלכותו ית'. כ"ז מבואר בזוהר^ג ובכתבים. ורבינו ז"ל, מבאר כל זה בכל אדם. כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל^ד, ועיקר האלקות בלב. והאלקות שבלב איש הישראלי הוא בחי' אין סוף, כי אור להביותו הוא עד אין סוף, היינו אין סוף ואין תכלית לתשוקתו. ולפי גודל ההתלהבות הלב של איש הישראלי שהוא עד אין סוף, לא היה אפשר לו לעשות שום עבודה ולא היה יכול לגלות שום מדה טובה, כי מגודל התלהבותו עד אין סוף, אינו יכול לעשות שום דבר. שזהו בחי' מה שבתחילת^ה הבריאה לא היה מקום לבריאה מחמת שהיה הכל אין סוף, כנ"ל. כי בריאת העולמות הן הן המדות הנ"ל. וע"כ בהכרח צריך האדם לצמצם אור התלהבות לבו שהוא עד אין סוף, כדי שיוכל לעבוד את ה' בהדרגה ובמדה. כי הש"י רוצה בעבודתינו שנעבוד אותו בעובדות טובות, שזה א"א כי אם ע"י הצמצום כנ"ל. וכשמצמצם את אור להביות לבו אזי נשאר חלל פנוי בלב, בחי' ולבי חלל בקרבי. (שזהו סוד חלל הפנוי שהיה בתחילת הבריאה). ובתוך זה החלל הפנוי נתגלין מדותיו הטובות, שהם סוד בריאת העולמות שהיה בתוך חלל בפנוי הנ"ל. כי המדות הן הן העולמות כנ"ל, היינו כי ע"י הצמצום שמצמצם את אור ההתלהבות שע"י נעשה בחי' חלל הפנוי, בחי' ולבי חלל בקרבי, ע"י הוא עובד את הש"י בהדרגה ובמדה, ועושה מעשים טובים ומדות טובות, שכל זה הוא בחי' התגלות המדות שהן העולמות בתוך חלל הפנוי שבלב. ועיקר בריאת העולמות היה ע"י חכמה כנ"ל, וזה הוא בחי' מה שעיקר עבודת ה' לזכות למדות ומעשים טובים הוא ע"י ששומר החכמה שבלב, שהוא המחשבה שבלב, שצריכין לשמור מאד המחשבה שבלב, שהוא בחי' חכמת לב^ו, שזהו עיקר היצרין. כי מחשבות טובות הם יצר טוב, ומחשבות רעות הם יצר הרע. היינו כשחושב מחשבות טובות שזהו בחי' חכמה שבלב, אזי ע"י זוכה לפעולות ומדות טובות, שזהו בחי' התגלות הבריאה שהיא המדות בתוך חלל הפנוי ע"י החכמה שבלב, שהוא בחי' מחשבות טובות שבלב כנ"ל. אבל כשחושב מחשבות רעות ח"ו, אזי הוא מקלקל החלל שבלב שהוא סוד חלל הפנוי, ואזי הוא מטמטם החלל שבלב בבחי' ערלת לב וכנ"ל. וזהו בחי' קלקול הבריאה שהיה ע"י החכמה שבלב כנ"ל. וכל עיקר העבודה שצריכין לצמצום הנ"ל ולחשוב מחשבות טובות כדי לזכות למעשים טובים ומדות

^א רבינו לא הזכיר מעשים אע"פ שברור שגם לזה כוונתו רק דיבר מחשבות המביאות לתפלה מעומק הלב ומוהרנ"ת מבאר יותר כי בודאי אם לא מביא למעשה אין זו המלכה

^ב בתשכס - שכהש"י

^ג ל"ע סימן כזוה"ג

^ד איוב לא ב'

^ה מתרצו - שבתחלת

^ו כנ"ל כל העמוד הזה הוא תוספת ביאור של מוהרנ"ת בתקפ"א וסוגרים שכאן גם הם תוספת שלו.

^ז לשה"כ שמות לה לה

טובות, כל זה הוא בשביל לגלות מלכותו ית' שבשביל זה הי' עיקר הבריאה כנ"ל. כי ע"י שזוכה לפעולות ומדות טובות ע"י כל הנ"ל, ע"י מקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, שזהו בחי' התגלות מלכותו ית' שנתגלה ע"י בריאת העולמות שבתוך החלל הפנוי ע"י החכמה וכנ"ל. והכלל שבריאת העולמות ועבודת הש"י בפעולות ומדות טובות הם בחי' אחת ממש, וכנ"ל. והבן היטב:

ואז כשנתגלה מלכותו ית' ע"י מעשיו ומדותיו הטובים שנתגלו בתוך החלל שבלבו כנ"ל, זהו בחי' עליית שני הבתים הנ"ל מי עם זאת ביתא עילאה וביתא תתאה כנ"ל.
כי התגלות המלכות זה בחי' ביתא תתאה. ותחלת הצמצום שהוא החלל הפנוי שבלב זה בחי' ביתא עילאה.

שעיקר כוונת הצמצום הי' בשביל עבודות^א הש"י כדי לזכות לגלות מלכותו ית', וע"כ אין נשלם תיקון ועליית ביתא עילאה עד שעולה ביתה תתאה, דהיינו עד שנתגלה מלכותו ית' שזה עיקר תכלית כוונת הבריאה. ואז כשנתגל' מלכותו ית' אז דייקא יש עלי' לביתא עילאה, כי אז דייקא עולים שניהם יחד ביתא עילאה וביתא תתאה בבחי' מי זאת עולה מי עם זאת עולה וכו' כנ"ל כי לא אבוא בעיר עד דבקרפך קדוש^ב שאין הקב"ה נכנס בירושלים שלמעלה שהיא בינה לבא וכו' [ג] כנ"ל, עד שיבנה ירושלים שלמטה שהוא בחי' התגלות מלכותו ית' כנ"ל: ללא כמו שנראה לעיל שתיקון ביתא תתאה נעשה ממילא כשמתקנין ביתא עילאה ללא שצמטום הא"ס תשוקה שכלל הוא תיקון ביתא עילאה ללא שאינו נקרא תיקון כלל כשצמטום נעשה תיקון ביתא תתאה צמטום קדושת כהן מתגלות צמטום הלכ עד למעשים טובים/ו^ד ורק אז נקרא תיקון ללא שזה רק מצמטום וצ"ל צמטום אז דייקא נכנס הקב"ה צמטום עילאה להשפיע עוד חכמה.
וכל זה הוא בחי' תפלה שהיא עבודה שבלב, כי תפלה שבלב היא בחי' התגלות מלכותו שבתוך חלל הפנוי שבלב כנ"ל.

והבן מאד, כי הדברים עמוקים מאד מאד, ורבינו ז"ל קיצר כאן ודיבר הכל ברמז כמאן דמחוי במחוג [ג], והדברים נכוחים למבין.

והעיקר לקיימם כפשוטן, לשמור עצמו מאד ממחשבות רעות, כי מחשבות רעות הם עיקר היצירה בחי' יצירה לביש, ע"כ צריכין לשמור מחשבתו מאד, ולהכריח עצמו תמיד לחשוב מחשבות טובות שהם בחי' יצ"ט. ולזכות לעשות ע"י מעשים טובים ומדות טובות וכו', ולהתפלל בכוונה ולעשות תשובה.

ובתחילה^ה צריכין לצמצם התלהבות לבו שלא יבער יותר מדאי כי צריכין לעבוד את הש"י בהדרגא ובמדה דייקא, ושאר כל הדרכים קדושים וטהורים ועצות נכונות שיוכלין להוציא מתוך דברי התורה הקדושה הנוראה הזאת. ועוד לאלוק מילין בכל זה.

^א גם תולד - עבודות, מתולדו - עבודת

^ב הושע יא ט' - להפך - בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר

^ג פתח אליהו - בינה לבא ובה הלב מבין

^ד עיין תורה טו שכל מעשה קדם לו דיבור עכ"פ בהעלם מרחשן שפותיה.

עיין תורה טו אות ד' - כי כל המחשבות שיש לאדם, כלם באים בתוך הדיבור, כדאיתא בזהר (ו). ורובו מרחשן שפותיה. ואף שאין האדם מרגיש זאת, אף על פי כן הוא בדיקות גדול. כי כל מחשבה שבעולם שיש לאדם, כלם מכריחים לבוא בתוך הדיבור בשעת המחשבה, רק שהוא בדיקות מאד. ולכן כל עשייה שעושה האדם צריכה לבוא בתחלה בתוך הדיבור, כי כל הדברים צריכין לבוא בבחינות מחשבה ודיבור ומעשה. נמצא שעל ידי הדיבור, נגמר המעשה ויצא מכוח אל הפעל.

^ה כי קשה איך אומר שתיקון החלל שבלב הוא תיקון ביתא עילאה שעליו אמר הקב"ה שאינו נכנס בו עד שיתקון ביתא תתאה הרי תיקון החלל הוא עבודה שלנו ואילו הבניסה אליו הוא מצידו ית'. אלא שבאמת היה קשה למוהר"ן. שתיקון החלל אינו במלכות תתאה שהיא בחי' התגלות שהרי הוא דבר נעלם לכן מוכרח שהוא בבחי' ביתא עילאה שלנו. אלא שהוא מצד העבודה קודם לתיקון ביתא תתאה. אבל מצד התכלית שלו אין לו ערך אלא בתיקון ביתא תתאה לכן נחשב לנשלם אחריו, ואעפ"כ דרשת חז"ל היא כפשוטו שרק בתיקון ביתא תתאה נכנס ומאיר הקב"ה בביתא עילאה חכמה. והכי נמי גם בחלל הלב מאיר הקב"ה אור החכמה רק אחרי שכבר תוקן ביתא תתאה בהתגלות המלכות הקב"ה. ומכח זה עולה ונתקנת המלכות במדרגה גבוהה יותר, דהיינו במחשבות טובות שהן ציור של חכמה גדולה יותר.

^ו לשון הגמ' ברכות מז: ופרש"י שם מראים בדיהם ואצבעותיהם ברמזה

^ז מתרצו - ובתחלה

ויתבאר במ"א קצת [א], כי לא יספיקו המון יריעות לבאר דיבור אחד מדיבוריו הנוראים, ודי בזה כעת):²
(ונחזור לענין ראשון):

ובשביל זה, נקרא ניסן **אביב** [ג], אל"ף עם בית, יו"ד עם בית. וזה יחודא עילאה ויחודא תתאה: נראה שרומז שניסן זמן תשובה (כפי שמבאר בפירוש לקמן בראות ו') המסוגל לתיקון המלכות ביתא תתאה ועי"ז את ביתא עילאה. וכן מבואר בלק"ה שליל הסדר הוא בחי' הארה גדולה של זע"ת למעלה ממדרגתו כדי להולילו מהקליפות ומיד בזה"מ לוקחים אותה ומכח הרשימו נריך לתקן מדותיו זמט ימי הספירה שהם תיקון ז' מדות שזכר אחת מז' מדות סה"כ מט.

אות ה

וזה בחי' השיר שיתער לעתיד כשהמלכות תהיה בתיקונה בבחי' אור הלכנה כאור החמה, ויחזרו להיות בבחי' שני המאורות הגדולים אלף שאז כבר לא תקטרג הלכנה כי תשיג היטב שכל אורה רק ממנו ואז תשיג לו שיר חדש שיר בבחי' החדשה שלה שהיא מחודשת בשלימות והיא בקומת זכר לכן שיר דייקא ולא שירה /א, והוא

¹ עיין ליקוטי הלכות שעפי" תורה זו הלכות תפלת המנחה הלכה ז ועוד
² כאן נגמר ביאורו של מוהר"ן שהתחיל בסוף דף נז. בסוגרים מרובעות
³ שמות יג ד, כג טו, לד יח, דברים טז א.

ל' להבין כל זה עיין ספורי מעשיות מעשה מבן מלך וכן שפחה שכשהיו אצל איש היער שמעו קול נגינה יפה ונתן לבן מלך כלי שכשמניחין אותו על בהמה היא מתחילה לנגן ניגון הנ"ל. ואח"כ ראה בן המלך סוס והניח הכלי עליו וניגן ובא בעל הסוס וביקש מאד את הכלי הוזה ולא הסכים הבן מלך וא"ל בעל הסוס מה תעשה עימו רק קומדיא ותרויח דינר במקום זה אני אתן לך דבר טוב מזה להיות מבין דבר מתוך דבר והסכים הבן מלך.

וצ"ע אם רק דינר אפשר לקבל מהכלי הוזה מדוע בעל הסוס רצה אותו כל כך אלא צ"ל שמי שמבין דבר מתוך דבר אצלו הכלי הוזה שווה הרבה יותר. וא"כ אחרי שהבין הבן מלך דבר מתוך דבר כבר כן הפסיד שמכר את הכלי הנ"ל. אבל עיין לקמן שע"י שהבין דבר מתוך דבר חזר אליו גם הכלי כי ע"י שהבין דבר מתוך דבר הבין להניח השושנה שבגן אצל הכיסא שע"י היה לכסא כח הכלי הנ"ל.

עוד עיין שם בסוף שאחרי המעשה ביאר רבינו שהכלי הוזה הוא בחי' הארון שהיה על הפרות שהביאוהו מפלשתים עד בית שמש כמבואר בשמואל א-ד ו' וכתוב שם וישרנה הפרות בדרך דהיינו שהלכו ישר וחז"ל דרשו בגמ' ע"ז כד: שהיו שרות

ומבואר בוהר חיי שרה קבג. (ד"ה רבי יוסי פתח) כשהיה מונח עליהם היו שרות וכשהוסר מהם מיד היו גועות כמו כל פרה (מזה הראיה שהארון גרם להן לשיר ואינו שירת השר שלהם כמו ששרות כל הבריות בפרק שירה) ומבואר שם שהיו שרות מזמור שירו לה' שיר חדש (תהלים צא א') והוא השיר שישירו לעתיד בתחית המתים ואז הוא יהיה שיר חדש באמת אבל עכשיו הוא רק על שם העתיד. ומקשה הוזה הרי אין חדש תחת השמש והכא מדובר בלבנה שהיא תחת השמש ואיך יהיה שיר חדש ומבאר שמדובר במלכות כשתהיה בקומה שלימה כמו ז"א כתרה ככתרו דבר שלא היה מעולם כמבואר בע"ח שער לו פ"ב. (כנראה הכוונה מאז שקטרגה ואמר לה לבי מעטי עצמך) ואזי המלכות תשיר שיר חדש לז"א מה שלא שרה לו מעולם.

עוד עיין זוהר בלק רא. מזמור שירו לה' שיר חדש מזמור הוא כנוי לשכינה (כמבואר בוהר תרומה קמ. עי"ש.) ורשב"י שם מבאר שיש על תיבת מזמור טעם פור וקוף עליו מלמעלה שרומז שהמזמור הזה שהוא סוד השכינה המתעשרת בעטרה עליונה למעלה על ראשו של ז"א בסוד אשת חיל עטרת בעלה. ומה שהפרות אמרו שירו דהיינו שמצוות לאחרים לשיר הכוונה שאמרו למרכבות של מלאכים ולכמה ממזנים למעלה בכמה מיני דרגות שונות שבאו לארץ פלישתים מארץ ישראל לקבל את פני הארון.

ומה שאמרו שיר חדש לשון זכר ואילו משה אמר שירת הים בלשון נקבה כי אז כנסת ישראל יצא המהגלות ואילו כאן הארון שבתוכה התורה שהיא בחי' ז"א יצא מגלות פלישתים.

(צ"ע עיין רקנטי פרשת וילך מבאר ששיר הוא לשון זכר בחי' ממעלה למטה שהמלך שר למטרוניתא ושירה ממטה למעלה ואולי כיון שהמלכות תהיה בקומת ז"א (כמבואר בוהר חיי שרה הנ"ל ולקמן בוהר בלק מבואר שאפילו למעלה מזה דהיינו עטרת בעלה) זה בחי' שיר של זכר כי היא שווה לו אלא שאעפ"כ אז בזמן התיקון יהיה הפך הקטרוג שאע"פ שהיא בכתר שווה היא תשיר לו כי תבין שכל אורה ממנו)

עוד עיין זוהר תרומה קלז: קלח. ששירת הפרות היו סוד שירת חיות הקודש למעלה ביום השבת בעת שחיות הקודש הם מלאכי ארגמ"ן נושאים כסא המלכות להרים אותו למעלה לז"א לסוד הייחוד (דהיינו מבריאה לאצילות) ושואל הוזהר כיון שכל שבת שרות אותו למה נקרא שיר חדש ומתוך שחדש רומז לתיקון המלכות סוד הלבנה שמתחדשת ומאירה מהשמש שהוא ז"א. דהיינו שתיקנו את השיר הזה על התחדשות הלבנה.

ועיין בדברי רבינו בסוף המעשה שדבריו שם הם הוזהר הזה ממש.

(וענין זה ששיר חדש רומז ללבנה נ"ל עפ"י מה ששמעתי מהריצ"ח - כי כשאמר לה לבי מעטי עצמך (כמבואר בגמ' שבועות וחולין ס) לא בלשון זה אמר לה אלא בלשון שאומרים בקידוש הלבנה ולבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת וכו' ובלשון שתתחדש רמז לה למעט עצמה. כי בלי שתמעט לא שייך חידוש.

ועיין תורה מט אות ה' ששיר חדש רומז לתיקון המלכות חיבור י' בד' דהיינו כשהיא שלימה בכל יוד ספירות דהיינו קומה שלימה, ואז מוכנה לייחוד וזהו ששרים שיר חדש כשמעלים את המלכות לייחוד עם ז"א כי השיר חדש רומז לזה שהיא שלימה בכל קומתה

שיר פשוט כפול משולש מרובע [י], והם עשרה מיני נגונא [י]. זה בחי' הא, שהיא דלת עם יוד ד' היא המלכות עם יוד הכוונה שהיא מתוקנת ככל קומתה דהיינו עשר ספירות זה כשמאיר זה אור הקצה בשלימות על ידי שישאל ממליכים אותו ית' בשלימות שכל מדה ומדה משתמשים בה רק להמליך אותו ית' כלל. דל"ת זה בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע דהיינו שצנחי' הכלל שהוא ד' רומז לכלי דהיינו למלכות מזל שהוא כלי החסר את היוד ספירות, יוד, זה בחי' עשרה מיני נגונא כי כשמאיר במלכות כל העשר ספירות והיא בקומה שלימה אזי היא בחי' עשרה מיני נגונים עשה מיני צורים/ כי ניגון זכוחו לחצר כמבואר בתורה רלו וניגון זכוחו למזמור את הקליפות כמבואר בתורה זה שכל לשון מהעשרה לשונות נגינה יז זכוחו לזכור קליפה שהוא כנגדו. וזה ע"י התגלות מלכותו, בבחי' שרה על כל העולם [ח] דהיינו תיקון המלכות בשלימות. ושרה, זה בחי' שיר רמז להנ"ל שצנחי' שניהם קומה אחת היא שרה לו ולא כמו בתחילה שקטרגה שח"ל לשני מלכים זכתי אחי, וזה נעשה ע"י בחי' ושרים כחוללים. כנ"ל שצריך לעשות חלל ולמלא את בחי' כל מעיני כך וזתוך החלל להמליך את הקצה במחשבות טובות המתגלות בתפלה זכוונה וזה בחי' מלכות דוד המלך שזכה לתקן את המלכות בשלימות, שהוא בחי' נעים זמירות ישראל (שמואל ב בג) שכל חייו היו מלאי כרות בחי' זיונות הגמשים משם אי-ה באחור כמבואר בתורה ו' שמאיר לרואה לשון אליו ית' עד שזכה לתקן

ומוכנה לזיווג. (עיין בתורה א' כשהלבנה מקבל כל אור השמש זה בחי' והיה אור לבנה כאור החמה. אבל הייחוד צ"ע אולי הוא כאשר מתקיים ואור החמה שבעתים).

וצ"ע מה הטעם שרק אחרי שמבין דבר מתוך דבר יש לו תועלת בכלי הזה שעל ידו שרים שיר חדש.

גם צ"ע אם השיר חדש רומז לתיקון המלכות איך זכו הפרות לשיר שיר זה לשעה חדא ומיד חזרו לקדמותן וכן הבהמות במעשה של רבינו.

ולמה כשהיו הבן מלך ובן השפחה אצל איש היער שמעו את קול השירה הזו כל הזמן.

ואולי אפ"ל שמבין דבר מתוך דבר רומז להארת הבינה וכידוע שהיא בחי' אימא עילאה עולם התשובה, (גם פשוט שכל תשובה היא רק מכח שמבין דבר מתוך דבר שחייב לשו) לכן רק כשזוכה להארת הבינה יכול לתקן את המלכות בראוי ואז יש ערך לכלי הזה שעל ידו זוכים לשיר חדש דהיינו שלימות תיקון המלכות.

אבל מי שלא זכה לבינה אזי הכלי הזה יכול רק לשעתו להאיר אור גדול בבהמיות (בחי' אור הלבנה כאור החמה) אבל רק בבחי' נס הבא מלמעלה, כיון שלא קדם לו אור הבינה עילאה אור התשובה שתלוי בהתעוררות האדם עצמו. לכן אין ערך לאור הזה כי הוא אור הבא מלמעלה בבחי' מתנה. (כמבואר בסוף תורה יט בהשמטות ע"ש) (אא"כ האדם יתעורר מכח הנס שראה. ואז יצטרך שוב להארת התשובה הנ"ל)

אבל כשזוכה להבין דבר מתוך דבר דהיינו לאור אהי-ה שמאיר מבינה עילאה עולם התשובה כמבואר בתורה ו' והוא בחי' אור של פסח למעלה מהמדרגות אזי אע"פ שמיד כשמסירים אותו הוא נעלם. אבל נשאר רשימו ומכח הרשימו יכול הבהמה אח"כ להתחזק ולרוץ לזכות לאור הזה. וכל זה כיון שהיה התעוררות דלתתא אבל בלא אתערותא דלתתא האור לבד לא עושה כלום. ולכן אמר בעל הסוס לבן מלך מה תעשה עם הכלי הזה רק דיגר דהיינו כיון שלא זכית להארת התשובה תחילה הרי הכלי הזה יאיר לך מעט לפי שעה ועדין תישאר בתאוות ממון אבל כדי שתחזור בתשובה שלימה צריך תחילה הארת הבינה דהיינו בחי' להבין דבר מתוך דבר.

(הקשר בין להבין דבר מתוך דבר לתשובה לבד שכתוב ששתיהן בינה אבל אולי אפ"ל כיון שהקב"ה מרמז לאדם בכל יום הרבה רמזים לשוב אליו אבל רק כשמבין לשוב מתוך מה שרואה דהיינו דבר מתוך דבר אזי מתעורר לשוב וכמ"ש בזהר על יתרו כולם שמעו ורק שמיעת יתרו נקרא שמיעה (כי שמיעה היא בחי' בינה כידוע) שמכל הנסים שראה הבין דבר מתוך דבר שצריך לשוב. אבל כשהיו אצל איש היער שהוא הצדיק הוא הבעל תשובה האמיתי (בחי' בעלה ממש) שכבר זכה לתיקון המלכות שלו לכן אצלו שמעו את קול השיר הזה כל הזמן. כדאיתא בבעש"ט עה"ת פרשת עקב על הגמ' בברכות לג: אטו יראה מילתא זוטרתא ותיצרו אין לגבי משה ופי' שמי שנמצא אצל משה גם אצלו יראה הוא דבר קטן.

וכן הפרות מכח קדושת הארון הקדש האיר עליהן לשעה אור המלכות בתיקונה שהוא אור הארון המשתקף במלכות כשהיא בתיקונה. אלא שהיה בלא אתערותא דלתתא. ע"ז נעשה בהן נס ששרו והלכו ישר לבית שמש. (בית שמש דייקא כמבואר בזהר בחי' שהארון האיר אור השמש במלכות)

ומאידך בעל הסוס שהיה לו תחילה רק מבין דבר מתוך דבר נראה שהוא בחי' בעל תשובה שניסה כל חייו להשלים את התשובה ולא הצליח להשלים אלא בזכות הבן מלך (שקיבל מצדיק אמיתי איש היער) ואעפ"כ היה בכוחו ללמד את הבן מלך כיצד לשוב ולהתחיל כל פעם התחלה חדשה לגמרי דהיינו הארת הבינה.

¹ * תיקון כא דף נא: [ע"ש תחילת ע"ב ד"ה ועוד שופ"ר. ועיין הקדמת התיקונים דף י' סוף ע"א]
² תיקון יג דף כו אמצע עמוד ב'

¹ כמבואר בתורה נד שמהות הניגון בשרשו הוא בחי' ברור בבחי' ניגון הגשמי הוא ברור הקול ישר מתוך קול החזר כמבואר בלק"ה אישות ג' יז ולכן גם לימוד זכות נקרא ניגון כמבואר בתורה רפב וכן כל דיבור מתוקן כמבואר בתורה ג'. וע"י ניגון עיקר תיקון המלכות ועיין לק"ה מנחה ז' סוף אות ד' - וז"ל שם - כי דייקא אחר כך בְּשִׁנְתָּגְלָה מְלֻכּוּתוֹ עַל - יְדֵי כָּל הַנִּיּוֹל, אֲזַי דִּיּוּקָא חוּזֵר וּמְאִיר אֹר לְהַבִּיּוֹת הַלֵּב כְּרֵאֵי בְּרֵאֵי בְּחֵינֵת תִּקּוּן בְּאִפְּן שְׂיוּכַל לְסַבֵּל וְלֹא יִתְבַּשֵּׁל רַק יִשְׁתַּוְּקַק לְהַיְתָרָף בְּרֵצוֹן נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד כְּמַעַט עַד אֵין סוּף. אֲבָל אֶף - עַל - פִּי - כֵּן הוּא בְּחֵינֵת צְמִצּוֹם בְּחֵינֵת וְלִבֵּי הַלֵּל וְכוּ' שְׁהוּוּ בְּחֵינֵת צְמִיחָה נִפְשֵׁי לְאַלְקִים וְכוּ' בְּחֵינֵת לִבֵּי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי. וְכֵן בְּפִסְוִקִים הִרְבֵּה שְׁהוּוּ בְּחֵינֵת כֵּל סִפְרֵי תְהִלִּים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עֲלֵיו הַשְּׁלֹמֹה שֶׁהוּא נְעִים וְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה בְּחֵינֵת יוֹד מִיָּנִי נְגִינָה שְׁפָלָם הֵם בְּחֵינֵת הַשְּׁתוֹקֵקוֹת וְרֵצוֹן וְכִסּוּפִין חֻזְקִים וְנוֹרָאִים עַד אֵין סוּף וְכוּ'. שְׁהוּוּ בְּחֵינֵת כֵּל הַנְּגוּנִים דְּקִדְשָׁה שְׁבַע עוֹלָם נְאֻף - עַל - פִּי - כֵּן יִתְקַנֵּם כִּי כָּל הַנְּגוּנִים הֵם בְּחֵינֵת עוֹלָה יוֹדֵד וְכוּ' בְּחֵינֵת מִי עֲלָה שְׁמִים יוֹדֵד שְׁהוּוּ כָּל אֲמֵנוֹת וְחֻמּוֹת הַנְּגִינָה וְכוּ'. וְעַל - כֵּן חִבֵּר לְשֵׁם בְּתוֹרָה הַנִּיּוֹל יוֹד מִיָּנִי נְגִינָה וְכוּ'.

² הנ"ל בסוף אות א עה"פ ושרים כחוללים. (ועיין חיי מוהר"ן קטו שתורה זו נאמרה ביום השני לנשואי בתו שרה שמאד החשיב אותה וכאן רמז הענין ע"ש)

המלכות וזכל הימים האלו היה דוד המלך בורח רק אל השירה וזמרה אליו ית"י ועוד גם ככלליות כל ימי מלכותו עסק במלחמות להכריח וזמור את כל המפריעים תתקן את המלכות הקדושה וגם בסוף ימיו כשזכה לתיקון המלכות עד שהביאה לבחי' שני המאורות המשך לשיר בבחי' שיר חדש כנ"ל :

ו'פ (ב"מ נט.) אַתְּתָךְ גּוֹצָא גְחִין וְלְחוֹשׁ/י^א פירוש אם אשתך היא נמוכה תתכופף ותלחש לה, פרש"י שמע עצתה הפשט הוא שצמילי דביתא או לעלמא (תלוי בשתי הלשונות בגמ' סס) אזי אפילו אם אשתך נמוכה תפיל עמך ובלחש תבקש ממנה עילה, ורבינו דורש מאמר חז"ל זה שרמזו בו על תיקון המלכות ע"י התפילה כפי שיבאר. כי באמת **אשה יראת ה'** [ב^ב/י^א] דהיינו בחי' מלכות וזחי' תפלה/י^א, היא בחי' עצמה כמו שרואים בחוש שאשה לא עוסקת בחכמות ופלפולים אלא במה שיוצא מהם למעשה דהיינו ערות, וכן התפילה שהיא הביטוי של מה שצריך לבידוד את מחשבות הלב להרהורי הלב, ועיקר התפילה היא העינות למעשה שמצד לצייר מכל השגת חכמה שמאירה לבידוד/י^א. ולזה רמזו חז"ל במאמר איתתך גואל הנ"ל כשהתפלה היינו בחי' מלכות בשפלות ובקטנות, בבחי' אתתך גוצא דהיינו שהאדם לא מלכיה לצייר חכמתו שצדו לערות מעשיות כיצד להמליך את הש"י ולהביאו לתפילה כזוהי כנ"ל, דהיינו כשהמלכות והתפילה שלו בקטנות בבחי' (ש"ה ח) **אחות לנו קטנה** כידוע ששיר השירים מדבר מהמלכות ובפסוק זה שמכנה אותה אחות קטנה הכוונה שהיא בקטנות/י^א המוחין ולא מאיר זה החכמה כראוי, בחי' (בראשית א) **את המאור הקטן** כדמצינו ביום רביעי לבריאה דכתיב תחילה את שני המאורות הגדולים ומיד בסמוך את המאור הקטן ופרש"י שם שכיון שקטנה הלכנה אמר לה הקד"ה למעט עצמה דהיינו שנסתר ממנה אור החמה הרומז לחכמה, בבחי' מאמר חז"ל בגמ' (סנהדרין בב) [י^א] שמי שמתה אשתו נפלת ומבאר רבינו שהסיבה כנ"ל כיון שאשה היא בחי' ענה, וכשהתפלה שהיא בחי' מלכות היא בקטנות כנ"ל אזי צריך להקים אותה בבחי' (עמוס ט) **אקים את סוכת דוד** סוכת דוד הוא כנו למלכות ולשכינה/י^א, כי דוד המלך שרש נשמתו במלכות והוא העלה אותה מקטנות לגלות עד שזכה להיות רגל רביעית במרכזה העליונה, שכן שהאבות הקדושים תיקנו כל אחד את מדתו אברהם את החסד ויחזק את הדין ויעקב את הרחמים כן זכה דוד לתקן את מדת המלכות. וסוכה זו שרה שנקראת בתורה גם יסכה כיון שסכתה ברוח הקודש כמבאר בגמ' (מגילה יד), ושרה זה מלכות [י^א] מלשון שרה וכנ"ל בסוף אות א' עפ"י הגמ' דברכות יג ששרה על כל העולם/י^א בבחי' (משלי יט) **עצת ה' היא תקום** [כ"א] דהיינו שמקיימין עינות ה' זו המלכות ית' וזה תיקון המלכות, בבחי' (בראשית א) **שני המאורות הגדולים** כנ"ל שתחילה נבראו

^ט כמו ששמעתי עפ"י המשנה בכלים כל שבים טהור ובריה שדרה כאן וכאן בודקים אותה בשעה שבורחת אם בורחת לים לשם היא שייכת והכי נמי השב נבחן בזה להיכן בורח כשבאות עליו הצרות ודוד המלך בכל צרותיו ברח תמיד רק אליו ית', והיה שר ומומר לו ית' גם בתוקף צרותיו כמבאר בזהר ח"ב דף קמ.

^א גם בדפוס גחין ולחוש ומתורו - גחון ולחיש (וכן גרסת רבינו לקמן - לחיש. אבל בגרסת הגמרות ועין יעקב שלנו - גחין ותלחוש)

^א גרסת רבינו לחוש היה אפשר לפרש שהכוונה שצריך לחוש לדבריה. אלא שבהמשך גרס רבינו לחיש ואולי זו הסיבה שהטשרינער רב תיקן הגרסה גם כאן לחיש כמו שם.

^ב * משלי לא ל'

^ג מה שנקט כי באמת אשה יראת ה' נ"ל רמז בזה שדוקא כשהאשה היא יראת ה' צריך לבקש עצתה אבל אם ח"ו אינה יראת ה' יכולה עצתה אפילו במילי דביתא להיות רעה.

^ד עיין תורה י' אש"ת ר"ת אדני - שפתי תפתח דהיינו תפלה

^ה וזה בחי' לעשות מתורות תפילות שרבינו כל כך שיבח את העניין הזה.

ויש כאן חידוש נפלא שנראה שרבינו לומד שכוונת חז"ל באבות שלא תהיה חכמתו מרובה ממעשיו (שכתב על זה רבי אברהם בן נחמן שהבין מרבינו שרבי החכמה על המעשים יכול ממש להזיק ולא ביאר ההיזק אבל נ"ל שמתרגל ללמוד שלא עמ"נ לקיים.) ונ"ל שרבינו כאן מחדש שעיקר המעשים היא התפילה שמתפלל על העצה היוצאת ומתבררת מחכמתו ולא דווקא המעשה בפועל אלא כיון שעושה מהתורה והחכמה תפילה כבר נחשב שמעשיו כחכמתו וע"י התפילה יבוא לקיום. כי המניעות על המעשה גדולות יותר מעל התפילה וע"י התפילה יעזור לו הש"י לשברן.

^ו עפ"י הכלי יקר הנ"ל שאחותי רומז למלכות כשהיא בבחי' שיה לו ואילו בקטנות מכנה אותה בתי צ"ע כאן למה נקט אחותי.

^ז כל אדם שמתה אשתו בימיו וכו' רבי אבהו אמר עצתו נופלת שנאמר (איוב יח) ותשליכוהו עצתו.

^ח סוכת דוד בחי' מלכות עיין קהלת יעקב ערך נפול. (גם עי"ש נפול לשון תפלה ואתנפל ולפ"ו אפ"ל שגם גחון רומז לתפילה) קהלת יעקב - ערך סו - סוכת דוד הוא מלכות כמו שאמר בזהר ויקרא (ו ע"ב), ובכמה מקומות, וכן סוכת דוד עם הכולל גימטריא מלכות וד' אותיות:

^ט מלשון שרה כנ"ל אבל גם עיין חיי מוהר"ן תקסג ועיין בראשית כא יב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה

^י היכן שמדבר על המלכות בתיקונה בבחי' שני המאורות מוכיר את שרה אמנו. ונ"ל כיון שאברהם ושרה תקנו חטא אדה"ר עיין ספר הליקוטים מלכים-א פ"ד ששרה לגלגול חוה ואברהם לגלגול אדם. ועי"ש וישב פ' לח שאדה"ר נתגלגל בג' אבות לתקן ג' עבירות ואברהם תיקן עוון ע"ו. ומשמע מרבינו שאברהם ושרה תקנו את אדם חוה בשלימות והחזירו לבחי' שני המאורות ואולי לזה אמרו ששרה גדולה מאברהם בבחי' אשת חיל עטרת בעלה.

^{יא} כשמקיימים ענה ה' זה תיקון המלכות בחי' ששני המאורות שוים בקומה

החמה ולזנה שניהם גדולים^{כ"ב} ואח"כ נתמעטה הלזנה כיון שקטרגה ומיעוטה הוא מיעוט מדת המלכות בעולם ותיקונה הוא להחזיר אותה למה שהיתה בתחילה גדולה כמו החמה.

וזה שרמזו חז"ל במאמר הג"ל איתתך גולא גחין ולחיש לה פירוש תקבל עצתה דהיינו שהמלכות כשהיא בקטנות, תיקונה הוא, שבתפילה המכונה גחין ולחיש תקבל העיונות הטובות שמלייר לך ותדבר אותן בכוונה שלימה^{כ"ג}. וזה עליות התפלה שהיא בלחש [כ"ד]/[כ"ה] דהיינו תיקון התפלה הנקראת לחש (ולריך להעלות אותה מבחי' לחש דהיינו שמחמת הקטנות יש חשק מהקליפות לכן היא בלחש/כ"ו), ותיקונה ע"י שהיא עבודה שבלב אע"פ שהיא צפה נקראת עבודה הלז כיון שעיקר התיקון הוא שהדיבור ילא מעומק כוונת הלז: נראה עיקר הכוונה כאן כנ"ל שציתא עילאה תלוי בציתא תתאה וזהו שגחין לחש לה פי' תקבל ענת ציתא תתאה כדי לתקן ציתא עילאה, דהיינו שע"י שתתפלל בכוונה כראוי אזי כשתקשיב לדבורים יתעורר לך ציתא תתאה כי כשצדקבך קדוש דהיינו תיקון המלכות אזי אצור צעיר דהיינו השגות הלז שמאיר חכמה צנינה ליבא.

^{כ"ב} ובנ"ל שגם אדם וחוה נבראו תחילה דו פרצופין בקומה שלימה. וכן זה חוזר בכל תחילת תשובה (כי תשובה רומז לראשית הבריאה כנ"ל בתחילת התורה) שתחילה מאיר לו לאדם אור כאילו המלכות שלו מתוקנת ומיד לוקחים זאת ממנו בבחי' לבי מעטי עצמך כדי שיגיע לזה בכוחות עצמו ואז כשיחזור להיות בבחי' שני המאורות היא לא תקטרג אלא אדרבה היא תשיר לו שיר חדש כנ"ל.

^{כ"ג} הלשון תקבל עצתה צ"ע כי פשט המאמר הוא שהדבר יקבל עיצה מהנוק' בדבר שהוא מילי דביתא או עלמא וא"כ צ"ע למה הדבר שמקבל הוא בבחי' מילי דביתא ומי כאן הדבר ומי הנוק'.

ואולי אפ"ל כי מילי דביתא רומז לביתא תתאה וצריך לבקש עצתה כיצד לתקן אותה ובוה צריך לשמוע למלכות פה לבחי' התפילה שהיא בחי' איתתא ואע"פ שהיא גוצא (מילי דביתא הם צורך המלכות וכן כאן הוא לצורך תיקונה) כי בוה יש לה הרגשה יותר. והדבר המבקש הוא הלב.

ואולי לכן אמרו חז"ל שצריך להשמיע לאזנו מה שמדבר בתפילה לחש אע"פ שלכאורה לא מובן הרי הדיבור רק מגלה מה שבלבו ולמה צריך שיחזור וישמיע ללב אבל התירוץ אולי אפ"ל כיון שבאמת תפלה כראוי היא ששכינה מדברת מגורנו ובאמת לא יודע מה מדבר עד ששומע.

נמצא לפי זה שהלב השומע את דבורי פיו מתחזק ומתעורר יותר לחשוב מחשבות טובות ולצייר אותן לעצות קדושות. ולהוציאן בדבור פה בתפלה בכוונת הלב דהיינו תיקון המלכות.

^{כ"ד} * ברכות כד: ל.

^{כ"ה} ליקוטי הלכות א"ח – הלכות תפלת המנחה הלכה ז אות נו) וזה בחינת סוד קריעת ים – סוף. פי מבאר בפרי עץ חיים שהוא סוד מוזין דקטנות מאד וכו' שאי אפשר להמתיקם אלא על – ידי בחינת עתיקא שזהו בחינת מה תצעק אלי בעתיקא תליא מלתא וכו'. עין שם היטב בכוונות שביעי של פסח שמפליג שם מאד מאד בעצם עמקות הסוד הזה וכו' עין שם. ועל – פי דברים הנזכרים לעיל (באות מם מ"א וכו') יכולים להבין מזה רמזים נפלאים להתחזק בתפלה בכל מקום שהוא אפילו בקטנות דקטנות שאי אפשר לבאר כלל, אפילו אם נפל לבחינת קטנות מאד, המרמז בענין הסכנה שהיה לישראל כשעמדו על הים על – פי כוונות האר"י הנזכר לעיל בענין ההוא נדחש וכו', אף – על – פי – כן אין יאוש בעולם ויש תקוה על – ידי בחינת עתיקא וכו'. שמשם סוד מנחת העמר שעורים שהיא בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם אבינו וכו' וכמבאר לעיל שהיא בחינת שצריכין להתחזק (שקורין דער האלטיין זוף) גם שם על – ידי חלק מאלה אלהים ורבי רבבות שיש לו, בבחינת מנחה שהוא קרפן עני שיכולין להביאו לחצאין וכן לכמה חלקים כמו מנחת העמר שעורים שבא קמץ מנחה של שעורים מכל ישראל. ועל – ידי תפלה שהיא אפילו בבחינה זו, גם על – ידי זה יכולין להושע. פי דיקא תפלה בואת יקרה מאד אצל ה' יתברך כנזכר לעיל, פי היא בחינת תפלה לעני וכו', בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם. פי זה הסוד אי אפשר לגלות עד היכן רחמינו מגיעים בחינת נאל אלקינו כי ירבה לטלוח וכו', כמו שמבאר לעיל שזהו בחינת מה תצעק אלי וכו' בעתיקא תליא וכו'. פי זה הסוד הוא בבחינת עתיקא בחינת רעוא דרעוין ששם נסתלק יוסף משה דוד וכו' כמו שמבאר שם (באות מו):

וזה בחינת מה שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל אתתך גוצא גחין ולחיש לה שהוא בחינת תפלה, הינו כשהמלכות בקטנות בבחינת אתתך גוצא בחינת המאור הקטן וכו', צריך להקים אותה וכו'. הינו על פי הנזכר לעיל שאפילו שתפלתו בתכלית הקטנות והשפלות, אף על פי כן כשמתחזק בתפלה ותחנננים משם, הוא מקים את בחינת המאור הקטן וכו', ששנים את שני המאורות הגדולים וכו' ועין מה שמבאר שם. וזהו בחינת ולחיש בחינת התפלה שהיא בלחש. הינו שלפעמים האדם בקטנות כזה עד שאינו יכול להרים קולו כלל, אף – על פי כן אל יתיאש עצמו מן התפלה ותחנננים, ויקים וישפלת מארץ תדברי וכו' ומעפר אמרתך תצפצף. שזהו בחינת ממעמקים קראתיך ה', מעמקי עמקי פנימיות הלב וכו', בחינת צעק לבם אל ה', שזהו בחינת תפלה בלחש שתקנו חכמינו וזרונם לכרכה להתפלל בלחש, בשביל קטנים שבקטנים גרועים שבגרועים ובשביל גדולים שבגדולים. פי הקטנים מאד כל תפלתם היא בחינת תפלה בלחש כנזכר לעיל, וכל תקונם על – ידי הגדולי צדיקים שמתפללים בלחש כי עולים עד עתיקא ששם בחינת לחש בחינת חכם חרשים ונבון לחש. פי שם בחינת סיג לחכמה שתיקה, פי אי אפשר לדבר באתגליא בזה הסוד עד היכן רחמינו מגיעים אפילו לגרועים כאלה וכו'. פי זה הסוד לא נתגלה אפילו לאברהם אבינו פי אם ברמז גדול וכו'. וזהו מה תצעק אלי וכו', מה תצעק דיקא בעתיקא תליא מלתא ששם אין צעקה וכו' פי שם סוד שתיקה ולחש וכו' וכנזכר לעיל. ועל – כן אמר לישראל ה' ילחם לכם ואתם תחרישון וכו', פי שם צריכין לצעק בלחש מעמק הלב וכו'. וזה בחינת תפלה בלחש ואחר כך בקול רם, פי בתחלה צריכין להתפלל בלחש מטעמים הנזכרים לעיל. ואחר כך נתתקנים על ידי הצדיק שמעלה תפלותיהם וכו' כנזכר לעיל. ואז מתפללין בקול רם, פי אז יכולין להרים קול בתפלה וכו'. פי צריכין להתחזק ולחזק את עצמו בכל מיני דרכים, פי בודאי צריכים לצעק הרבה לה' יתברך כמבאר בדברינו הרבה בזה. אף לכל עת פי יש עתים שאי אפשר להרים קולו וצריכים רק להתחזק בלחש וכו'.

מה שכתב כאן החילוק בין תפלת לחש לחזרת הש"ץ רמו לדברי האר"י^{כ"ו} בשער הכוונות בהערה הבאה ע"ש.

^{כ"ו} שער הכוונות – דרושי חזרת העמידה דרוש א'.

ולכן צריך עתה פ"א לחזור ולעשות כל אותם התיקונים הנו' ממש פעם א' ככל הנו' כי בכל עליית מדרגה יותר עליון צריכ' אל הארות אחרות יתירו' ולכן חוזרין העמידה עצמה ממש אבל יש הפרש ביניהם שהראשון היתה בלחש לפי שהיתה עדיין למטה במקום נה"י דו"א אשר יש שם פחד ואחיזה לחיצונים והקליפות כמו שמצינו להרשב"י ע"ה בווהר מגום מאד בענין המשמיע קולו בתפלתו שהקליפו' אוהו' בתפלתו יען הוא במקום תחתון אבל עתה בעלות' אל גחית' דו"א אין שם פחד מן הקליפו' ולכן אומרים אותה בקול רם.

אות ו

עתה יבאר שתיקון המלכות היא בחי' תשובה ולהבין נראה להקדים המבואר בתורה לה שתשובה היא להשיב את מלכות למקום שנתרחקה ממנו והינו לחכמה עילאה וידוע שחכמה אין לה גילוי אלא צנינה הנקראת עולם התשובה כי תחילת התשובה מבואר בתורה ו' היא הארת שם אהי-ה מצינה לזמן קצר דהיינו כשמזמן עצמו לשוב ואח"כ הופך עצמו השם הזה ומאיר בחי' אחרים שמסך כל הניסיונות והבזיונות שצאים על הצעל תשובה כדי לנסותו עד כמה באמת רוצה לשוב וכשעומד בניסיונות וממליך את הש"י בשלמות על אף כל הניסיונות אזי זוכה להעלות את המלכות לבחי' תשובה בחי' גדלות קומה שלימה שמאיר בה כל העשר ספירות ונעשית מד' ה' כנ"ל. וזה בחי' שהמלכות עולה לצינה בקציעות ואז גם הצינה עולה ומאיר בה מגובה יותר בחי' השגות גבוהות שהן תורה שלמעלה כי למטה היא נובלת התורה דלעילא כי למטה היא תורה של פירוד שאפשר לבוא על ידה לגאולה ופירוד ממנו ית' אבל תורה של מעלה היא תורה של חיבור אליו ית' בשלמות בחי' אין למעלה מעונג/י.¹²

וזוה בחי' תשובה, כ"ש בספר (שמואל ב בג) הנביא מכנה את דוד המלך: הגבר הוקם על דרכו בגמ' (מ"ק טז:)/כ"י כיון שהוא הקים עולה של תשובה/כ"י דהיינו הוא הדוגמא לבעל תשובה כראוי וממנו למדו עד כמה מועילה תשובה/כ"י, ותשובה היא אותיות תשוב ד' כי התשובה היא לתקן את המלכות עד שתתיחד עם זעיר דהיינו לתקן את ה' אחרונה שבשם ה' ולחברה אל ה' שבשם ה' וזה ע"י שמתקן את הד' להיות ה', ע"י שמתקן את המלכות להיות קומה שלימה של עשר ספירות בחי' ד' עם י' שעי"ז נעשית ה', וכמבואר בתורה לה שתשובה היא שהמלכות חוזרת למקום שממנו ניטלה ונתרחקה דהיינו לחכמה העליונה. והכי נמי הכא שחוזרת להחמלא ציוד חכמה, שנעשית מדל"ת ד'.

ועיקר התשובה תלוי בלב כנ"ל שהלב הוא הצייר שמאיר את החכמת לב למחשבות טובות עד לעלות כיצד לשוב להמליך את הקב"ה, כ"ש (ישעי' ו') ולבבו יבין ושב. כי התעוררות התשובה ע"י שרואה ושומע דברים שמהם מבין לשוב וכדמצינו ביהוה שראה נסים שנעשו לישראל וגדולת ה' כמו כולם אבל רק הוא הבין דבר מתוך דבר שצריך לשוב, בחי' וישמע יתרו ושמיעה בליצא תליא בחי' המבואר בפתח אליהו צינה ליצא ובה הלב מבין.

וזוה בחי' הכתוב [כ"א] מי זאת עולה, שדרשו כנ"ל מי עם זאת עולה דהיינו ציחא עילאה ותתאה הנ"ל דהיינו שעי"י שאנו שבים וממליכים כראוי את הש"י אזי עולה המלכות אל הצינה ועי"י יש עליה גם לצינה כי עולה מקושטת במעשים טובים של המלכות ועי"י מקבלת שפע מחכמה ואזי שתיקן מקבלת השגת חכמה דהיינו עוד יותר להשיג גדולתו ית' ועד כמה שמה שהאגנו קודם היה מעט מגדולתו האמיתית, והיינו עולה של תשובה/כ"י, עלייתה של תשובה המלכות עם מי עם הצינה:

וזוהו בחי' (יומא פ"ו). גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד דהיינו צינה, כי הכבוד הוא החכמה והכסא מכסה עליו כי השגת החכמה היא רק ע"י הכיסוי לכן חכמה נקראת רחוק כמבואר בתורה פג תנינא כי זה ענש החכמה דהיינו עד כמה שמשגיג שהוא עדין רחוק מלהשיגה באמת. לכן השגת החכמה היא רק בחי' שם מתגלית החכמה ועל כן הצינה נקראת כסא הכבוד שעי"י שמכה עליו נוחנת אפשרות להשיג כנ"ל.

¹² וזהו דאיתא בכתבי הארז"ל שנגע צרעת הוא סגירו דנהורא עילאה דהיינו שנסתם ממנו הארת החכמה מחמת חטאיו ואיתא בספר היצירה אין למעלה מעונג ואין למטה מנגע וידעת ההפכים אחת כמו שנגע הוא העלם החכמה כך העונג הוא מהארת החכמה עילאה. והיא נקראת אורייתא דעתיקא סתימאה כיון שבבינה שם מתכסית החכמה עילאה והיא בחי' כתר דועיר.

¹³ מועד קטן טז: - אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב +שמואל ב' כ"ג+ נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על - נאם דוד בן ישי, שהקים עולה של תשובה.

¹⁴ פרש"י - שהקים עולה של תשובה - שהוא שב תחלה, ונתן דרך לשבים, כדאמרין בפרק קמא דעבודה זרה (ד, ב): ולא דוד ראוי לאותו מעשה, אלא שאם חטא יחיד - אומרים לו: כלך אצל דוד, שמחל לו הקדוש ברוך הוא אותו עון, אף אתה - חוזר בתשובה.

¹⁵ מה שלמדו ענין התשובה מהמילה "על" אולי יתבאר עפ"י תורה מח ותתפלל חנה על ה' שהכוונה בבחי' שמעל שם הויה דהיינו הבינה שהיא מעל זעיר אנפין ובינה היא תשובה. וזה הוקם על כי הבעל תשובה מקימם ומרימים אותו אל הבינה שהי אמעל זעיר וכמבואר במנחות דלא מסתייע מילתא לשוב מהיכן שנפל כי מחמת היצה"ר צרי סיוע מלמעלה והסיוע הוא שמקימים אותו עד מעל היכן שהיה דהיינו אל הבינה וזהו "הגבר הוקם על".

¹⁶ צ"ע הרי אדה"ר למד מקין. אבל התירוץ כיון שהם באמת חטאו אבל דוד כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה. ולא היה ראוי לאותו מעשה אלא שנגרם לו כדי שילמדו ממנו כח התשובה ועיין מהר"ל נתיבות עולם ב' תשובה פ"ד שהכוונה שמנעו ממנו הסיעתא דשמיא הראוי לצדיק כמוהו בשביל התועלת הגדולה שילמדו ממנו תשובה.

¹⁷ שיר השירים ג' ו' ושם ה' ה'

¹⁸ עולה של תשובה עולה פירוש מלשון קבלת עול התשובה וגם לעליה שעולה המלכות עי"י (ובמהרש"א ע"ו ה). דרש גם מלשון קרבן עולה. שבאה על הרהור הלב ודוד לא חטא אלא במחשבה עי"י)

וזה מה שאמרו חז"ל בגמ' הג"ל (יומא פו ע"ב) [לג] גדולה תשובה שמקרבת הגאולה כי הגאולה היא הארת הצינה (נחי' השגות עוה"צ) למלכות נקציעות. כי לעתיד ליום שכולו שבת [יז] שנת מילה"ר, יתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה [לה] פנימיות התורה להינין השגות אלוקות תורה שכולה התחצרות אליו ית' [לו] עי"ז כולה עונג, כמ"ש (ישעי' נח) **אז תתענג על ה'**, על ה' דייקא [לח] להינין הצינה כנ"ל, הוא עתיקא סתימאה וזוהר ויחי ריט. ע"ש [לט] כי עתיקה היא צכת וצינה היא כתר של זעיר אנפין, וזה עיקר עונג שבת.

ושבת זה בחי' תשובה, כמ"ש (דברים ל) [מ]/מא) **ושבת עד ה' אלקיך/מב**.

וזה בחי' גדולה תשובה להינין שלזה רמזו חז"ל בלשונם גדולה תשובה כי תשובה נקראת המלכות כשהיא נגלות, כשמעלה תשובה מבחי' את המאור הקטן הנ"ל, מבחי' **אחות לנו קטנה** [מג] הנ"ל, לבחי' גדולה נחי' שני המאורות הגדולים כנ"ל, לבחי' (ישעי' ל) **והיה אור הלבנה כאור החמה** כנ"ל, וזהו גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, היינו שע"ז שמתקן את המלכות מקטנות לגלות נחי' תשובה שלימה ע"ז יגיע וישיג אורייתא דעתיקא סתימאה השגת החכמה עילאה המתגלית צינה. וזה שאמרו על כסא הכבוד, כי התורה דעתיקא סתימאה היא כבוד הש"י וכסא לשון כסוי המכסה אותה שמכסין אותה בבחי' (משלי כז) **וכבשים ללבושך**, כמו שדרכו נגמ' שהפסוק רומז לדברים שהם כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך (חגיגה יד) להינין שסתרי תורה לרז"ל לכבוש ולהעלים. שמכסין אותה בבחי' (משלי כה) **כבוד אלקים הסתר דבר**. וזה כסא הכבוד, שמכסין מפני כבוד אלקים, ואתה ע"י שתתקן את המלכות כנ"ל ותזכה לתשובה שלימה ע"י שתתמיד במחשבות טובות המתגלות בחפילה מעומק הלב תגיע ותשיג אותה:

וזה בחי' בראשית להינין שתיקון המלכות וצינה שכן צית לעילא הותחלה רמזו צחינת צלאשית, להינין בי"ת ראשית, היינו שני ראשית, והם ראש השנה וניסן שכן שתי התחלות חדשות נחי' תשובה, שגם ניסן הוא ר"ה [מד] כמזואר צמחנה ראש השנה שניסן ראש השנה למלכים^מ. ואי' בתיקונים (תי' רא ד' מה ע"א) [מו]/מ"ו והיא נקראת קבלה כד איהי בין תרין דרועין דמלכא להינין שהקצ"ה מקבל את תשובת המלכות צחי' ימינו (להינין חסדו) פשוטה לקבל צניס, ותרין דרועין הם תשרי וניסן (מ"ח). והם ימי תשובה, כי בם הוא ימי תשובה, כי בניסן עתידין לגאול (ר"ה יא), ואין הגאולה אלא

^מ הכוונה לרף פו הנ"ל בעמוד ב'

^מ ראש השנה לא. סנהדרין צז. סוף מסכת תמיד, אבות דרבי נתן פ"א ד"ה כיצד נברא. מסכת סופרים י"ח ב. ועוד... ולקמן תורה נט סוף אות ג'

^מ * עיין זוהר בהעלותך קנב.

^מ [במהדורות תרלו ציין כאן בפנים את זוהר ויחי ריט דלקמן ובתשכ"ט העביר אותו לקמן בסמוך ואילו כאן ציין לזוהר בהעלותך הנ"ל]

^מ עיין זוהר בהעלותך דף קנב. ר"ש מבאר שם כשם המלאכים כשבאים לעוה"ז חייבם להתלבש בלבוש עוה"ז כל שכן התורה שצריכה להתלבש בלבושין וספורי התורה הם בלבושין שלה והלכות הן גוף התורה ופנימיות התורה היא נשמת התורה ולעתיד תתגלה נשמתא דנשמתא של התורה. עוד עין תורה לג שתורה דעתיקא היא אור הגנון לצדיקים, ע"ש.

ולחבין לשון עתיקא מבואר בכהאריז"ל שהכתר שהוא למעלה מהקומה מתחלק לאריך אנפין המתייחס לנבראים ולעתיק שנתק מהם לגמרי וכלול בו ית'. נמצא שתורה דעתיקא היא תורה של עצם החיבור עימו ית' והיא חכמה עילאה המתגלית בינה כי בינה היא כתר דו"א וכל ההשגה בחכמה היא רק בדרך השלילה כמבואר בתורה מ' שמישיג עד כמה אינו יכול להשיג, ואעפ"כ זה בעצמו ממלא בהרגשת חיבור עימו ית' ונעימות ועונג נפלא. ולזה זוכה מי ששבת בשלימות שע"ז זוכה לעולתו בקביעות לעולם התשובה בינה עילאה בבחי' זרקא (המבואר בתורה לה) שמחזיר את המלכות למקום שניטלה ממנו, בבחי' שעולה לבינתא עילאה משם זוכה להשגת התורה דעתיקא בבחי' מרחוק נראה לי ה'.

^מ עיין לעיל תורה נח ותתפלל חנה על ה'

^מ עיין שם סוף עמוד א' ד"ה תניא אמר רבי יצחק כתיב לחוות בנעם ה'.

^מ והברים ד' ל'

^{מא} הפסוק נמצא בשני מקומות ומוהר"ן בחר בדברים ל' דייקא כיון ששם מדבר מלעתיד לבוא אבל בדברים ד' מדבר מתשובה מחמת צרות שיבואו

^{מב} צ"ע מה הראיה ואולי כיון שמדבר בלעתיד וכן שבת מעין עוה"ב וגם שלעתיד כולם ישובו ויתבטל היצה"ר והיינו יום שכולו שבת.

^מ שיר השירים ח' ה' הנ"ל.

^מ ראש השנה דף ב. בא' בניסן ר"ה למלכים (דהיינו לשטרות) ולרגלים (דהיינו טו בניסן ונפ"מ לנווד ע"ש)

^מ למלכים דייקא דהיינו להמלכת הש"י בבחי' ומלכותו קבלו עליהם ברצון כי בניסן היא תשובה מאהבה ולא כמו תשרי שהיא מיראה.

^מ בדפי התיקונים שלנו דף נו סוף ע"א [ע"ש שמלכות נקראת הלכה לשון הליכה כשעולה לנה"י דו"א וכשעולה לחג"ת נקראת קבלה כי ז"א מקבל אותה בסוד חיבוק]

^מ תיקוני זוהר דף מו. – איהי הלכה דמלכא, כד איהי אזלת גביה בתרין שוקין להינין נה"י שלו דאינון תרי סמכי קשוט, וכד סליקת בגופא בתרין דרועיו דמלכא להינין חג"ת שלו אתקריאת קבלה, וכד נשיקת ליה בפימיה להינין חז"ל שלו אתקריאת אורייתא דבעל פה, בההוא זמנא דסלקא לפימא דמלכא, מיד יתקיים ברעיא מהימנא פה אל פה אדבר בו, עד לאן ליצר צמון הגאולה שאז יהיה עליה לכל העולמות.

^מ תיקון כא [דף נד: נה]. [במהדורות תרלו כתוב עיין תיקון כא הנ"ל וכנראה הכוונה לתיקון כא שציין מוהר"ן בפנים אבל אין זה בדף הנ"ל אלא דף נד.]

ע"י תשובה, כמ"ש (ישעי' נט) **ובא לציון גואל וכו'** [מט] ולשני פסע ציעקב. ועיקר ידיעת הקבלה היינו ידיעת סודות¹¹ התורה, הוא יהיה לעתיד, שאז יתגלה אורייתא דעתיקא תוה של התחנות להש"י שכולה עונג, בבחי' תענוג שבת, בבחי' **אז תתענג על ה'**. וזה לשון תשרי, לשון שירה. ולשון פסח, פה סח [נא]/[בב] להיינו שגם ניסן שזו חג הפסח הוא לשון שיר, כמ"ש (ישעי' ל')/ [גג] **השיר יהיה לכם כליל התקדש חג** פסוק זה הוא נבואת ישעיהו הנביא על מפלת סנחריב כשיבוא להחריב את בית המקדש שאז ישראל יסירו כמו שסרו צמפלת מלכים צפסח מלכים, ומפסוק זה לומד רבינו לענין גאולה שלעתיד, כי יתער שיר/ד' ומקדש ונגונא בעלמא, בבחי' פ"ה ס"ח/ג"ה, בבחי' (תהלי' ל) **למען יזמרך כבוד ולא ידום**, ולא ידום דייקא/ג"ה, היינו פה סח. כבוד זה בחי' **מלך הכבוד** [גג] אז גם המלכות תהיה נקראת כבוד כי תהיה שלימה ד' עם יוד שיאיר זה כל החכמה הנקראת כבוד כנ"ל, בחי' שרה על כל העולם שרומז למלכות המתוקנת צנחי' שני המאורות הגדולים, בחי' שיר שלעתיד :

אות ז

עתה יבאר צאיזה כח מתגברת המלכות על כל המונעים אותה מלחזור בתשובה ומבאר שהוא כח התכלת שבליית שהם הגבורות שיש בה כידוע שהנוקבא נבנית מהגבורות ובהם אוכלת ומכלה את כל מי שעומד בדרכה להמליך את הקב"ה, וכדוד המלך שכיון שתקן מדת המלכות נאמר זו דמים רבים שפכת. סוד הגבורות מכונה תכלת והיא תכלת שבליית שכידוע שצליית בחי' מקיפין (וכן נתבאר לעיל תורה ז') וכן יתבאר לקמן בפירוש צביאור הפסוק שיש כבוד לרוח אורח. עוד יתבאר לקמן שאת הגבורות האלה מקבלת המלכות מהבינה שבה שרש הדינים ורק מכה הבינה שמאירה זה את הכלל לשב"ה ולהמליך את הקב"ה מכה זה מתגברת לכלות את כל העומד בדרכה וכפי שיתבאר לקמן צביאור הפסוק מנחה כלולה בשמן.

וזה בחי' **ציצית** שיש בה לצן ותכלת בחי' מלכות ובינה ציחא תחא הועילאה הג"ל והכל תלוי ציחון ציחא תחאה בכל התכלת, היינו בחי' תבלת/טו שרומז למלכות על שם הגבורות ודינים שיש בה, שעל ידם ד'אבלי פלא ו'שציי פלא [ס] להיינו שהיא כמו אש (כמ"ש ה' אלקיך אש אוכלה הוא) האוכל ומכלה את כל מי שעומד בדרכה להמליך את הקב"ה/ס"ו. כי ע"י התגלות מלכות דקדושה יתבטל מלכות דסט"א כנ"ל שמלכות קדושה היא אש להבה הצוערת אליו ית' ושופת את כל מי שמתנגד להמלכת הקב"ה, אבל ישראל

¹⁰ והמשך ולשני פסע וכו', * יומא פו:

¹¹ סוד הוא השגה שא"א לספר לחבירו אלא כל אחד כפי מה שמשער בליבו בן מקבל ממנו. אבל סודות התורה של היום מה שכתוב בספרי קבלה אינו סוד ממש אמנם גם בזה כל אחד מבין ומשער בדעתו ובליבו כפי הכנתו.

¹² * שעה"כ דפ"ב [ע"ש דרושי הפסח דרוש ג ד"ה גם תבין וסוף דרוש ד' ד"ה ונבאר מה שיענוג ודרוש ו' ד"ה ענין מגיד. ופע"ח שער מקרא קדש פ"ד ומשנת חסידים מסכת סדר ליל פסח פ"ד]

¹³ כמבואר בתורה נו שעיקר הגלות היה שהדיבור בדעת היה בגלות וביציאת מצרים יצא וזהו שנקרא פה סח. ותיקון הדיבור הוא לדבר אליו ית' דברי שיר. שהרי כשניתן הדיבור לאדם לא היה לו אל מי לדבר אלא אליו ית'.

¹⁴ ישעיה פרק ל (כט) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג ו'שמחת לבב פהולף בקליל לבוא בהר ידוד אל צור ישראל:

רש"י - (כט) השיר יהיה לכם - כליל הפסח תבא לכם שמחה זו. כליל התקדש חג - כמו שאמרת' שיר של הפסחים במצרים ונראה מקרא זה כאילו בא ללמד על סנחריב ולימד על פרעה שאמרו הלל כליל אכילת פסחים מדרש תהלים. כהולך בחליל - ותשמחו במפלת סנחריב כשמחת מביאי ביכורים שהיה החליל מכה לפנייהם לבוא בהר ה', כמו ששינונו במס' בכורים:

¹⁵ שיר דייקא לשון זכר ולא שירה וכנ"ל באות ה' שיר חדש ששרה המלכות המתחדשת להיות בקומה שלימה בבחי' שני המאורות ואעפ"כ שרה לו על שכל שיש לה הוא רק ממנו הפך הקטרוג שהיה בתחילה שאמרה א"א לשני מלכים בכתר אחד

¹⁶ צ"ע כי פה סח הוא יציאת מצרים תחילת התשובה ולא השלמתה שזה היה בשבועות

¹⁷ להבדיל משירה שהיא על חסרון המלכות שאז יש לה עליות וירידות ולפעמים נופלת ממנה אבל לעתיד השיר יהיה תמידי ולא ידום.

¹⁸ תהלים פרק כד.

¹⁹ כמבואר היטב בתורה ו' סוד שם אדי-ה המאיר מבינה עילאה לרוצה לשוב בחי' אנא זמין למהוי.

²⁰ שער הכוונות - דרושי ציצית דרוש ד - וכל ההיין הם במלכות וגם בחי' התכלת הוא מלכות כנודע אשר ה"ס הוא אחרונ' דהויה. וכן מבואר בזהוה בראשית נא. שציין מוהר"ן לקמן. סוד אש התכלת שהיא המלכות שמכלה ואוכלת את רע ומבררת הטוב ומעלה אותו ל"א.

עוד עי"ש שלבן בינה ותכלת מלכות. נמצא שהתכלת בעצמה רומזת בליאת תתאה ועילאה

²¹ פ' אוכל הכל ומכלה הכל. עפרש"י שמות טו מא תכלת לשון שיכול בכורים תרגום של שכול תכלא. ועיין זוהר בראשית נא. זוהר רע"ב רנו אמצע ע"א ורע"ב קעה סוף ע"א

²² העניין כי אשה כורתת ברית עם בעלה (סנהדרין בב): ולשון כריתת ברית הוא תרתי דסתרי כידוע כי ברית הוא קשר וכריתתה הוא הפרדה אלא שא"א לירות ברית אלא ע"י שכורת עצמו מכל קשר אחר לכן בברית מילה נעשית ע"י כריתת הערלה וכן אשה מתקדשת ע"י שנאסרת על כל העולם לבד מבעלה.

הדביקים^{סב} בה דהיינו דזקים צמידה שלה ומשתוקקים להמליך על עמם את הקצ"ה הם לייקא יקבלו חיותם ממנה, כמ"ש בזוהר (בראשי' ד' נא ע"א) **ואתם הדביקים^{סג} בה' אלקיכם** [סד] פסוק זה אמר משה רבינו לפני ישראל הנכנסים לארץ וגילה להם שנשמותיהם הן מצחי' מלכות הנקראת רחל ועי"ז הן דבוקות מאד להקצ"ה/ה^{סה}, לכן אע"פ שהמלכות שהיא בחי' תכלת דְאֶבְרָהִי בְּלָא וְשָׂצִי בְּלָא, אעפ"כ מי שירצה להיות דבוק בו ית' אזי הוא לייקא על ידי אותה המלכות וזכה לצחי' **חיים בולכם היום** [סו]. כי עיקר החיות בא משם כי המלכות דבוקה להקצ"ה הדק היטב ומכח שממליכה אותו וזכה ממנו לשפע חיים, בבחי' דוד מלך ישראל חי וקיים (ר"ה ב"ה ע"א) שאע"פ שמלך עצמו נולד להיות נפל כיון שנשמתו מושגת ממלכות דלית לה מגרמא כלום אצל ע"י שכל ימיו מסר נפשו להמליך את הקצ"ה בכל מקום וע"כ שפך דמים רבים להכריח את כל המתנגד למלכות שמים, עי"ז לייקא מכח המלכות זכה לשפע חיים מהקצ"ה עד שהשלים שבעים שנה שהיא שלימות תיקון כל הז' מדות של המלכות כל אחת בכל עשר מדרגותיה, וזכה שנקרא חי וקיים לעולם:

וזה בחי' כלה, בחי' תכלת דְאֶבְרָהִי בְּלָא וְשָׂצִי בְּלָא. אבל ישראל הדביקים בה חיים וקיימים. ל"ע כוונתו, ואולי רוצה לרמוז לצחו שרה שנשאה ג' ימים קודם שאמר תורה זו. ואולי כוונתו שעל כן נקראת אשה המתקדשת לבעלה כלה לשון כליון, כי היא צחי' המלכות שנעשית כלה להקצ"ה ומקבלת חיות רק ממנו ע"י שנאסרת על כל העולם ועושה כלה מכל קשר אחר לצד מהקשר לבעלה/ה^{סז}. וזה בחי' (ירמי' ל) [סח] **כי אעשה כלה בכל הגוים וכו'** (סט) בפסוק זה מצוה שכלה לשון כליון והנציא אומר שיעשה כליון לכל הגוים המתנגדים ומונעים את ישראל מלהמליך את הש"י. וזה (שמואל ב יג) **ותכל נפש דוד** [ע]/[עא] רבינו מציא עוד פסוק ללמד שכלה גם לשון השתוקקות המלכות לבעלה כי לייקא מכח ההשתוקקות הזו לדבוק בו היא מכלה את כל המתנגד, נפש דוד שרשה צמלכות לכן היא כינוי למלכות, היא בחי' תכלת, דְאֶבְרָהִי בְּלָא וְשָׂצִי בְּלָא לכן דוד המלך היה תמיד משתוקק אליו ית' ועל כן כל חייו עסק ללכות את הקוליס מהכרס כמ"ש דם לרוב שפכת/עי: וזה מה שאמר לעיל שהמלכות מכלה את הרע וממנה החיות לקדושה זה בחי' מאמר חז"ל (ברכות ג ע"ב) רוח צפון הי' מנשבת בכבוד של דוד/עג' דהיינו רוח הקודש של דוד המלך שזכה ע"י שתיקן את המלכות בשלימות עד שנעשית מד' ה'. רוח קודש היא צחי' חכמה הנקראת קודש שהאיר צה ודהי' מנגן דהיינו ע"י רוח הקודש שלו ניגון הכינור. ונקרא רוח צפון/עד' כי איתא בגמ' ז"ב כה: לפון חסר/עי' צחי' המלכות דלית לה מגרמא,

^{סב} גם בדפוס הדביקים ומתורו - הדבוקים

^{סג} גם בדפוס הדביקים ומתורו - הדבוקים

^{סד} דברים ד' ד'

^{סה} עיין שער הפסוקים - פרשת שמות (ד"ה ונבאר עתה ענין הבאר) וזוהו תבין טעם, למה לא נכנס משה ודוד המדבר לא"י. והנה בספר הזוהר נתבאר כי דוד הנכנס לארץ ויהושע בראשם, כלם מטטרא דסיהרא, הנקרא א"י. משא"כ במשה ודודו, הנקראים דוד המדבר, כי ממנו יצאו כנז"ל, ע"י זוג יעקב ולאח אשתו. אבל א"י, היא רחל נוק' דו"א, אשר לא היו הם מבחינתה, אלא מבחי' העליונה יותר כנזכר. וז"ס (דברים ד' ד') ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. ר"ל, כי דוד המדבר, היו נפרדים, מבלתי מתחברים עם ז"א. אבל בנייהם שהיו נכנסים לארץ, היו בניה של רחל, אשר היא דבוקה אב"א ממש עם ז"א, ואינם נפרדים, רק ע"י נסירה ממש. ולכן כיון שאדם מבחי' רחל, ואתם דבקים ממש בה' אלהיכם, חיים כלכם היום ליכנס לא"י, שהיא כנגד רחל. משא"כ במשה ודוד המדבר כנזכר. וזמ"ש, ואתם, למעט אבותיכם, דוד המדבר: הענין הנ"ל מבואר גם בעץ חיים - שער לב סוף פרק ג' מ"ת.

^{סז} סוף פסוק הנ"ל

^{סח} וכן הוא מעשה קדושין באשה שנותן לה פרוטה כדי שתסכים להיות נאסרת על כל העולם ועי"ז מיוחדת בברית רק לו.

^{סג} וירמיהו מו כח

^{סד} עיין זוהר בלק קצט:

^{סז} * שם כתוב ותכל דוד, ופרש"י הרי זה מקרא קצר ותכל נפש דוד וכן תרגם יונתן וכו'. ועיין לעיל בתורה ט' אות ג' גם שם רבינו כתב ותכל נפש דוד.

^{עא} שמואל-ב פרק יג (לט) ונתכל דוד המלך לצאת אל אבשלום כי נחם על אִמְנוֹן כי מת:

צ"ע כיצד ישתלב הדרש עם הפשט שהרי הפסוק מדבר מזהשתוקקות לבנו הרשע ומה הקשר להשתוקקות המלכות אל הש"י. ואולי מאחר וקימ"ל שדוד בחי' לבי חלל בקרבי וכל השתוקקותו רק אל הקב"ה מסתמא גם כאן השתוקק להחזיר את בנו כיון שידע שיש בו נצוץ יקר וחשוב שנפל לקליפות ורצה להצילו. וצ"ע. וכעין זה ראיתי בשיח יצחק לרבי יצחק חבר דרוש לשובת שובה אות מב שדוד ריחם על בנו אבשלום מצד שהלך בדרכיו ית' ולא ידח ממנו נידח כי כל ישראל חלק אלוך ואין מיתת לישראל אלא מגלגל עמהם עד שיתקנו. עי"ש.

^{עב} דברי הימים-א כב (ח) ויהי עלי דבר דוד לאמור דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי פי דמים רבים שפכת ארצה לפני:

דהינו אע"פ שלשם שמים ותיקון המלכות שפכת אבל א"א שיעלה המקצר על המאריך כידוע שעל כן אסור לסתת אבני המזבח בכלי ברזל ואסור להניח סכין על השלחן בזמן ברכה ואעפ"כ מכח שזכה כל ימיו לכלות את המתנגדים למלכות וזכה שיתגלה לו היכן מקום המזבח וזכה לבנות את יסודות הבית והחומה. שזה בעצמו בחי' ההכנה לברית כמו הכריתת ערלה שקודם לברית.

^{עג} עיין תורה ח אות ב' ובסוף ההשמות מבאר שמכינור דוד נמשך חיים כי הוא בחי' חמש אוני שבריא שהם בחי' ה' חומשי התורה ואע"פ שהוא רוח צפון משם החיים.

^{עד} עיין קהלת יעקב - ערך רו - רוח צפונית פירוש הפרדס שהוא התפארת כשיונק מהגבורה, וזהו רוח צפוני שמנשב בכינור דוד מלכות, ויש לומר שנקרא רוח צפוני כשמקבל מבינה שהוא בחינה צפון כנודע, ויש לומר רוח צפונית גימטריא חסד גבורה בא"ת ב"ש וח' אותיות, והזעיר כולל ב' אלו חסד וגבורה:

לכן כוספת תמיד למילוי, והמלכות זה בחי' דינים גבורות/י^ט, בחי' תכלת כנ"ל שהיא צוערת להש"י צקרים וניגונים וסורפת את מי שלא ממליך את הקב"ה, משם הגנינה/י^ט כי הגנינה מלד הגבורה המזכר רוח טובה מהרעה כמבואר בתורה נד/י^ט וזהו שדוד המלך שתקן את המלכות נקרא יודע נגן, בבחי' (ישעי' כד) **מבנף הארץ זמירות שמענו** /י^ט פשט הפסוק היא נצואה על הגאולה האחרונה שרק מעטים להינו הצדיקים יזכו לה. ורבינו מבאר לפי דרכו שהזמירות האלה הם השיר חדש דיתער אז שהוא שיר של המלכות המתוקנת כשיר חכמה יאיר ז' ואזי היא תשיר שיר חדש שהוא שיר השלם בחי' יוד מיני נגינה קומה שלימה של ניגון כנ"ל. וזהו מבנף דייקא דהיינו אחת מד' כנפות הארץ שהיא רוח לפון/י^ט, שהוא לז הגבורות, ממנה שמענו זמירות דייקא כי כח הגבורות של לפון מזמר וחותך ועושה כלה בכל המתנגד להמלכת הקב"ה, שהוא בחי' תכלת שצליית התלוי צנף הצנף/י^ט, ושם בחי' נעים זמירות ישראל הנאמר על דוד המלך, כנ"ל צאות ה' :
 וזה בחי' ה', שהיא המלכות צתיקונה דל"ת עם יוד, דלת זה בחי' דלת כנפות כנף לפון העלמה וחסרון בחי' לית לה מגרמא כלום בחי' **מבנף הארץ** שדייקא משם (ומלפון חסר דהיינו כח החסרון את הש"י המתמלא מאותו מקום שנראה חסר צעוה"ז) זמירות שמענו מכח הליצית והתכלת התלוי זה כנ"ל, יוד, זה בחי' עשרה מיני גונא, בחי' זמירות שמענו זמירות שלעמל דהיינו שיר חדש הנ"ל ששרה המלכות אחר שנעשית מד' ה' :

עתה יבאר כיצד רמוז סוד תיקון המלכות עד שלימות התשובה בפסוק שבו מלוא הקב"ה את ישראל להקריב בקר וערב כלל יום מנחה עם קרבן התמיד

וקילור הענין כך – **ועשירית** היינו תיקון המלכות לקומה שלימה עשר ספירות צבחי' שני המאורות הגדולים שאז היא עולה להיות צבחי' עטרת בעלה עד שהמלאכים שואלים עליה **האיפה** היא מלכות פה, איה מקום כבודו כיון שפתאם נעלמה מהם. כמבואר בכוונת מוסף של שבת. זה נעשה ע"י **סולת מנחה כלולה בשמן** דהיינו שהמלכות הנקראת שמן נכללת צבינה שהיא שרש הגבורות, ועי"ז מקבלת ממנה גבורות לכלות את כל העומד בדרכה לשבז ולהמליך אותו ית/י^ט. ועי"ז זוכה לזחי' **כתית רביעית ההין** דהיינו שעושה כתית מכל הרע, והיא מתתקנת בעשר ספירות בחי' יוד חכמה המאיר ז', ונעשית מד' ה'.

ב' נראה לי דבחינת רוח צפונית הוא בינה שנקרא צפון (תיקונים תיקו ע' ק"ל. ועוד), וכן רוח צפונית וט' אותיות גימטריא דא נצח הוד יסוד דבינה דאצילות:

ג' וכן יש לכנות רוח צפונית אל המלכות שעיקר בניינה מהגבורות, וכן רוח צפונית גימטריא תכלת שהוא בחינת מלכות, וכן רוח צפונית עם ט' אותיות גימטריא תפלה של יד, שהוא בחינת מלכות, וכן גימטריא דוד בן ישי עבדך משיחך:

עיין תורה ח אות ב'

י' עיין זוהר ח"ב דף רג. – ואמאי אקרי סערה, דסעיר כלא עילא ותתא, באה מן הצפון, דהא מן ההוא סטרא קא אתיא, וסימנך (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה, ובגין כך נפקא מן הצפון, ענן בגין דאידיה סוספיתא דדבא, ומסטרא דצפון אתאחדא דא, והאי איהי נקודה אמצעיתא דקיימא בחורבא.

י"ד נדמה שיש כאן קצת ערוב, כי מבאר סוד המלכות בבחי' התכלת שבה ששייך בזמן שהיא מבררת ברורים ואז הניגון ושירה שלה הם מצד הרצון להתמלא ומאידך מדבר על המלכות המתוקנת שתידיה לעתיד כשכבר הכל מבורר ואזי השיר שלה הוא שיר חדש לשון זכר כנ"ל. ונראה שרומז בזה לבחי' ד' היתה ונעשית ה' שבבחי' ד' היא מתמלאת בח התכלת וכשנעשית ה' היא כבר מתוקנת.

י"ה לכן הלוויים שהם מצד הגבורה היו שרים ומנגנים בבית המקדש (זה טעם מבארים עונשו של קרח שכיון שהיה מצד הדין שהי הלווי היה צריך להתבטל לאהרן שהיה כהן דהיינו צד החסד וכיון שלא התבטל אזי הדין של עצמו העניש אותו)

ט"ז ישעיה כד (טז) **מכנף הארץ – ת"י מבית מקדשא שהוא בסוף א"י** במזרח כמו ששנינו לוד מן המערב וירדן מן המזרח נמצא מירושלים לירדן מהלך יום ואני אומר לפי פשוטו שמענו מאחורי הפרגוד שעתידין להעל' ומירו' מכנף הארץ ומה הן הזמירות צבי לצדיק עתיד להיות מצבות קומה לצדיקים. ואמר רזי לי וגו' – אוי לי שנגלו לי שני רוים רז פורענות ורז ישועה והרי תרחק הישועה עד שיבאו אויבי' בוזים אחר בוזים אחרים ושודדי' אחרי שודדי' ה' בגידות אמורות כאן:

ב' עפרש"י בשם התרגום שכנף הארץ הוא בית המקדש ולפ"ז יתבאר נפלא שהבית המקדש הוא בחי' שער השמים בחי' הציצית התלוי בכנף להציץ ולהתחבר אליו ית'.
 צ"ע שמדבר אחד משיר חדש ומאידך בצפון חסר בחי' תכלת וכנ"ל אמנם גם הכינור של דוד לעיל ניגן דייקא אחר שכבר זכה לרוח הקודש ואעפ"כ הוא מרוח צפון. דהיינו שגם לעתיד יהיה נקרא רוח צפון ועיין תורה ח' שם מבאר הבאה"ל שנקרא צפון חסר לא בגלל שהוא באמת חסר אלא כיון שבעוה"ז הוא נתפס כחסר. (וזה בחי' הו' בעטלרס שנקראו חסרים אע"פ שהם היו השלימים ביותר)
 כ"א אולי אפ"ל כנף לשון ולא יכנף עוד מוריך דהיינו שמסתיר ומכסה לשון בגד בוגד ומעלים את הקדושה שזה בחי' מלכות חסרה לכן תולים בכנף ציצית לשון מציץ מן החרכים עם כח התכלת שעושה כלה בכל המתנגד והמונע ועי"ז מציץ ומאיר אליה אור הש"י.

כ"ב האופן שהמלכות מקבלת את הגבורות האלה שרבינו מבאר שהם בחי' תכלת נ"ל לבאר שזה בחי' המבואר לקמן לגבי הצדיק שהוא מתגבר כבעל תשובה והתגבורות הזו בחי' ציצית בחי' תכלת בחי' מקיפין ונ"ל לפ"ז שהכוונה בשניהם לאמא אופת מנהא לברתא דהיינו כי אמא בינה היא בחי' מקיפין בחי' ציצית ובה שרש התכלת והיא מאירה למלכות בבחי' תשובה המבואר בתורה ו' ששם אהי-ה מאיר לרועה לשוב להיות בבחי' אנה זמין למהוי ובמתחילה מאיר ביושר בכל תקפו בבחי' אור של ליל הסדר שהוא למעלה מהכלים ומיד מסתלק ומאיר בבחי' אחר בבחי' מניעות ונסיונות ולכן נקרא אור שהמלכות מקבלת בהשאלה רק לזמן קצר כדי שמכח הרשימו ששאר ממנו יהיה לה כח להתגבר על כל המניעות וזה כוונת רבינו שמקבלת כח תכלת מבינה ששם שרש הדינים (טעם

ו"פ הפסוק המדבר מהמנחה הצאה עם קדוץ התמיד (במדבר כח) ועשירית האיפה סלת למנחה וכו' ¹⁷ וזו רמוז כל המצואר לעיל כילד לזנות את המלכות דהיינו להגדיל את כח שלנו להיות ממליכים את הקב"ה ממדרגת מלכות קטנה המוכרת לנו שלפעמים זוכר לעשות מעשיו לכבודו ית' עד למדרגת רבינו שלח עשה שום תנועה שאינה לכבודו ית', שהמלכות הזו נקראת גדולה בקומה שלימה של עשר ספירות וצפוסק נקראת "עשירית".

ומצא רבינו כילד זוכין לזה כי עיקר בח הַפְּלָה דהיינו כח המלכות להחגבר על המניעות להמליך אותו ית', היינו כח בחי' תכלת דהיינו הגבורות שעל ידן המלכות מכלה את כל המתנגד להמלכת הַשְּׁי/י¹⁸, היא מקבלת בבחי' אַמָּא אוֹזֶפֶת מְאֻנָּהָ לְבַרְתָּהּ דהיינו צנחי' אימא מלוה צנחיה לזתה/י¹⁹ כמבואר בזוהר

שבינה שרש הדין מתבטא אצל המלכות בגבורות להתגבר על המניעות אולי כיבבחי' כתר הוא רצון לשוב ובבחי' חכמה היא השגת גדולתו ית' ורק בבינה מבין שצריך לעשות מעשה ולשוב על אף כל המניעות וזה בחי' שרש לדין שאצל המלכות נהפך לדין גמור ששורף את כל העומד בדרכה לשוב ולהמליך את הש"י.

²⁰ במדבר פרק כח (ה) וְעֵשִׂירֵית הָאֵיפָה סֶלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כֶּתִיב רְבִיעֵת הַדִּינָר;

²¹ לקמן יתבאר סוד הכלים שמלוה אמא לבת שהם דינים מייין נוקבין להעלות לבעלה דהיינו דינים. ואולי ע"כ כאן לא ביאר רבינו שהתכלת הוא כלי ושצי כולא כמו בכל המקומות לעיל. אבל קשה להעמיס ענין שלא נזכר לעיל ויותר נראה שגם כאן התכלת כנ"ל ונקרא תכלת כיון שכל מ"ן הוא מכח ברורים שמבררת המלכות ומעלה הטוב למעלה להתקשט לפני בעלה דהיינו מ"ן. והברורים הם לברר טוב מרע וטוב הוא המלכת הקב"ה ורע להפך ממילא גם המ"ן הוא כנ"ל כח האש השורף את מי שלא מצטרף להמלכת הקב"ה והעלאת מי שכן מצטרף למעלה דהיינו מ"ן.

²² לשון זה הוא לשון הזוהר מבואר בכתבי האריז"ל בענין בסוד ספירת המלכות שהיא נוקבא דו"א. ורמוז בתורה בבריאת חוה אשת אדם הראשון, שתחילה נבראו דו פרצופין דהיינו שנבראה מחוברת בו מאחוריו כמבואר בברכות סא. וכדי לבנותה לאשה לבעלה הפיל תרדמה על האדם וניסר אותה ממנו ואז היתה צלע בלבד וכתיב ויבן את הצלע ויביאה אל האדם. בזה רמוז סוד תיקון המלכות שעליה מדבר רבינו בא"ת בכל התורה. כי מה שנבראו מחוברים אחור באחור רמוז לאדם שאינו ממליך כלל את הקב"ה וממילא גם הקב"ה פונה עורף אליו, וכדי לתקן את המלכות דהיינו להתחיל להמליך את הקב"ה, צריך לנסר את המלכות מהאחור כדי שתוכל לבוא פנים בפנים. וכמבואר בתורה קח עי"ש. סוד הניסור הזה מבואר בכהאריז"ל שנעשה ע"י אמא עילאה כי המוחין של האיש הם בחי' רגלי הבינה שנכנסים בראשו ונעשים חכמה ובינה (דהיינו נה"י דבינה נעשים חב"ד דו"א) והאשה מקבלת מבעלה. (ואמנם גם קודם הניסור מקבלת בהעלם דרך גבו המשותף לשניהם אבל אין זה מוחין ממש אלא בצמצום מאד כי עיקר המוחין הם הארת פנים. לכן כדי להגדיל את הנקבה דהיינו המלכות לקומה שלימה שתוכל להמליך את הקב"ה כראוי צריך לנסר אותה מגבו ולבנותה לקומה שלימה ולהביאה אליו להארת פנים) לכן לצורך הניסור מסלקת אמא את רגליה מהאיש ועי"ז נופלת עליו תרדמה ואז מקבלת המלכות מוחין מאמא דהיינו שרגלי אמא נכנסים בבת ונעשים מוחין לבת. ועי"ז הבת נעשית גדולה ע"י כלים שקבלה בהלוואה מאמא. וזהו הניסור כי כיון שמקבלת מוחין מאמא ולא מבעלה ואינה צריכה לו הרי זה ניסור והפרדה, אלא שאינו אלא בהלוואה, (בשער מאמרי רשב"י הובא בדעת ותבונה פרק טו (דף נו): ובקיצור בהקדמת המתוק מדבש לזוהר בראשית מט: מבואר שהיחוד הראשון של זו"ן הוא בבחי' אחור באחור שכיון שעדין לא נמתקו הגבורות שבה לכן מחשש יניקת הקליפות מוכרחים לדבק אחור באחור להסתיר מקום הניקת, ובאופן כזה לא שייך יחוד לכן נעשה הניסור ואמא מלוה לה כלי מ"ן להעלות לבעלה כדי שתוכל להתייחד עימו שם למעלה ע"י בחי' הנה"י שנעשין חב"ד כנ"ל דהיינו שנעשית גדולה בהיותה למעלה ויש לה כלי מ"ן בהשאלה מאמא. ונה"י אלה הם הנה"י שהסתלקו מו"א שע"ז נפל לתרדמה ועלו המוחין שלו לאמא ובעת השינה גם הוא בהיכל אר"א. ושם אין חיזונים שיינוקו ונעשה יחוד פבי"פ ואזי יורדים למקומן למטה ויולדת, כי ע"י שהיתה למעלה נמתקו הדינים שבה ויכולה לבוא בפ"ב עם בעלה למטה בהיכל הנוק. (מבואר שם שמקום זה למעלה הוא היכל או"א הוא בחי' חופה ואולי לכן המנהג שהחופה הראשונה היא עם אר"א).

וכל זה צריך לבאר היטב כיצד מתבטא בעבודה כפי המהלך המבואר בתורה זו ונראה שרומז לסוד התשובה המבואר בתורה ו' שראשית התשובה היא הארת שם אדי-ה מהבינה ביושר ואח"כ באחורים.

ו"ל שאמא אוזפת דהיינו סוד הניסור ע"י אמא עילאה, הוא לשעה קלה והוא בחי' אור של ליל הסדר המבואר בלק"ה והוא בחי' סוד התשובה המבואר בתורה ו'.

כי נראה ברור שתשובה הוא בסוד הניסור כי עד עכשיו היה פונה עורף ועכשיו רוצה לשוב אלא שאין בכוחו להמליך כראוי (כמבואר בתורה קח)

ועיקר הזמן הוא אח"כ בבחי' הבא ליטהר אומרים לו המתן עד שבונה את המלכות בבחי' מט ימי הספירה, בחי' ויבן את הצלע. וכיון שזה אחרי האור הגדול שקיבל, אזי הרושם שנשאר לו מריח האפרסמון נתן לו כח גדול להמתין ולעמוד בכל הנסיונות. ומכח זה נבנית המלכות עד שתתקבל תשובתו ויחזור שם אדי-ה אליו ביושר ותיהיה לו הויה.

ו"ל ברור שכל זמן ההמתנה וכל הירידות ועליות שעוברים עליו כמבואר בתורה ו' אין הכוונה שלפעמים הוא פונה עורף אלא אדרבה זה עיקר התשובה שתמיד בין בעליה בין בירידה הוא פונה אליו ית' וממתין ומצפה לו.

והטעם שצריך זמן רב להמתין הוא בגלל הרע ובגדים צואים שצריך לרחוץ ממנו שהם הרגלים רעים וקליפות הדבוקות בו, ונראה שלא יעזבו אותו עד שיעשה תשובת המשקל כנגד הזמן שפנה עורף ורק ע"י מסירות נפש ועמידה בנסיון גדול יחשב לו זמן מועט למרובה.

²³ צ"ע שנקרא בוהר בגדיה והאריז"ל מפרש שהכונה לנה"י (שהם כלי היחוד (טעם שהרגלין נחשבים גם הם כלי היחוד נ"ל כיון שהיסוד הוא כח ההתקשרות עצמו אבל כח הולכת השפע לחוץ הוא כח הליכה שנקרא רגלין שהם נצח והוד) בשער מאמרי רשב"י הנ"ל מבואר שהכלים שקבלה מאמא הם מ"ן להעלות לבעלה כי בהיותה צלע אין לה כלי מ"ן. (ולפ"ז מובן למה הם תכלת כי כל מ"ן הם גבורות)

ואולי גם אפ"ל שבגדיה רומז למקיפין של הבינה דהיינו לדרכינו שביארנו שאמא אוזפת הכוונה לאור התשובה בתחילתו שמקבל הבעל תשובה בהלוואה אורות גדולים הרבה מהכלים שלו בבחי' הארת פסח והם בחי' מקיפין שמקבלת המלכות מהבינה כדי להתעורר בכח גדול לצאת מהקליפות ולהמליך את הש"י ומיד נעלם האור שהרי היה רק בהשאלה (כמבואר היטב בתורה ו' בסוד שם אדי-ה) ואז יש לה בחי' מט ימי ספירה לבנות קומתה בכח הגבורות שקיבלה, בכל יום לברר עוד טוב מרע שבמדותיה ומתגבר לכלות את הרע המונע מאותה מדה להמליך את הקב"ה בשלימות.

(הקדמת הזוהר ד' ב' ע"א/י¹³). כי בינה דינין מְתַעֲרִין מִיְנֵהּ (זוהר ויחי רכ: [פ"ה] אחרי סה).
 דיינו שבזינה עילאה שם תחילת התעוררות היות מציאות של דינים¹⁴, והיא שרשן בזינה שם שרשן דינים¹⁵,
 שעל ידה נמתקין /א"י לכן על ידה נמתקים כיון שזשששן הם עדיין קדושים וכל דבר מתצרר שששן כי שם כולו
 קדש/ב"י. וזה רמז שפסוק שאומר על הקצ"ה (בראשית ו) **ויתעצב אל לבו** כי עצבות היא דינים והלב הוא
 זינה, לכן כתוב צו ית', קודם שנעשה דין ששעי דור המבול, התחיל הדין שששן זכחי' עצבות לב בבחי' דינין
 מתערין מינה, אזל אחרי המבול ששששן נח קרנן אזי אמר הש"י **ויאמר אל לבו לא אוסיף עוד**
לקלל (שם ח), בבחי' המתקת הדינים בשרשן דיינו שאע"פ שנעשה דין ששששן לא נמתק הדין אולי

ועיין לקמן בביאור הפסוק לשמש שם אהל בהם וכו' ישיש כגבור לרוץ אורח מקצה השמים מוצאו ותקופתו. כפי שביארנו שם
 שהכוונה כנ"ל שכח ההתגברות לרוץ ולהשלים הזמן שהיה נוף (דהיינו בחי' מט ימי ספירה) אלא ששם מדבר במדרגה גדולה יותר
 (של הצדיק)) הוא מכח המקיפין מבינה דיינו קצה השמים ותקופתו שמאירים במלכות.

עוד נ"ל שהארת שם אהי-ה המבואר בתורה ו' כנ"ל דיינו התעוררות התשובה כנ"ל, זה בעצמו המבואר בגמ' מנחות כט והובא
 בתורה ט' ותורה קיב סוד העולם שנברא בה' שהבעל תשובה אין לו כח לחזור ולשוב מהפתח שנפל ממנו אלא צריך סיעתא דשמיא
 לכן מעלים אותו לפתח עליון של ה' דיינו בינה עולם התשובה ונ"ל שזה בעצמו ביאור להנ"ל אמא אוזפת מאנהא לברתא כי
 המלכות בקטנותה היא שקועה בקליפות כמ"ש רגליה יורדות מות וכדי להגדילה צריך יחוד וזה כי בניינה ממנו כמבואר בתורה פה.
 ובקטנותה אין לה כלי יחוד דיינו כח להתגבר על הרע כדי לעלות להתייחד עימו לכן מקבלת בהלוואה מאמא אורות גדולים
 שנותנים לה כח לזמן עצמה ולשוב ולהתחזק נגד הרע.

(יש כאן לכאורה סתירה כי לעיל ביארנו שאמא אוזפת וכו' כדי לנסר את המלכות אחר שכבר גדלה בבחי' אחר באחור ואילו כאן
 אמא אוזפת וכו' כדי להגדיל את המלכות

ואינה סתירה כמבואר בשער הכוונות דרושי הלילה ו' בביאור ברכת המפיל שאע"פ שהניסור נעשה אחרי שגדלה המלכות בבחי'
 אחר באחור ע"י הנקב בגבו אבל כשנרדם ועיר לצורך הניסור דיינו שרגלי אמא יצאו מהמוחין שלו והוא חוזר להיות ו' ספירות אזי
 גם המלכות חוזרת להיות נקודה את ספירה אחת כפי שהיתה ביסודה. לכן הרגלין שיצאו מו"א נכנסים במח המלכות ועי"ז נעשית
 גדולה במוחין ומתיחדת עמו למעלה אצל אמא)

ונראה כי ביון המלכות ע"י זעיר כיוצא אבל אחור לא נקרא יחוד שהרי יחוד הוא הארת פנים ועי"ז יש לה מוחין, אבל יחוד אחר באחור (הוא יחוד הגמל בגמ'
 בכורות ח: גמל דייקא שהוא מרכבה לסי"מ כמבואר בזה פקודי רלו. ובפרד"א פ"ג והוא קליפת גמל המבואר בסוף תורה ב' תנינא) אולי זה בחי' גדילת הגוף בלי מוחין.
 לכן בניסור שהוא לצורך גדילה אמיתית דיינו מוחין לא נחשבת הגדילה ההיא לכלום.

¹³ רשב"י מבאר שם סוד שגלה לו אליהו הנביא דיינו סוד שגילה הקב"ה לצדיקים במתיבתא דלעילא. והוא סוד ראשית בריאת
 העולם שנברא אחר החכמה בסוד נקודה ובה כלול הכל וברא את הבינה ובינה את השש קצוות שהן המידות בסוד הפסוק מי ברא
 אלה ואזי היא נקראת אלקים אבל המלכות עדין היתה בקטנות מאד לא נקראת אלקים אלא לשעתה חדא כדי שתתייחד עם בעלה וזה
 ע"י שאמא בינה מלוה לה את כלי נה"י ועי"ז נעשית גדולה ואפשרי היחוד.

וזה לשונו שם עס ניצור המחוק מדגש- ועל דא בראשית ברא אלהים, דא אלהים עילאה זינה, דהא מ"ה לא הוי הכי כי המלכות שהיא בחי' מ"ה עדיין
 לא היתה יכולה להקל בשם אלקים כי חוקה הזינה הנקראת מ"י מפני שהיא בחי' חמשים ונהלכש בסוד חמשה חסדים ששם סוד אות ו' שזמ"י המורה על החסדים כעוד ולכן ע"י
 התנכות מ"י זכ"ה קיבלה את השם אלקים, אזל המלכות הנקראת מ"ה מפני שהיא בחי' דין ונהלכש בסוד חמש נגודות ששם סוד אות ה' שזמ"ה, והיינו התלבשות מ' תחלה זכ'
 נגודות ולכן אפילו אם תחשב המלכות זכ"ה לא יעקף מהם שם אלקים, ולא אתבני ועוד כי הדין הזינה אינה נקראת אלקים אלא בהתלבש שש קצוותיה שש קצוותיה ה"ח אזל
 המלכות עדיין לא נעו שש קצוותיה, אלא בשעתא דאתמשכן אתון אלין (מאילין) אליה מלעילא לתתא אם לא ללוד היחוד של ת"ח ומלכות עלו נמשכות
 אזותיה אליה ששם סוד ה' קצוותיה מבינה למלכות להגדיל קומתה, **ואימא אוזיפת לברתא מאנהא** על ידי שאמא מלבשת את נה"י ששם הכלים של המחוק בנדר הלוואה
 לכה שהיא המלכות, וקשיטא לה בקישוטהא ועי"ז מקשת אותה במוחין ונגלת קומתה ואחר כל זה היא מתייחדת עם בעלה ולפי שהנה"י דלוימא נכנסים בהמלכות רק לפי
 שעה כדי להגדילה ע"י המחוק ומי מסתלקים לכן הם רק בסוד הלוואה וכל זה נעשה בכל יום ע"י תפילות ישראל.

¹⁴ * זוהר ויקרא דף י':

¹⁵ כי בינה בחי' נוקבה שבה ראשית התגלות תעלומות החכמה וכל התגלות היא בכלים וכלים הם מכח הגבורות לצמצם ולצייר את
 האור.

¹⁶ ובשרשם הם דינים קדושים ורק אצל המלכות נעשים דינים קשים לרשעים.

¹⁷ צ"ע מה צריך כאן מיתוק נראה שהכוונה למבואר באוצרות חיים תיקון הנוק' שתחילה הם אחר באחור מחשש יניקת הקליפות
 ולצורך היחוד פב"פ עולים לאו"א ונעשה שם יחוד ע"י בחי' אמא אוזפת מנהא לכת ועי"ז נמתקים הדינים שבנוק' וכבר אין חשש יניקה
 ממנה ויכולים לרדת למטה פב"פ.

וצריך לבאר לעניין שלנו על דרך העבודה.

ונ"ל שברגע שמתעורר ומבין לשוב אזי מיד מאיר לו שם אהי-ה מבינה עילאה ומעלה אותו אליה למעלה ממדרגתו והיא הסייעתא
 דשמיא שמקבל בראשית תשובתו והאור שמקבל ממנה הוא בחי' יחוד קב"ה ושכינתיה בהיכל או"א והוא יחוד פב"פ שנקרא אחר
 באחור כמבואר בשער מאמרי רשב"י הובא בדעת ותבונה פרק טו. ומיד מורידים אותו למטה אבל הרושם שנשאר לו כבר נותן לו כח
 להתמודד עם כל הניסיונות זה בחי' המיתוק של המלכות הנ"ל.

כי קודם הסייעתא דשמיא היה כולו אחוז בקליפות שלא נתנו לו להתגבר ולשוב בכוחות עצמו, ומחמת זה כל החיבור אליו ית' היה
 מוכרח להיות בבחי' אחור באחור כמבואר בדעת ותבונה הנ"ל. אבל אחר המיתוק בהיכל או"א אזי יכול לרדת ולעמוד בניסיונות.
 ולבנות את המלכות בסוד ויבן את הצלע עד ויביאה אל האדם.

וצ"ע אות מה שמבאר האר"י ל' שזה מחמת חשש יניקת הקליפות, איך מתבטא בבחי' העבודה. כי מה היא היניקה ובאיזה אופן שומר
 אותו החיבור אחר באחור שיש לו עם הקב"ה מיניקה זו, הרי אדרבה הוא אחוז ושקוע בהם מאד. וצ"ל שכמה שהוא אחוז ושקוע
 בהם אם לא היה אחור באחור היה גרוע יותר.

עכ"פ רואים את החסד הנפלא שעושה הש"י אם הרשעים. שנמצא דבוק עמהם אחר באחור גב לגב ככותל אחד, עד שנצרך לניסור
 כשהם רוצים לשוב והכל רק כדי לשמור עליהם מיניקת הקליפה בשעה שהם פונים עורף ממנו ומרשיעים.

¹⁸ צ"ע לכאורה יש כאן ערבוב ולא מובן האם המלכות מכלה את הרע מכח הגבורות שקבלה מבינה, או שמעלה אותו לבינה
 להתמתק.

ואולי הכוונה עפ"י הנ"ל שאמא אוזפת הפירוש שמגדילה את המלכות לצורך יחוד וכל יחוד הוא ע"י מ"ן שהם ברורי המלכות
 שמבררת למטה והם דינים (ע"ח לט א') ומעלה לבעלה לעוררו ליחוד וכאן שהיא בקטנות ואין לה כח לברר היא עולה לבינה ובבינה
 מתברר בסוד הלוואה כנ"ל.

כיון שגם על נח וזני ביתו היה קטרוג/י²⁵ והראיה שהרי נכרתה קשת הצרית ללא כזימי רש"י שלא נראה הקשת. אבל מכח הקרבן שהקריב נח כשאל מהתיבה נמתק הדיו כשרשו.

וזהו פ' ועשירית האִיפָה רמו למלכות צתיקונה, כי אִיפָה רומז למלכות, להיינו אִי פָה, כמבואר בפתיח אליהו שהמלכות נקראת מלכות פָה [צ"ד] צחי' מלכות צתיקונה כשכבר יש לה פה צחי' פה סח הנ"ל, ונקראת אי פה לשון שאלה בחי' כבוד אלפים הסתר דבר כי היא עולה למקום נעלם תעלומות חכמה דהיינו לזינה שסם הארת החכמה שמאירה צמלכות צחי' הסתר כי שם ההשגה היא שמשגי עד כמה אינו יודע וזה הכבוד/צ"ד²⁶, ואלפים היא המלכות וכשמאיר זה החכמה נקראת מלך הכבוד פֶד אִיהי סְלִיקִית מְלֶאכְיָא שאלין בְּגִינָה אי פה כשהיא עולה למעלה אזי המלאכים שואלים עליה היכן המלכות פה כיון שנעלמה מהם כשעלתה לזינתה עילאה (לחצ"ד של זינה), ותיקון המלכות הזה שיהיה לעתיד לזכור כשיתבטל כל הרע צמח התכלת הנ"ל נעשה בזמן הזה ככל שצטת בקדושה של מוסף וזהו שאנו אומרים אז משרתיו שואלים זל"ז איה מקום כבודו/צ"ד²⁷ שהיא שאלת המלאכים היכן המלכות שהיא כבודו ית"י/צ"ד²⁸ כשהיא מתוקנת (זוהר בראשית כד.:/צ"ד) שם מבואר בקיצור עיקר הענין ושאלת המלאכים ובתיקון י' [צ"ד] וק"א/שם שם מבואר תיקון המלכות שיהיה לעתיד לזכור.

²⁵ עיין תורה שבע"פ על יחזקאל ז יא וברמו במלוא שם משמע שרק בתאות ניאוף לא היה נח כאנשי דורו אבל בשאר עבירות היה כמוהם עי"ש שדורש "נחמתי כי עשיתים ונח" שגם הוא היה בכלל אלא שמצא חן.

²⁶ * פתח אליו

²⁷ עיין קהלת יעקב - ערך אי - איה רומז על כתר חכמה בינה (עץ חיים שער מיעוט הירח פרק ג), א' כתר י' חכמה ה' בינה, תיקונים תיקון ד':

איה ראשי תיבות למפרע הארת יסוד אבא, ומשם אצילות הנוקבא, וזה שאמר איה מקום כבודו (פרי עץ חיים שער השבת פרק כ'), מלכות נקרא כבוד (זוהר תרומה קנ"ג). הואיל ומקבלת ל"ב נתיבות דיסוד אבא: (כי כבוד גמט' לז)

איו ראשי תיבות ובמה יודע איפה, עיין ערך איפה סוד הענין על ידי מ"ה החדש חתקן השבירה סוד איפה:

²⁸ הלשון מקום צ"ע ונראה שהכוונה שבמלכות שם מקום התגלות הכבוד דהיינו הכבוד העליון שהיא החכמה. או הכתב שבעצמו נקרא מקום. בריך בתוך ואתרך.

²⁹ כמבואר בכמה תורות לעיל שיעקר הכבוד מהרחוקים דייקא כשמתקרבים. בבחי' וארץ האירה מכבודו כי כבודו היא החכמה ועיקר כבודו כשארץ דייקא מאירה מאור חכמתו דהיינו כבודו.

בתורה כט רבי יוחנן קרי לבגדים מכבדי ומבואר שם שהם בחי' מכלות לכן כשהם עם רבב אוי דיני המלכות דייקא דנים אותו בבחי' דינא דמלכותא עי"ש. מבואר שהכבוד הוא במלכות דייקא.

³⁰ זוהר בראשית דף כד. - לזמנין איהו בעלה ו' בצדיק, בשית פרקין דתריין שוקין, נחית לגבה בתריין שוקין, לזמנין איהו בעלה ו' בתריין (נ"א דרועין), שית פרקין, דסליקת לגביה בתריין דרועין, לזמנין איהו בן אבא ואמא בן י"ה, צריך לסלקא (ס"א לה לעילא וכד) לעילא לה, וכד סלקת תמן, לזמנין איהו בהפוכא ו' בין י' י', כגוונא דא א צריך לסלקא לה, לגבי דאתמר בה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, וכד איהי סליקת לעילא, ברישא דכל רישין סלקא ובגינה מלאכיא אמרין [כד/ב] איהי מקום כבודו וכד סליקת לא' כגוונא דא א, איהי תגא ברישא דא, עטרה על רישיה כתי"ר וכד נחתא נקודה לתתא ואתעטרת נחיתת ביה כגוונא דא א (נ"א קמץ), וכד סליקת אתקרי תגא ברזא דטעמי וכד נחיתת אתקריאת נקודה וכד מתיחד עמה איהו ז', כלילא מניה אות ברית דאיהו שביעאה דכלא.

³¹ תיקון י' דף כד: כה. [זוהר חדש תיקונים כרך ב דף פ:]

³² תיקוני זהר דף כד: תקונא עשיראה: - בראשית, שי"ר תא"ב, והאי איהו שיר משובח מכל השירים, תאב מכל השירים, ועליה אתמר שיר השירים אשר לשלמה, למלך שהשלום שלו, הכי אוקמוהו, והאי שיר מתי יתער, בזמנא דיתאבדון סמ"ל וממנן דיליה חייביא מן עלמא, ובהוא זמנא (שיר) אזי שיר משה, אז שר לא כתיב אלא ישיר, והוא אוקמוהו:

והאי שיר באז, סליק בפומא, (באן סליק בפומא שיר אל) אבל שיר איהו ודאי חכמת שלמה, בהוא זמנא ותרב חכמת שלמה, (דבהוא זמנא ומלאה הארץ דעה את ה' וכו'):

ומאן סליק לה לאתרה, דא משה, ורזא דמלה אזי שיר משה, באן סליק לה בתלשא, האי תגא דתלשא איהי י' ישיר, ותקום מן ה' דמשה (נ"א איהי י' שיר ו' תקום מן ה' דמשה) ושריא על רישא דו', ואתעבידת תגא ז', וסליק לה עד אתר דאתגורת מתמן:

כד סלקא לגבי י' עלאה אתקריאת שיר זכר, וכד נחתא לגבי ה' אתקריאת שירה, הדא הוא דכתיב אזי שיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' וגומר, דעלה אתמר אבן מאסו הבונים וגומר, דאיהי אבנא די מחת לצלמא דעבודה זרה, בההיא זמנא דאתמחי צלמא דעבודה זרה דיוקנא בישא, אתמר בה ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא, הדא הוא דכתיב (ישעיה ו') מלא כל הארץ כבודו, והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר, ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו, ולא אשכחין לה שיעורא, עד דאמרין ברוך כבוד ה' ממקומו, בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו י' רישא דא':

ובאן סליקת בעמודא דאמצעיתא דאיהו ו', עטרה על רישיה, כד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה אשת חיל עטרת בעלה, וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה יחודיה;

³³ כיצד נעשה בניית ועלית המלכות בכל יום בתפילה עיין שער הכוונות הובא בקיצור בהקדמה לזוהר בראשית כד הנ"ל שער הכוונות - דרושי חורת העמידה דרוש א - בחורת העמידה של ש"ץ דע כי כונת חורת העמידה הוא ממש כדרך אשר נתבאר בעמידה של לחש ואין הפרש ביניהם כלל וזלתי שאז היתה שיעור קומת יעקב ורחל מן החוה ולמטה דו"א ונודע כי הכתר שלהם לכד הוא במקום הת"ת דו"א ושאר כל פרצופם הוא כנגד נה"י דו"א בלבד ועתה הם עולים כנגד חג"ת דו"א כמו שנבאר ונמצא כי בתחל' הכל היתה רחל אחור באחור עם ז"א. וטעם הדבר נתבאר במ"א למה היתה בתחילה הנקבה אחור באחור עם ז"א והטעם הוא לפי שאור ז"א הוא גדול מאד ולהיות הנוק' עדיין בלתי שלימו' תיקון אין בה יכולת לסבול אורו הגדול ולהתקרב אצלו ע"ד מ"ש רז"ל על הצדיקים שכל א' נכוה מחופתו של חבירו הגדולה מחופתו אבל אחר אשר כבר המשכנו אליה הארה עליונה אז נתק' ועומדת עמו אחור באחור ואח"כ הוצרכה לקבל הארה יותר מעול' לשתוכל לחזור עמו פכ"פ אבל עכ"ו עדיין איננה שם רק בבחי' נקו' אחת לבד בסוף היסוד דו"א. ואח"כ צריכה עוד הארה יותר מעולה לשתעשה פרצוף גמור ותעמוד עמו פכ"פ ומודווגת עמו בבחינת היסוד דו"א שבאמצע נ"ה וכמ"ש כל זה בברכת אבות דתפלת לחש ואמנם עתה צריכה לעלות עוד שלשה מדרגות אחרות שהם חג"ת דו"א ולכן

ועשירית, זה בחי' יוד, בחי' קדושה כנ"ל. היינו כשרוצין להמשיך קדושה לתוך מלכות, כדי להעלות אותה למקום נעלם בחי' עטרת צעלה בבחי' אֵי פָּה שאז המלאכים שואלים עליה היכן המלכות פה, זה על ידי סֶלֶת למנחה היא ציחא עלאה, צינה בלולה בשמן מעורבת עם ציחא תתאה/ק"י, מלכות, כי צריך לחבר שני בתים להיות אחד כנ"ל שאמא אוזפת מנהא לצרתא, שמכא זה מקבלת המלכות מוחין וגולה לשעה וומכא זה ניתן לה הכח להתגבר על כל המניעות ולתקן עצמה עד שצאה לפניו וזכה להארת פניו ונעשית גדולה כמוהו בעשר ספירות צבחי' שני המאורות הגדולים.

ביתא עילאה, נקרא סֶלֶת למנחה, כי מנחה, זה בחי' דינים/ק"ג, בחי' (ברכות כו ע"ב) יצחק שהוא בחי' גזרות כמ"ש פחד יצחק הוא תיקון תפלת מנחה. וזה סולת למנחה כי סֶלֶת, לשון שיצור/ק"ד כמ"ש (תהלים קיט) **סלית כל שוגים מחקיך** ק"ד/ק"ו דוד המלך אומר להקצ"ה דהיינו לבחי' ציחא עילאה רמסת ושיצרת את השוגים מחוקיך/ק"ו היינו הנוטים מהמלכת הש"י והכוונה שאני המלכות מכוון שקבלתי לשון חילוך הכרתתי את כל הגויים המונעים. שביחא עילאה/ק"ח בחי' צינה שזה שרש הדינים ממתיק ומשבר הדינים כנ"ל, בבחי' (שם קו) **מי ימלא גבורת ק"ט ה'** (ק"י) למוכלל פירוש לשון ו"מי" היא הצינה כנ"ל מי עם זאת עולה וזהו מי ימלא מכה הצינה הצינה היא נשברים ונמתקים הדינים כי היא שרשן. וצריך שיובלל לק"א ויתחבר ביתא עילאה צינה הנקראת סולת מנחה כנ"ל עם ביתא תתאה, הנקרא **שמן**, כי שמן בחי' מלכות בחי' מלכות דוד כ"ש (שם מזה)/ק"ב **על כן משחך אלקים שמן ששון** פסוק זה הוא חלק ממזמור שחברו בני קרח ושר דוד המלך בשבח התלמידי חכמים ובפסוק זה משבח את הת"ח שכיון שאוהב צדק ושונא רשע על כן ימליך אותו הקצ"ה למלך על חבריו והם ישמחו צו/ק"י ומכאן למדנו ששמן רומז למלכות. ועל ידי זה רביעית ההיין נעשה מדלתין ההיין [ק"ד/ק"ט] דהיינו שהמלכות שהי אעס ישראל שהיתה

צריך עתה פ"א לחזור ולעשות כל אותם התיקונים הנו' ממש פעם א' ככל הנו' כי בכל עליית מדרגה יותר עליון צריך אל הארות אחרות יתירו' ולכן חוזרין העמידה עצמה ממש אבל יש הפרש ביניהם שהראשון היתה בלחש לפי שהיתה עדיין למטה במקום נה"י דו"א אשר יש שם פחד ואחיה לחיצונים והקליפות כמו שמצינו להרשב"י ע"ה בזהר מגום מאד בענין המשמיע קולו בתפלתו שהקליפ' אחוו' בתפלתו יען הוא במקום תחתון אבל עתה בעלות' אל חג"ת דו"א אין שם פחד מן הקליפ' ולכן אומרים אותה בקול רם.

ולחבין כיצד עולה במוסף של שבת להיות עטרת בעלה עיין שם כונות שחרית של שבת ד"ה ענין תפילת מוסף בלחש וד"ה ובחזרת תפלת מוסף בקול רם.

קיצור הדברים עיין הקדמת מתוק מדבש הנ"ל וצ"ע שם שתחילה דיבר מיוחד יעקב ורחל כיצד עולים בקומת זעיר ובשבת מדבר על עליית רחל באמא וזעיר באבא. ולהיכן נעלם יעקב.

ק"י לשון בלולה כי נה"י דינה נעשים חב"ד למלכות דהיינו שנכנסים בתוכה להאיר והרי זה כמו עירוב רגלי הבינה בתוך המלכות ק"י כי כל דין הוא בחי' שהדברים חוזרים לשרשן הפך ההשפעה שהיא כשיוצא משרשן. ושעת המנחה היא מחצות כשהאור הולך ונאסף לשרשו.

וכאן שמנחה רומז לביתא עילאה בינה שהיא אמא עילאה שאליה עולה המלכות ונעשית עי"ו בבחי' שני המאורות דהיינו שחזור להיות במדרגת קודם החטא וקדם הקטרוג ועוד יותר עד שנעשית עטרת בעלה. וצ"ע כי לעיל בביאור איפה מבואר שהמדרגה של המלכות בתיקונה שמדבר עליה היא מדרגתה במוסף של שבת בקדושת כתר שעולה בחב"ד דאמא אבל עיין תורה ד' ששעת המנחה היא רעוא דרעווין משמע שעולה בכתר דאמא וצ"ע האם זה היינו הך וכמו שמכנה בזהר בראשית הנ"ל את עליית המלכות במוסף לרישא דרשין. שלפ"ו במוסף זכתה לזה לשעתו ובמנחה זוכה ליותר. או שבאמת הן שתי מדרגות וצ"ע.

ק"י סולת לשון דבר משובח (אבות ה' טו) כי בחטה היא פנמיות החטה אבל השם וסלת על שם שנעשית ע"י שיבור החטה

ק"י מתרלו - מחוקין

ק"י פרש"י - סלית - רמסת נתתם למרמס כמו סלה כל אבירי ה' (איכה א):

ק"י תהילים פרק קיט (ק"ו) סְעַדְנִי וְאֶנְשְׁעָה וְאֶנְשְׁעָה בְּחֻקֶיךָ תְּמִיד: (ק"ח) סְלִיחַתְּ כָּל שׁוּגִים מְחַקֶּיךָ כִּי שֶׁקֶר תִּרְמִימָתָם: (ק"ט) סְגִים הַשְּׁבֶתָּה כָּל רְשָׁעֵי אֶרֶץ לְכֹן אֶהְבֵּתִי עֲדֹתֶיךָ:

מצודות דוד פסוק קיט סגים - כמו הסיגים אשר נשרפים המה בכור הצורף כן השבת מן העולם כל הרשעים ולכן בראותי מפלתם אהבתי עדותיך:

ק"י מתרלו - עלאה

ק"י גם בדפדור גבורת ומתולו - גבורות (כלשון הפסוק)

ק"י זוהר ויהי רמס.

ק"י בדפדור - יוכלל, ומוהר"ן תיקון הלשון

ק"י **תהילים** פרק מה (ח) אֶהְבֵּתָּ צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רִשְׁעֵי עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שְׁמֹן שֶׁשׁוֹן מְחַבְּרֶךָ:

רש"י (ח) משחך וגו' שמן ששון - כל לשון גדולה נופל עליה לשון משיחת שמן כדת המלכים:

מצודות דוד (ח) על כן - בעבור כשרון מעשיך משחך אלהים למלך. שמן ששון - כאשר תהיה נמשח בשמן למלוך על העם יהיה עליך ששון מחבירך כי הכל יחפצו בך:

ק"י צ"ע לכאורה המילה ששון לא היה צריך לצטט אותה כיון שרק בא ללמד ששמן לשון מלכות. אבל אולי יתבאר עפ"י דיסוד שמביאים בשם הגר"א שמלוכה היא מרצון להבדיל ממשלה לכן נקט ששון וכפירושו המצודות שם שחבריו ישמחו במלכותו עליהם.

ק"י * עיין תיקון כא דף מז.

ק"י עיין **שער הכוונות** דרוש ו' מדרושי הלילה בביאור ברכת המפיל - ועתה נבאר בנין נוקבא דו"א כי הנה בהגיע עת אצילות ת"ת ו"א כנ"ל אז תיכף נקיב נקב באחורי חוה שלו ושם נאצלה ראש הנוק' כנו' באד"ר. והענין הוא כי ז"א כלול מ"ס בהתחברו עם המל' אמנם

לכה ועניה מדעת להמליך את הש"י בכל רגע, נעשית גדולה ועשירה בחכמה שמאיר זה בעלה הצדיק, עד שאין זה שום תנועה שלא לכבוד שמים :

עתה יבאר כיצד רמוז בפסוק בו פתח רבינו את התורה כל השגתו שגילה בתורה זו

והביאור בקינור הוא לשמש שהיינו הצדיק שם אהל פי' הקצ"ה שם לו אור והשגות בהם שהיינו כפי המלכת העם את הש"י שמתקשט זה הצדיק לפני הקצ"ה. כי כשישראל עוסקים בחכמות חילוניות אזי נחכסה השגת הצדיק וכישראל עוסקים במחשבות טובות חכמה קדוש אזי הצדיק הוא כחתן יולא מחופתו ולזו הוא ישיש כגיבור לרוץ אורח הזה שהפסיד כשהיו ישראל נזופים וזהו מקלה השמים מולאו ותקופתו שהיינו שהצדיק שהו אצחי' מקיף לישראל צחי' צחי' ליצית התלוי בקלה הצגד רץ מהר להחזיר את העם בתשובה שיחזרו להמליך את הקצ"ה היא מכח הארת המקיפין הארת בינה אמא עילאה צחי' ליצית התלוי בצנף הצגד משם כח צחי' זמירות שמענו מכנף וקלה הארץ ונקרא תקופתו כי הצדיק כלפי העם הוא בינה ביתא עילאה צחי' מקיפין ומכח הארתו בהם נותן להם כח התכלת צחי' הגבורות לצבור להש"י ולרוץ לעשות לזונו ולקרף כל העומד דרכם ולעשות כלה בכל מי שמתנגד להמלכת הש"י/מ/קט"ו. ואין נסתר מחמתו וכעסו על כל הרשעים האלה. וכשזוכים העם לתיקון המלכות שלימות התשובה (היינו שהמלכות עולה לחז"ל ד' לאמא שהיינו הארת שם אלה-ה ציושר) זוכה הצדיק לתורה ה' תמימה שהיינו תורה דעתיקא שהיא תמימה ושלימה שעדין לא נגעו זה. והיא משיבת נפש צחי' עונג שבת.

וז"פ לשמש שם אהל בהם כי הצדיק נקרא שמש שהוא אור גדול וכל אחד מקבל ממנו כפי הכלי שהכין, כמאמר חז"ל (קידושין עב ע"ב) וק"ו עד שלא שקעה שמשו של עלי וכו' וזרח השמש ובא השמש [קייח/קט"ו], וזריחתו של הצדיק היינו השגתו, אינו אלא על ידי ישראל/קב, כמאמר (שמות לב) לך רד כי שחת עמך /קכ"א/ולדשו חז"ל שרמו לו הקצ"ה זהו

עדיין עתה בעת הזו שהוא בתחילת אצילותה אין במל' הזו רק חלק עשירי שבה בלבד ואינה נק' רק בחי' נקודה קטנה כנודע. ואח"כ התחיל המאציל לתקנה ולהגדיל' ולעשותה פרוצוף גמור כלול מיי"ס ע"י ט' נקו' שהוסיף בה כנו' וזה ענין תיקונה והגדלתה כי בתחילה מבחי' האחוריים דנה"י ד"א נעשו בה ג' מוחין חב"ד אבל נודע כי כל שיעור קומתה הוא שיעור אורך שמן החוזה שלו ולמטה והוא כי הירכין שלו נחלקים לפרקין כנודע באופן שמן הת"ת שלו דמן החוזה ולמטה נעש' הכתר שבה ומן אחורי נה"י שבו נעשו כל ט"ס שבה מחכמה עד מלכות שבה כנודע אצלינו וכבר נתבאר כי לסיבה זו נקרא הנקבה בשם אות דלת כי שיעור קומתה אינו רק כנגד ד' ספירות אלו בלבד. אבל אין זה רק בהיותה אחור באחור כמאמר חז"ל (שם) וז"ל חז"ל שרמו לו הקצ"ה זהו דאתקריאת דלת ואתקריאת ה"א דא מסכנו ודא עתירו.

והענין הוא כי בהיותה אחור באחור כנגד ד"ס אלו נקראת דלת דלה ועניה היושבת באחור ובחזרת פב"פ אז נק' ה"א בסו' העושר כי כבר זכתה לחזור אפין באפין והבן כלל זה של דלת ושל ה"א היטב. והנה נמצא כי בהיות' באחור היא מפילה אליו וצריכה אליו שיאיר בה והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה אבל אינו מביט אלא במקום החוזה שבו ומשם נוקב אור עיניו ויוצא לאחור ומאיר בה כפי מה שהיה באצילות עצמו ובהיות הוא מביט בה גם א"א מביט ומשגיח ומסתכל בו"א כנו' באד"ר ואחר שנתקנה באחור כשבא ע"ש עלה ברצון המאציל העליון להחזירה פב"פ ויהיה וזוגם שלם כי בהיותם אחור באחור או וזוגם ג"כ הוא אחור באחור ועוד כי בהיותה באחור צריכה להיות ג"כ הנקבה גרועה וקטנה ממנו לפי שהנה היא או מקבלת הארה ע"י בעלה ולכן רצה להחזירה בפנים שהיה שניה שוים ואז מה עשה הפיל ה' אלהים תרדמה על האדם שהוא ז"א ולא אשתאר ביה רק קיסטא דחיות'. וביאור מילת קיסטא דחיותא הנו' בוחר בכמה מקומות ר"ל מדת החיים פי' שעתה חזר ז"א להיותו כבראשו' כמדתו שלא היו בעת אצילותו רק ו"ק בלבד כנ"ל ובהיותו חזר אל מדתו הראשונה אין בו כח להאיר בנוק' ולהשפיע בה לפי שאו אין בו"א רק ו"ק בלבד ונוק' אין בה בחי' מוחין ושום אבר מן גופא רק חלק עשירי מעשרה חלקים שיש לה בגדלות' כנ"ל:

קט"ו וזהו כשאמר לו הש"י למשה רד כי שחת עמך מיד אחרי שביקש רחמים רץ אל העם להרוג את הרשעים ולהחזיר את הנותרים בתשובה שלימה כדי שיוכל שוב לעלות אליו ית' לקבל השגות שהיינו לוחות שניות וקרינת אור הפנים שזכה או.

ק"י קידושין דף עב. כי הוה נחא נפשיה דרבי אמר וכו'... אקרא דאגמא איכא בבבל - אדא בר אבהה יש בה [עב/ב] היום נפטי ווא יושב בחיק של אברהם היום נולד רב יהודה בבבל דאמר מר כשמת ר' עקיבא נולד רבי כשמת רבי נולד רב יהודה כשמת רב יהודה נולד רבא כשמת רבא נולד רב אשי ללמדך שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו שנאמר וזרח השמש ובא השמש עד שלא כבתה שמשו של עלי וזרח שמשו של שמואל הרמתי שנאמר ובר אלהים טרם יכבה ושמואל שוכב וגו'

ק"י קהלת א' ה'

ק"י צ"ע דלכאורה הפסוק היא ראייה לטתור ולפי המאמר חז"ל צ"ל שהשמש שזרחת אינה השמש ששוקעת. ועיין מהרש"א על קידושין דף עב: שהדיוק הוא מהא דכתיב ב"פ שמש

וז"ל - שאין צדיק נפטר כו' שנאמר וזרח השמש ובא השמש וגו'. דלפי פשוטו לא הו"ל למכתב רק חד שמש או וזרח ובא השמש או וזרח השמש ובא אל מקומו וגו' וע"כ דרשוהו דשמש דקרא רמו על שני אורות וזרחות של הצדיקים קאיירי דעד שלא כבתה שמשו של צדיק זה וזרח שמשו של צדיק אחר ומסיים ביה ואל מקומו של צדיק המת שואף וזרח צדיק השני וקאי נמי שפיר אקרא דלעיל מיניה דור הולך ודור בא וגו' שהיינו צדיק זה מת וצדיק זה נולד מיד ומייתיה מהאי קרא ובר אלהים טרם וגו'

וכן פרש"י קהלת שם - וזרח השמש וגו', דור הולך ודור בא - כאשר השמש תזרח שחרית ותשקע ערבית ותלך כל הלילה שואפת לשוב אל מקום אשר זרחה אתמול משם שתזרח גם היום:

ק"י עיין לק"ה מנחה ז אות ז(ז) - ועל - בן הצדיק צריך לקבל כל פחו' מן נפשו וישראל, שהם בחינת מלכות בחינת אין מלך בלא עם. כי דיקא עליהם נתגלה מלכותו וזו הצדיק מתגבר בהשגותיו העצומים שהם בחינת ביתא עילאה בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה וכו'.

והעקר על - ידי שישאל יוצאים מחכמות חיצוניות של העובדי פוכבים שהם ההפך מפל פנ"ל, וממחשבות רעות שהם הפך חכמה שפלב. כי הכל אחד כי חכמות חיצוניות שלהם נקראים פסילות נגד חכמות התורה, כי נמשכין משפשות הלב ממחשבות רעות מערלת לב וכו'. ועל - כן באמת כל קיומנו על - ידי הצדיקים העוסקים בתקוננו, ואנו צריכין רק להתגבר על המחשבות רעות שהם בחינת חכמות חיצוניות וכו', ואז הצדיק ישיש בגבור לרוץ ארח הזה שהיו ישראל יכולין לילך בזמן שהיו נופים. וזה עקר תקון התשובה של כל אחד שאי אפשר לו לשוב כי אם על - ידי הצדיק שהוא מורה דרך לשבים:

קכא עיין פרש"י שם שעמך הם הערב רב שקרב משה ולכן אמר לו הקב"ה רד מגדולתך וכאן רבינו מבאר שעיקר הירידה היא מצד שגרמו לישראל לרדת. ועיין תורה נט אות ו' שם מבאר שהירידה מחמת שקירב רשעים שאסור לקרבם ע"ש.

צ"ע עיין תורה נח אות י' שם משמע שמחמת עוון הדור רק שאר צדיקים יורדים ממדרגתם אבל הצדיק הדור נשאר במדרגתו כי הוא למעלה מהם לגמרי ע"ש. וצ"ל שיש חילוק בין ירידה ממילא מחמת שעוון הדור גורם לירידה שהקב"ה מוריד אותו מגדולתו שנתן המיוחדת שנתן לו

כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל (ברכות לב ע"א) היינו הנ"ל כי לא אצוא צעיר עד
 דנקרבה קדוש דהיינו שלא יצא צניתא עילאה עד שלא יתקנו ישראל ציתא תתאה כי הצדיק כלפי ישראל הוא ציתא
 עילאה¹ (לק"ה²) וזהו אהל בהם, אהל לשון זריחתו, כמו (איוב כט) בהלו נרו. וזהו בהם, ע"י
 ישראל כי הצדיק הוא כפי שיחזיר את ישראל בתשובה והוא ערב עליהם וכסהם חוטאים³, וכמזכיר לעיל
 צלות א' שעיקר החטאים הם במחשבות רעות שמאיייר בלבנו, אזי מורידים את הצדיק מגדולתו והשגתו, ובשישראל
 ח"ו נבנסין בחכמות חיצוניות של האומות כנ"ל שהצחירה היא בלב זין ליור חכמה דקדושה למחשבות
 טובות כילד להמליך את הקב"ה לבין ליור חכמות חילוניות למחשבות רעות כילד להשיג תאוות לבו דהיינו המלכת
 הילכה⁴, אזי נופל הצדיק מהשגתו⁵ והשגתו היא תורה דעתיקה (עיין תורה כז אות י' שהיא תורת ה' שפעסית
 תורתו) וכמזכיר לעיל שמי שזכה לתשובה שלימה זוכה לתורה דעתיקה, ונתחפה ונתכסה השגתו. וכשיוצאין
 ישראל מחכמתן של האומות מחכמות חילוניות כמזכיר בתורה לה אות א' ע"י⁶ ומתגברים בכל רגע לחשוב
 מחשבות טובות כילד להמליך את הקב"ה, אזי [1] והוא כחתן יוצא מחופתו, הצדיק יוצא
 מהחופה והמכסה שהיה לו עד עכשיו דהיינו שחוזר להשגתו, בתורה דעתיקה שזוכה מי שהשלים את
 התשובה וזוכה להארת הנינה צחי' עוה"צ בקציעות, ואז ישיש כגבור לרוץ אורח, כי הצדיקים הם
 גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו⁷ שהשגותיהם דהיינו תורה שאומרים היא ע"י שפועים ליצור
 מקולו ית' שפועים וזו גבורתם⁸, כי צריך התגברות כדי לרוץ אורח הזה⁹ שהיו יכולים לילך

* ברכות דף לב. – וידבר ה' אל משה לך רד מאי לך רד אמר רבי אלעזר אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה משה רד מגדולתך כלום נתתי
 לך גדולה אלא בשביל ישראל ועכשיו ישראל חטאו אתה למה לי מיד תשש כחו של משה ולא היה לו כח לדבר וכיון שאמר הרף ממני
 ואשמידם אמר משה דבר זה תלוי בי מיד עמד ונתחזק בתפלה ובקש רחמים משל למלך שכעס על בנו והיה מכה מכה גדולה והיה אוהבו
 יושב לפניו ומתירא לומר לו דבר אמר המלך אלמלא אוהבי זה שיושב לפני הרגתיך אמר דבר זה תלוי בי מיד עמד והצילו:
 להבין מהיכן דרשו זאת חז"ל עיין מהרש"א דכפל הלשון לך רד אין לו פשט. ח"ל – רד מגדולתך בו'. אין לפרש דיצא להם זה הדרש
 משה דלך רד הוא לשון כפל דהוה סגי למכתב חד מנהון או לך רד דהא מצינו האי לישנא גופיה דכתיב לך רד ועלית וגו' ומאי תדרוש
 ביה ונראה דלך רד באן אין לו מקום לפי פשטיה דמה א"ל הקב"ה לך רד כיון דלא הוזכר בקרא כאן מה יעשה משה ביידותו משא"כ בלך
 רד ועלית וגו' שא"ל הקב"ה למשה שירד ויביא עמו אהרן וכהנים בעלייתו כמפורש בקרא וע"כ דריש הכא דמאמר לך רד היא גופא
 דמלתא לך רד מגדולתך בו וק"ל:

עיין בנינו בן יהודע על ברכות לב. – שם כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל. נראה לי בס"ד על פי מה שכתב רבינו האר"י ז"ל
 בשער הפסוקים כי תשא, (אולי כוונתו לספר הלקוטים כי תשא סוף פרק לד ד"ה דע כי אחר שחטאו) כי משה רבינו עליו השלום קודם
 שחטאו ישראל בעגל היו לו אורות מן הבריאה, אך אחר שחטאו לא היה לו אלא מן היצירה ועשיה, עיין שם, וידוע כי הבריאה היא סוד
 היא נראה ששם הו"ה ב"ה, וזה שאמר כלום נתתי לך גדולה, אות גימ'ל בחירק וד"ו בדגש, הרי קרינן בה גידול ה"א, או יובן על פי מה
 שכתב רבינו האר"י ז"ל בחמשה מעלות שזכה להם משה רבינו עליו השלום, וזהו גידול ה"א:

זוה לשון "עם" לשון גחלים עוממות כי הצדיק בחי' מלך המולך על העם להביאו לתיקונו להיות ממליך את הקב"ה בהכרח שיהיה מעל
 מדרגת העם בבחי' כתר של העם דהיינו עולם עליון יותר
 ה"ל בסוף העמוד הקודם

זוה בחי' מה שעשה משה רבינו כשאמר לו הש"י רד כי שחת עמך, שירד להחזירם בתשובה וציווה על שבט לוי לעשות כלה ולהרוג
 אפילו אב את בנו ואיש את אחיו כל עובדי העגל ואחרי שעשה כלה בכל הרע הגמור החזיר את השאר בתשובה ואז מיד חזר ועלה להר
 למ' יום לקבל לחות שניות דהיינו השגת התורה שבלוחות ראשונות פרחו ממנו

עיין קהלת יעקב ערך רד מבאר שם שדווקא משה רבינו ירד כיון שהם היו משרשו אבל יהושע לא ירד ע"י ש"ו ז"ל –
 רד ראשי תיבות רוח דיבור שהם סוד זעיר ונוקבא, ר"ד גימטריא צדיק, שכולל זעיר ונוקבא, בסוד כי כל בשמים ובארץ, וזה שאמר הקדוש
 ברוך הוא למשה במעשה העגל (שמות ל"ב ו') לך רד, כי מתחילה זכה למשה גם לבנינה שהוא סוד שמיעה, עכשיו שחטאו בעגל ופגמו
 בבנינה כמו שאמר בזוהר (כי תשא קצ"א). ובליקוטים (ליקוטי תורה כי תשא ד"ה סוד העגל), כי פגמו באימא עלאה, על כן נסתלק בחינת
 שמיעה שהוא סוד בינה, לפי שמישה היה כללות ישראל, בחטאם מגיע לו פגם, מה שאין כן יהושע שלא היה כללות הדור ההוא לא נפגם
 בחינת שמיעה דידיה, על כתיב וישמע יהושע, ולא כתיב וישמע משה, וזה שאמר לו לך רד רצה לומר לך נשאר רק בחינת רוח דיבור,
 ולמעוטי יהושע שנשאר לו גם שמיעה, ואמר הטעם שנגרעת ממישה כי שחת עמך דייקא שהן שורשך, ולא עם של יהושע, אשר העלית
 מה שהעליתם לבחינת בינה דאקרי אשר (תיקונים תיקון ל' ע"ד). ועכשיו טרו מהר מן הדרך זה בינה דאקרי דרך גימטריא ס"ג קס"א (שער
 רוח הקודש יחוד לאלול), אשר ציתים שחברתם מתחילה אל בינה דאקרי דרך, ועכשיו טרו משם, ואמר טרו מ"ה"ר ראשי תיבות מן ה'
 ראשונה שהוא סוד בינה (זוהר אדרא זוטא ר"צ ע"ב), ה' ראשונה דהו"ה:

עיין תורה לה אות י' – וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ לוֹ חֵלֶק אֶלּוֹהִים מִמֶּעַל, שְׁהוּא בְּחִינַת חֻכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ק"ד): "כָּל־חֵלֶק בְּחֻכְמָה
 עֲשִׂיתָ." וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים רִאשִׁית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְרֵמְיָה ב'): "קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לְה' רִאשִׁית" וכו'. אֲבָל בְּשַׁעַת הוֹלָךְהָ, הַשֶּׁכֶל מִצְמָצֵם אֲצֵל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד. וְכִשְׁמַתְחִילִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ בְּהַתְבַּוְּנָה עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אֵיזוֹ שְׂכָלוֹ הוֹלֵךְ וְגִדּוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים – א ה'): "וַתֵּרֶב חֻכְמַת
 שְׁלֹמֹה". וְכִשְׁאֲדָם מִכְּבִּישׁ בְּתוֹךְ שְׂכָלוֹ הַקִּדְשׁ מִחֻשְׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, הֵם חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, אֵיזוֹ נִתְמַעַט קִדְשַׁת שְׂכָלוֹ, כְּפִי תְּפִיסַת הַמְּקוֹם שֶׁל
 חֻכְמָה חִיצוֹנִיּוֹת, שְׂכָל חִיצוֹנִי, בְּתוֹךְ שְׂכָל הַקִּדְשׁ. וְהַחֻכְמָה חִיצוֹנִי הִיא נַעֲוֵן בְּתוֹךְ הַשֶּׁכֶל הַקִּדְשׁ כְּקִנְיָה, וּמְחַסֵּר מְקוֹם הַקִּדְשׁוֹ. וְעַל זֶה הַקֵּנָה,
 הֵינּוּ זֶה הַשֶּׁכֶל, מִתְּלַקְטִים וּמִתְחַבְּרִים כָּל הַמִּדּוֹת רְעוֹת וּמְגַנְבוֹת:

¹ המשך פסוק הנ"ל לשמש שם אהל
² * תהלים קג ועיין זוהר לך לך דף צ.

³ עיין תורה קעח וביארנו יותר בהקדמה לתורה ג' ע"ש. דהיינו שהצדיק יש לו חלק בעשית הדיבור ששומע
⁴ עיין בסוף התורה בהשמטה השייכת לכאן שהכוונה גם לכל בעל תשובה שצריך לרוץ להשלים העבודה שהיה יכול לעשות בזמן שהיה
 רחוק. ושם ביארנו עפ"י תורה קעט שיום שלא עשה בו מצוות הוא יום מת וצריך לחזור ולהחיותו ע"ש. וצ"ל כפיין זה אצל הצדיק שאחרי
 שהחזיר את ישראל בתשובה צריך להתגבר להשיג ההשגות ותורה שהפסיד ולא הוריד מלמעלה בזמן שישראל היו נופים, וצריך לזה

בזמן הזה שהיו ישראל נזופים, ועבשיו רצים במהירות גדול זה הדרך כי אע"פ שכבר החזיר את ישראל בתשובה והם צאים אליו לשמוע תורה אבל היכן השגות ותורה דעתיקה שהיו יכולים להוריד לעוה"ז עני"ז עושים עוד זעלי תשובה שזה עיקר עבודת הצדיק דהיינו כבוד שמים שהוא להאיר לרחוקים לייקא צחי' והארץ האירה מכבודו¹¹. והתגברות הזאת להוריד תורה דעתיקה היא בחי' ציציית, בחי' תכלת כנ"ל¹², בחינות מקיפים שהצדיק מאיר עוד לישראל צחי' מקיפין¹³ ומכאן נעשה להם רצון וזה להתגבר על כל המניעות ולשוב להמליך את הש"י, ועוד גם מכניע הרע שבהם (בצחי' תכלת שפאן היא צחי' כח זכויותיו כמבואר בתורה כ') כדי שיוכל להעלותם בעיבור להוריד על ידם תורה דעתיקה כמבואר בתורה יג. וזה **מקצה השמים** הצדיק מאיר לישראל צחי' מקלה השמים דהיינו צחי' לילית התלוי בקלה הבגד צחי' מקיפין דהיינו צינה עילאה זיתא עילאה **מוצאו** דהיינו שסם מולאם של הגבורות, כי הוא כלפי ישראל צחי' זיתא עילאה צחי' צינה דלינין מתענין מינה. וזהו **ותקופתו**, בחינות מקיפים כמו שפירש שם המלודות דוד. ועם בחי' תכלת הזאת, מכלים וְשָׁצִים העכו"ם היינו הרע שנפשות ישראל הצאים לשמוע תורתו, והרע הן מדות רעות שהן צחי' מדות הגויים כמבואר בתורה לו, בבחי' **כי אעשה כלה בכל הגוים** [י'] דהיינו ככל המדות הרעות כנ"ל. וזה [ט'] **ואין נסתר מחמתו** תרתי משמע חמה וחומה, עי"ש פרש"י דהיינו חמה ולדרכינו היינו הצדיק שנקרא שמש כנ"ל שאין נסתר **מחמתו** עי"ש תרגום יונתן – רתיחתו¹⁴, זה בחי' **כלה**, כמ"ש (תהלים נט) **בלה בחימה פלה ואינימו ועי"ז** דהיינו עני"ז זכויותיו מכניע הרע שנפשות ישראל הצאים לשמוע ממנו תורה, באופן שמזריח עליהם כמו שמש ועי"ז כלה הרע. אזי זוכים להשגת אורייתא דעתיקה דהיינו שהצדיק ע"י נפשות ישראל שמעלה ותקטט בהם למעלה, יורד מוריד ומגלה תורה דעתיקה, שהיא צחי' אור הגנוז שמגלה להדיא ככל מקום את הש"י דהיינו תורה של התחברות עימו בלא חוץ בבחי' **עונג שבת כנ"ל** שזה העונג הגדול ביותר. וזה [י'] **תורת ה' תמימה** שהיא תורת ה' צחי' נסתר שהצדיק עושה ממנה תורתו כמבואר בתורה כז אות ו'י¹⁵, **שהיא תורה דעתיקה, שהיא תמימה עדיין** דהיינו שצמחות שלה היא תמימה כי א"ל להשיג בה אלף צחי' תכלית הידיעה שלא נדע, כי היא חכמה עילאה המתגלית בצינה עילאה שהיא צחי' אמרתי לחכמה והיא רחוקה ממני כמבואר בתורה פג תנינא שזו בעלמה השגת החכמה, שכל פעם משיג עוד יותר עד כמה אינו משיג¹⁶, שעדיין לא השיגו ממנה כלום כנ"ל ועוד כמבואר בספר ליקוטים יקרים סימן כ"ז שכל עסק התורה שלנו הוא רק בחילוניות אבל פנמיות עדין לא עסקו כלל כי החילוניות הוא צחי' פירוד שאפשר ללמוד בלא חיבור ודביקות צנות התורה אבל פנמיות התורה היא ההתחברות בעימו ית'. ותורה זו היא **משיבת נפש זה בחי'**

גבורה גדולה כיון שלא תלוי רק בו אלא בעיקר בישראל, שאע"פ שחזרו בתשובה ובאים אליו עדיין כדי להמשיך תורה צריך לזככם כדי שיוכל להעלות נפשות השומעים בעיבור בבחי' מיין נוקבין כדי להוריד תורה כמבואר כל זה בתורה יג ובתורה כ' שם מבואר כיצד משתמש לצורך זה במטה עוזו שהם זכות מעשיו הטובים שבכח זכות זו מכניע הרע שבעדה השומעת תורה ממנו. עי"ש.

¹¹ מבואר בתורה יא

¹² לכאורה יש להקשות למה הם צריכים תכלת הנ"ל שהיא לאבד ולכלות, אם כבר החזירו את ישראל בתשובה ועוד כיון שישראל כבר חזרו ממילא הקב"ה כבר מאיר להם כנ"ל שכיון שבקרבן קדוש אין שום מניעה שאבוא בעיר. לכן ההכרח לפרש שמדובר בזיכרון יותר מהחזרתם בתשובה הנ"ל כי כאן צריך להעלות נפשותם בעיבור כמבואר בתורה יג ותורה כ' וזה תלוי עד כמה שיוכר אותם ויכניע הרע שלהם. וזה כבר בחי' תכלת דאכלי ושיצא באיכות האחרת עיין תורה כ' שזה עושה הצדיק בכח זכויותיו.

¹³ בחי' אמת אוזפת מנהא לברתא כנ"ל

¹⁴ ירמיהו ל יא, מו כח.

¹⁵ המשך פסוק הנ"ל לשמש שם וכו' והוא כחתי וכו'

¹⁶ מחמתו פרש"י חמה ויונתן תרגם רתיחה ולפי רבינו היינו הרך כי הם הגבורות שמקבלת הלבנה מהחמה

¹⁷ המשך פסוק הנ"ל ואין נסתר מחמתו

¹⁸ והיא תורה שאומר הקב"ה למעלה לצדיקים בבחי' לעתיד לבוא ושם אומר אותה בשלימות עם הריקוד והניגון שלה כמבואר במ"א שזו שלימות אמירת תורה וזה פי' מאמר חז"ל תענית לא הובא בסוף תורה סה לעתיד הקב"ה עושה מחול לצדיקים, שהם במחול סביבו והאומר תורה בניגון ומחול. ומחול היינו מקיפים דהיינו תכלית הידיעה שלא נדע שא"ל להכניס בפנים ודייקא עי"ז התענוג בבחי' נבווה מחופתו שמבעיר את הלב (עיין תורה בא) אבל כשנכנס לפנים כבר לא נבווה כבר לא מבעיר את הלב.

¹⁹ כמבואר בחיי מוהר"ן סימן רפב – אחר פסח תקס"ה ספר עמנו, ואמר שגודע לו עבשו שני דברים, אף אינו יכול לאמרם פי נראים בפשוטים. פי גם פשוטו של דבר היא פך לבאורה, אף אף-על-פי-כן נודע לו עבשו אלו הדברים:

הינו... וכו'... והשני נודע לו מה שאיתא בתכלית הידיעה אשר לא נדע, אשר לא נדע ממש. (ולא באר גם-כן פלום רק דחק גם-כן התבות אשר לא נדע לא נדע ממש) ואף על פי שפשוטו של דבר פך. אף-על-פי-כן רק עבשו נודע לי זה הדבר שתכלית הידיעה היא אשר לא נדע לא נדע ממש. ואמר מאחר שעבשו יודע שתכלית הידיעה היא אשר לא נדע לא נדע ממש, אם-כן הוא יודע מאחר שזכה לתכלית הידיעה, אף אף-על-פי-כן אינו יודע פלום, פי הלא כבר נדמה לי שאני אצל זה התכלית הידיעה אשר לא נדע, ועבשו אני רואה איך הייתי רחוק מזה התכלית (ואמר אז בלשון גנאי על עצמו, פי החזיק עבשו לכסילות זה התכלית של זמן הקודם שגדמה לו אז שזכה לתכלית הידיעה אשר לא נדע). פי עבשו נודע לי שתכלית הידיעה אשר לא נדע ממש. ודבר זה גם-כן אינו יכול לאמר ולבאר פי נראה בפשוטו, אף באמת רק עבשו נודע לו זאת, וכן הדבר הראשון:

²⁰ הובא בבעש"ט עה"ת בראשית לד במקור מים חיים שם

שבת מילך הרע, בחי' **כי בו שבת וינפש** [כ"א] רצינו הרכיב כאן שני פסוקים בראשית ז' ג'... כי בו שבת מכל מלאכתו... שמות לא יז... וביום השביעי שבת וינפש/כ"ב. ונראה כי תורה שלנו נקראת נובלות חכמה (ב"ר מד יז) והיא בחי' עבודה קשה בלבוש קש בחי' ליבון סוגיא וקושיות ובגלל הקושיות תמיד נשאר זה קצת ספיקות שגורמות לספק באמונה כמבואר בתורה סב שטיקא מה שאמרו דע מה תשיב זה לאפיקרסות שבבבד. אבל אורייתא דעתיקא שתתגלה לעתיד כשהמלכות תתוקן בשלימות היא פנמיות התורה ממש והיא בחי' שציתתה מקושיות ועי"ז היא משיבת נפש מחיה את הנפש, כי היא התחברות אליו ית' שהוא מקור החיים ::

וזה טעם למה שולחת הכלה להחתן טלית דהינו ליצית בחי' תכלת לעשות כלה כרע, כי הצדיק בחי' החתן מקבל גבורתו על ידי ישראל בחי' הכלה, כמ"ש **לשמש שם אהל בהם** דהיינו שהאהל דהינו אור השגותיו הן כזה דהיינו כפי מה שמעלה נפשות ישראל השומעים תורתו בעיבור ועל ידם מוריד תורה. וזה רומזת לו הכלה בטלית ששולחת לו כי הטלית רומזת למקופים דהינו ההשגות והתכלת שבה רומז לכוחו לזבל הרע של ישראל הצאים לשמוע תורה ממנו, דהיינו שאומרת לו שעכשיו התקדשה לו זה בחי' שחזרה בתשובה וצאה לשמוע תורתו ולריך לתקנה ולזככה ולהעלות נפשה בעיבור ולהוריד תורה שעי"ז תזכה לתשובה שלימה ולשמוע ממנו אורייתא דעתיקא ::

וזה שאומרים עלהבי על החתונה [כ"ד], על שם **הוא** **העולה** כנ"ל, כי השמחה היא בלב, כמ"ש (תהלים ד) **נתת שמחה בלבי** והלז בחי' ציתא עילאה. וזה בחי' **מי זאת עולה** [כ"ו], מי דהיינו כינה ליצא ששם השמחה שמחת הלז עם זאת דהיינו עם הכלה שנקאת עולה דהיינו שחתן דהיינו הצדיק עולה עם הכלה להוריד תורה דעתיקא שהיא שרש העונג והשמחה ::

וזמירות שמזמרים על החתונה, זה ה', כי חתונה היא שמקדש אשה וקדש היינו חכמה כמבואר בתורה פ' הרי שעי' הקדושין מאיר זה חכמה שעי"ז נעשית מד' ה' דל"ת עם יו"ד, והיוד הם עשרה מיני נגינה בחי' שיר פשוט וכו' כנ"ל בחי' שיר חדש הנ"ל שמזמרת המלכות לזבלה גם כשהם בבחי' שני המאורות : וזה שצועקין שבת, שעי"ז זוכין לעונג שבת, לאורייתא דעתיקא כנ"ל ::

ומה שנותנין מעות כשקוראין שבת, כי באורייתא של עבשיו יש ימין ושמאל, ובשמאל **עושר** [כ"ז], אבל בעתיקא לית שמאל ולית עושר תמן {וזהר נשא קבט}, ובשביל זה כששומעין ישראל בשורת התורה דעתיקא, נותנין את המעות, כי אין צריך למעות, כי בעולם הבא לית אכילה ושתייה {ברכות יז}.

וז"פ (תהלים סח) מלכי צבאות יודודן (כ"ח)/כ"ט, היינו הצדיקים שהם מלאכיו גבורי כח, שהם מדדין/ל במרוצה ובמהירות הכוונה באיכות כי לשון מדדין היא לשון הליכה לאט דייקא כי צריך זהירות שלא ללחוק את השעה, כדי לרוץ אורח להשיג ההשגות דעתיקא שהפסיד. וזה רקודין שם בחי' המתקת דינים כמבואר בתורה י' והיינו דינים הנמתקים שרשם כמבואר לעיל כי הצדיקים הם בחי' ציתא עילאה כינה שרש הדינים. ולכן אז **ונות בית תחלק שלל** [ל"א], וישראל הם מחלקים המעות, להורות שאין צריך למעות כשזוכים תורה דעתיקא, ואין שם בבחי' עתיקא שמאל: **בית תחלק שלל**,

כ"א בראשית ז' ג'... כי בו שבת מכל מלאכתו... שמות לא יז... וביום השביעי שבת וינפש [הצירוף הזה נמצא גם לקמן דף סט:]
כ"ב ל"ע מדוע לא מספיק הפסוק השני ואולי כי רצה לומר שטיקא הוינפש הוא מכח השביתה

כ"ג כן ניקד מוהר"ת בתקפא עלה

כ"ד עיין שחוק הר"ן סימן פו

כ"ה גם בדפוס הוא ומתירו - היא (בתורה כתיב הוא וקרי היא)

כ"ו שיר השירים ג' ו'

כ"ז * משלי ג' טז

כ"ח עיין שבת פח:

כ"ט שבת פח/ב - ואמר רבי יהושע בן לוי כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא חזרו ישראל לאחוריהן שנים עשר מיל והיו מלאכי השרת מדדין אותן שנאמר מלאכי צבאות יודודן אל תיקרי יודודן נעלמן אלא יודודן ע"י אמיים.
פרש"י - מדדין אותן - מסייעין אותן להתקרב מעט מעט, שהיו חלשים, כאשר המדדה את בנה בתחלת הילוכו:
יודודן - משמע הם עצמם יודודן:
יודודן - מדדין אחרים:

ל' צ"ע שרבינו מפרש מדדין היינו רצין ועיין פרש"י לעיל בשבת פח ועיין תו"ט על מסכת שבת פרק יח משנה ב - מדדין - היא מלה עברית כמו (תהלים מ"ב) אדדם עד בית אלהים. רמב"ם:

ועיין מצודות ציון על תהילים מב ה' אדדם - ענין ההלוך לאט ובנחת ובדרז"ל האשה מדדה את בנה.
לכן נראה בהכרח לומר שרצין כאן הכוונה באיכות ולא בוריות כי זריות כאן מפסיד כי היא דחיקת השעה אבל אדרבה צריך במתינות לעסוק את ישראל להסיר הרע מהם ולהעלותם בעיבור ומבואר בתורה כ' שמשא רבינו טעה בזה במי מריבה ודחק את השעה.

כ"א סוף פסוק הנ"ל מלכי צבאות

ר"ת **שבת** בחי' תורה דעתיקה תמימה משיבת נפש שהיא בחי' עונג שבת, לכן לועקים שבת כנ"ל. דהיינו שצרכודים אנו מזדהים אם האדיק הרץ להשלים אורח שהפסיק וצחלוקת המעות אנו מזדהים עם הכלה שזוכה לאורייתא דעתיקה ששם אין ערך לממון ::

ענין אחר, להורות וותרנות גדול בזה שמחלקין מעות, להורות שהכלה היא בחי' ה', שמדל"ת נעשית ה', שע"ז בא עשירות גדול, בבחינות והריקותי לכם ברכה עד בלי די [לב] עד שיבלו שפתותיכם וכו' (שבת לב ע"ב), שמחלקין המעות, מורה שהגיעו לזאת הברכה, עד שהמעות אין חשוב אצלם כמבואר נפלא בספורי מעשיות סוף מעשה מצעל תפלה.

וזה פירוש ועשירית האיפה, עשירית שהוא בבחי' א"י פה כמו שנתבאר לעיל שעשירית רומז המלכות בתיקונה שלימה בעשר ספירות אזי היא עולה למקום גבוה כל כך עד שהמלאכים שואלים איה היא המלכות פה, אזל כאן מבאר עוד פירוש בלי פה דהיינו שאין פה כיון שהוא צלח ונגמר מרוב די שאמר, דיינו שבלו פיהם מלומר די, שיש להם כל כך עשירות כי אין עשיר אלא השמה צחלקו, וזה מחמת שנעשה מרביעית ההין מדלת ה' כנ"ל ע"י שתיקנו את המלכות בשלימות זכו לאורייתא דעתיקה ששם אין אורך צממון נעשו שמחים צחלקם בשלימות :

ל"ג **מסימן ל"ב** עד כאן, כל זה הוא לשון רבינו ז"ל, לבד באיזהו מקומות שהוספתי שם קצת דברים כפי מה ששמעתי והבנתי מפיו הק' או מפי כתבו. כנרשם כ"א במקומו/ל"ד]:

[עוד שמעתי דברים השייכים לתורה הזאת, וזהו] : (יומא ע"א) **הרוצה שינסך יין על גבי המזבח/ל"ה** ימלא גרונו/ל"ו של תלמידי חכמים יין. הוונה כיון שת"ח שלבו חלל בקרבו ע"י שמלייר מחשבת לבו רק לטוב בבחי' בריאת העולם על כן נעשה לבו מרכבה לידי אמנותו של הקב"ה שמתדק בהם בכל יום מעשה בראשית ולכן בכל יום שמתדק מעשה בראשית זה נעשה מכה ליבו של האדיק, וממילא גם מתדק כפי רצון ליבו. וממילא בכוחו לעשות ניסים. וכשמשקים אותו יין והוא ע"י היין נעשה ראש ולא רש/ל"ז לכן יועיל לו היין להרחבת הדעת שע"י עוד יותר יוכל להתגבר בעשית ליבו חלל בקרבו. וכיון שלבו חלל בקרבו לכן גרונו ולבו הם בחי' השיתין המנוקצין עד ההסם. לכן המשקהו יין כמו מנסך יין על גבי המזבח/ל"ח.

להבין המאמר מקדים רבינו להזכיר מה שנתבאר בתחילת התורה בראות א' כי עיקר האלקות הוא בלב, כמ"ש [ל"ט] **צור לבבי**, כמ"ש (שמואל א ב) **ואין צור כאלקיני אין צייר כאלקיני** (ברכות יוד ע"א), כי הלב הוא הצייר של המדות, היינו החכמה שבלב וכו' כנ"ל. כי קודם הבריאה היה אור הקב"ה אין סוף וכו' כנ"ל ע"ש היטב. נמצא כשהלב בבחי' ולבי חלל בקרבי, בבחינות צור לבבי כנ"ל, הוא בחינות בריאת העולם. ולהיפך כשהלב אטום בבחי' ערלת לב, הוא מקלקל את הבריאה כמבואר למעלה עיין שם.

^{כ"ב} מלאכי ג' י' ובגמ' דרשו עד שיבלו שפתותיכם מלומר די.
^{כ"ג} הסוגרים של מוהר"ן בתקפא

^{ל"ד} צ"ע מדוע כתב זאת כאן ולא אחרי תורה נ' שגם היא לשון רבינו. ואולי יש לחלק בין הוספה שהוסיף בתורה מזו שהיא אותם הדברים שקבל בכתב למה שנוסף כאן בהמשך שהם דברים נוספים ממש.

^{ל"ה} מדלא נקט כאילו משמע שמילוי גרונו של ת"ח בין הוא ממש ניסוך ולא כאילו מנסך. וצ"ע.

^{ל"ו} לשון ימלא צ"ע ואולי רוצה לומר שלא מספיק שיביא להם אלא צריך דווקא שישתו בפועל ואז נחשב לו שהביא נסכים וניסכם ע"ג המזבח

^{ל"ז} עיין יומא דף עו: – רב כהנא רמי כתיב תירש וקרינן תירש וזה לקטות לפי המלה נעשה ראש שמתקח לבו צחכמה לא זכה נעשה רש (דהיינו דרבא דרבא) ורבא רמי כתיב ישמח לשון שמחה וקרינן ישמח לשון שמחה וזה משמחו לא זכה משממו והיינו דאמר רבא חמרא וריחני פקחין. פקח"י עשאוני פיקח.

^{ל"ח} צ"ע כיון שיש ספק יזכה ספק לא יזכה למה לא יקח ריחני דהיינו בשמים שאין בו ספק דוודאי פקחין. אלא צ"ל שאע"פ שנקט שניהם בחדא מחתא אבל יין פקחין יותר למי שזוכה.

עוד צ"ע שפרש"י זכה היינו לשתות במדה הנכונה לפ"ז משמע שבאמת שלכל אדם יש מדה שבה היין מפקח אלא שרק ת"ח שיוודע לשתות לפי מדה ואינו נגרר לשתות יותר מדאי.

^{ל"ח} לכאורה צ"ע כי הת"ח עושה ניסים גם קודם שמשקים אותו יין ואולי עכ"פ ע"י היין מתרחב לבו ויש בכוחו לעשות יותר ניסים. עוד לא מבואר הקשר בין הניסים שעושה הת"ח לניסוך המזבח וקצת משמע שגם הניסוך ע"ג המזבח ע"י הקב"ה מחדש מעשה בראשית וצ"ע.

^{כ"ב} תהלים עג כו

וע"כ הצדיק שלבו פתוח בחכמה, בבחי' ולבי חלל בקרבי, בחינות צור לבבי שמלייר חכמת לכו למחשבות טובות תמיד עד שלכו חלל בקרבו בתכלית. ע"כ עי"ז יוכל לחדש מעשה בראשית, ולעשות נסים ונפלאות בעולם, כמ"ש [מ] כמו שאנו אומרים בכל יום בתפילת יואל של שחרית ובטובו זה הצדיק שנקרא יום תמיד מעשה בראשית להיינו את כל הנריאה זורא בכל יום מחדש/מ"א, ובטובו זה הצדיק שנקרא טוב, כמ"ש (ישעיה ג') אמרו צדיק כי טוב [מב] להיינו שעי' הלדיק הקצ"ה מחדש בכל יום את מעשה בראשית, כי לב הצדיק הנ"ל הוא בחי' בריאת העולם כנ"ל שכיון שלכו יס רק מחשבות טובות שעי' נעשה חלל בקרבו ממש כמו שהקצ"ה עשה חלל בא"ס אלוקותו כדי לברא את העולם וכן הוא עושה בכל יום לחדש מעשה בראשית לכן לב הצדיק נעשה מרכזה למעשיו של הקצ"ה ונעשה החדוש מעשה בראשית מכה ליבו/מ"ב: וז"פ משארז"ל (סוכה מט) חמוקי יריכיך^מ כמו חלאים מעשה ידי אמן [מג] להיינו חז"ל לרשו שמה שאמר שלמה המלך שרגלי המלכות הן כמו חלאים אלו השיתין להיינו שרמו לפני נקבים שיש צמזמה שבהם מנסכים יין/מ"ג כלל יום ומיס צהג הסוכות שמנוקבין ומחוללים עד התהום שהם חלולים ומה שנספך בהם יורד עד לתהום שנמצא תחתם, היינו בחינות ולבי חלל בקרבי ורבינו דורש שזה רמו ללב הצדיק שהוא חלל בקרבו, כי תהום דא לבא כמובא בזוהר [מז]. וזה חלאים מעשי ידי אמן להיינו מעשה ידי אומנתו של הקב"ה מט(כך דרשו שם בסוכה [מ] /מ"א) להיינו שרמו שאת התהום שחת הספלים שבהם נסכו את היין והמיס עשה הקצ"ה נשקט ימי בראשית. ורבינו דורש היינו שבחינות חלאים, היינו שמחוללין עד התהום, זה בחינות ולבי חלל בקרבי כנ"ל, זה בחי' בריאת העולם כנ"ל להיינו שרמו בדנריהם של כל לדיק שהוא חלל בקרבו הוא בחי' מעשה בראשית. וזה במעשי ידי אמן אומנתו של הקב"ה, כי בחינות ולבי חלל וכו', בחי' חלאים שמחוללין וכו' כנ"ל, הוא ממש מעשה ידי אומנתו של הקב"ה, כי זה הוא בחינות בריאת העולם כנ"ל להיינו של כל הצדיק שלכו הוא ממש מרכזה למעשה ידיו של הקצ"ה שברא את העולם נשקט ימי בראשית. ועי"ז יוכל לעשות נסים בעולם כנ"ל ולכן חודש מעשה בראשית בכל יום נעשה מכה לכו של הצדיק שחלל בקרבו ולכן מתחדש בכל יום כפי רצון ליבו, להיינו לא צמחלך הטבעי, אלא מעל הטבע, כמו שהלדיק התגבר על טבע לכו, ועשאו חלל, הפך הטבע/מ"ג, וזהו רמו שלקון חז"ל שמחוללין עד התהום [מז], היינו בחינות ניסים, כי תהם לשון נס כמ"ש (רות א) ותהם כל העיר, שעל דבר נסיי הכל תמוהין [מז].

^מ בתפילת שחרית ברכת יוצר אור ועיין חגיגה יב: מדרש תהלים מזמור צו א'

^{מא} עיין חגיגה יב: שם מבואר שהחידוש נעשה ע"י ריקיע הנקרא וילון שאינו משמש כלום אלא יוצא מנרתיקו ומעלים את האור ונכנס לנרתיקו ומתגלה האור וזהו החידוש עי"ש פרש"י וצ"ע לפ"ז לכאורה אינו חידוש כלל.

^{מב} * יוטא לה:

^{מג} כי זה כלל שכל בחי' שלמעלה מחפשת כדמותה ממש למטה כדי להתלבש בה שתהיה מרכבה לה והכא לב הצדיק נעשה מרכבה למעשיו של הקב"ה בחידוש מעשה בראשית ולכן נעשה החידוש מכה ליבו וממילא גם נעשה כפי רצון לכו.

^{מד} גם בדפורי יריכיך ובחשכט - יריכיך

^{מה} שיר השירים ז' ב'

^{מו} במזבח בקרן מערבית דרומית היו שני נקבים ובהם ספלים אחד נוטה למערב והוא למים ושני נוטה למזרח והוא ליין (סוכה מה): כשבא לנסך עולה כבשבש ופונה לימין וספל הקרוב אליו הוא של יין. ובו מנסך את היין אע"פ שכתב הרמב"ם (מעשה הקרבנות פ"ב) שמנסך על היסוד עי"ש לחם משנה שתיריך דבריו דלא הכסף משנה ופי' שהרמב"ם סמך על דבריו בהלכות תמידין ומוספין

^{מז} * זוהר רע"מ פנחס רכז:

^{מח} בדפורי מעשה ידי אמן מעשה, ובתקפא תיקון את לשון הפסוק בלבד. ומתירו תוקן מעשי ידי אמן מעשי.

^{מט} ביאור מוהר"ת בתקפא

^נ מט. אבל בדף נג. מבואר שדוד כרה אותם ועיין תוס' ד"ה אל תקרי בדף מט.

^{נא} סוכה דף מט. – אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן שיתין מששת ימי בראשית נבראו שנאמר חמוקי יריכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן חמוקי יריכיך אלו השיתין כמו חלאים שמחוללין ויורדין עד התהום מעשה ידי אמן זו מעשה ידי אומנתו של הקדוש ברוך הוא תנא דבי רבי ישמעאל בראשית אל תיקרי בראשית אלא ברא שית תניא רבי יוסי אומר שיתין מחוללין ויורדין עד תהום שנאמר אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן שמן ועזקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויטעהו שורק זה בית המקדש ויבן מגדל בתוכו זה מזבח וגם יקב חצב בו אלו השיתין.

^{נב} פרש"י – חמוקי – סתרי, לשון חמק עבר (שיר ד) נסתר ונכסה ממני, וכן עד מתי תתחמקין (ירמיהו לא) תסתרי ממני, שאת בושה ליקרב אלי על שמעלת בי, חמוקי יריכיך לשון ירך המזבח (ויקרא א):

^{נב} תוספות – אל תיקרי בראשית אלא ברא שית – האי תנא ור' יוחנן סברי מששת ימי בראשית נבראו אבל איך תנא דדריש וגם יקב חצב לית ליה דמהווא קרא דריש מזבח ושיתין למזבח בידי אדם הוה ובמילתיה גרסינן ועליו כרה דוד ומיהו קשה דר' יוחנן אדר' יוחנן דהכא סבר מששת ימי בראשית נבראו דדריש מעשה ידי אמן מעשה אומנתו של מקום ולקמן בפרק החליל (נג.) א"ר יוחנן בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא ושמא אמוראי נינהו ואליאב דר' יוחנן:

^{נב} בדפורי מעשה וכן תוקן מתורו - מעשה

^{נב} ונראה שבא ללמד ונמצא למד. דהיינו שבא ללמד על הצדיק שעי' שדומה למזבח, אזי ע"י ששותה יין שהביא לו ישראל, נעשה על ידו חודש מעשה בראשית, ומזה נמצאנו למדים שהניסוך יין על גבי המזבח בכל יום בהקרבת התמיד מכוחו היה הקב"ה מחדש מעשה בראשית. כי אם הנעשה מרכבה לניסוך יין ע"ג המזבח נעשה על ידו חידוש מעשה בראשית כל שכן הניסוך עצמו ע"ג המזבח נעשה זאת על ידו.

^{נב} דהיינו דרשת חז"ל הנ"ל בסוכה.

^{נב} דורש תהם לא מלשון הומיה כרש"י אלא מלשון תמה ומתפלא וכן לעיל תורה ז' אות א' ותורה ט' אות ה'

כעת חוזר רבינו לזכר תחילת הענין וזהו הרוצה לנסך יין וכו' ימלא גרונו וכו', כי גרונו ולבס של הלויקים הוא בחי' שיתין שמחוללין עד התהום להיינו שהשיתין והתהום הם קנה [ג] ולבא של הלויק [ו] וע"י היין נפתח חלל הלב בבחי' ולבי חלל בקרבי כי מצואר נגמ' [ג] חמרא נטורחני פקחין פירוש ששיתין יין והרחת זשמים מועילים לפקח את המח' [א]. ומצואר בתורה כו תנינא/ [א] שמועיל להרחיב את הדעת [א]. ועל כן כל הממלא גרונו וכו' כאלוסיג מנסך יין ע"ג השיתין שמנוקבין ומחוללין עד התהום כנ"ל: [א]

ס"ה (כאן חסר קצת דברים כי לא נכתב בזמנו, ונשכח קצת) ואולי אפ"ל כי נסכי היין אפשר לידור או לנדב זפני עצמם או עם קרבן עולה או שלמים וגם אז יכול הקריבם לאחר זמן ולא בזמן הקרבת הקרבן אבל בקרבן התמיד היו מנסכים יין בכל יום. [א] והיו מנסכים אותם בספל מזרחי שזקקו מערבית דרומית של המזבח, ובזמן הגיסוד היו הלוויים שרים כמ"ס אין שירה אלא על היין (ערכין יא. [א]) כמצואר ברמב"ם תמידין ומוספים פ"ו הלכה ה' ע"ש. ויין המשמח הוא בחי' בינה שרש הדינים כמצואר בתורה מא/ [א] והמזבח בחי' מלכות כמצואר הרבה זקהלת יעקב/ [א] נמלא ניסוך המזבח הוא בחי' סלת מנחה זלוה בשמן הנ"ל בחי' אמא אופת מנחה לזכר הנ"ל כדי להגדילה ולהביאה לזעלה ונעשית מד' ה' כנ"ל ולכן אז אומרים הלוויים שירה שזה בחי' שיר דיתער לעתיד לזכר כנ"ל זאות ה'. ולכן השומעים את שירת הלוויים היו עושים תשובה שלימה כמצואר זכרית מנוחה [א]. (שירה זו היא השירה ששרו הפרות שזאו מפלישתים כשהיה הארון עליהם כמצואר כ"פ זוהר שהוא השיר דיתער לעתיד ומסתמא בית המקדש הוא בחי' עוה"ז שזעוה"ז.)

ונמלא זה שמזיח יין לת"ח הוא בחי' מלכות בחי' זיתא תתאה שמזיח ללויק בחי' זינה זיתא עילאה, שע"י נעשה לזו עוד יותר חלל בקרבן ועוד יותר זכחי מעשי ידי הקז"ה המחדש את עולמו זה בחי' הכלה שזולחת טולת לחתן כנ"ל שרומזת לו שהיא מתקדשת לו ורולה שיעלה אותה זעיצור לקבל תורה דעתיקא כדי שירוך אורח זה של השגות תורה דעתיקא שהפסיד זגללה שהתמהמה להתקדש לו. וכנ"ל שהלויק כריך להתגבר לרוץ אורח זה שהפסיד כשהיו ישראל נזופים להיינו שאחרי שמזיכרם בתשובה עוד כריך להעלותם זעיצור ולהשיג התורה שהפסיד כשהיו רחוקים ולא זאו לשמוע תורה ממנו :

[א] אע"פ שזעוה"ז היין יורק זושח ולא זקה
 [א] הסוגרים האלה נמצאים כבר בדפוס
 [א] * סנהדרין ע. [א] יומא עו: הוריות ג:
 [א] גם בדפוס רותני ומתולו - וריחני

ס עיין לעיל בתחילת מאמר זה מה שכתבנו בהערה על הגמ' יומא עו:

ס"א עין תורה כו תנינא - צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשותות יותר מיכלתו, פדי שלא יבוא לידי שכרות, כי מעט השתיה לפי הצורך הוא טובה להרחיב דעתו. ודע, כי הדעת מלבש בהקדים, וכששותה במדה כראוי לפי ערכו, אזי נתרוב דעתו ונתרומם מזו, ואזי נגדלין הקסדים ביותר על - ידי השתיה. כי בשנתרומם הדעת, נתרוממין ונגדלין הקסדים, כי הדעת מלבש בהקדים כנ"ל. ועל זה אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ערוכין ס"ה): "כל המתפתה ביינו, יש בו מדעת קונו". 'מתפתה' דיקא, בחינת קסדים, שעל - ידי היין נגדלין הקסדים. וזהו מתפתה שעל - ידי הגדלת הקסדים הוא מתפתה ומתפייס, אף - על - פי שלא היה ראוי להתפתות לפי קסדים סתם, והיה יכול להיות רגז, אבל על - ידי הגדלת הקסדים על - ידי היין הוא מתפתה כנ"ל. אבל השותה יותר מדאי ומשתכר, אזי אדרבא, מתגברין תקף הגבורות, ונעשה פעם ורגז, ולפעמים מתגברין גבורות דסטרא - אחרא, ויכול לבוא לידי רעות וכו', חס ושלום:

ס"ב ענין הרחבת הדעת נראה שהכוונה לבחי' שמחה שהוא הפך העצבות שזה בחי' כיוון כמבואר בגמ' טפח עצב וטפח שוחק מבואר ששוחק הוא בחי' התרחבות ושחרור וע"י נקל לחשוב ולהתגבר על הצה"ר ולצייר מחשבת לבו לטוב. בבחי' אשריך ארץ שמלכך בן חורין [א].

[א] גם בדפוס כאלו ומתולו - כאילו
 [א] בדפוס נגמרת כאן התורה ומתחילה תורה קדה עד סוף קלה ואח"כ תורה נ'
 [א] מוהר"ן בתקפא

ס"ג כמבואר ברמב"ם מעשה הקרבנות פ"ב (הל' ב) אין טעון נסכין אלא עולת בהמה ושלמים בלבד בין היו קרבן צבור או קרבן יחיד או כבש יולדת ואילו של בהן גדול הואיל והן עולות טעונים נסכים אבל העוף והאשמות והחטאות אין מביאין עמהם נסכים חוץ מחטאת מצורע ואשמו שנתפרשו נסכיהם בתורה: (ובהל' ג) ומניין שאין מביאין נסכים עם החטאת והאשם שנאמר לפלא נדר או נדבה דבר הבא בנדר ונדבה יצאו חטאת ואשם ובכור ומעשר ופסח הואיל ואינן באין בנדר ונדבה אין טעונין נסכים ומניין להביא שלמי חגיגה ועולת ראיה לנסכים שנאמר או במועדיכם: וע"ש פרק יד הל' א' שיכול לידור או לנדב יין לבדו. עוד שם פ"ב הל' יב שזבח ונסכים אינם מעכבין זה את זה ויכול להביאם לחוד ובהפרש כמה ימים.

ס"ד ע"ש פרש"י ותו"ס ד"ה שאין זכרות לה.

ס"ה סוף תורה מא - וזה (יומא ע"א): 'הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמיד - חכמים'. 'לנסך' הינו מלויכה וממשלה. כמו שכתוב (תהלים ב'): 'ואני נסכתי מלכי' וכו'. יין, זה בחינת בינה, שרש הבכורה, יין המשמח, 'מזבח' זה בחינת דינים. 'תלמיד' - חכמים, הם בחינת נצח הוד: וזהו פירוש: הרוצה להמליך ולהמשיך ולהתמייק הדינים, על - ידי שרשם, שהוא יין המשמח. מה יעשה, עצה (טובה): על - זה. ימלא גרונו, על - ידי קריחין, או על - ידי פדיון, כמו שמוזבא לעיל: גם על - ידי מלוי גרונו, נמתק הדין.

ס"ו ע"ש סוף ערך דש ובריש ערך זא ובסוף ערך י"ה ועוד.

ע שם מבואר כשהכחן היה רואה שמביא הקרבן לא היה שב כראוי היה מרמז ללוים לשיר וכששמע שירתם היה שב בתשובה שלימה. וצ"ע כי נסכים לא באים אם קרבן חטאת או אשם של יחיד כמבואר ברמב"ם לעיל. וראיתי מתרצים שמדובר בקרבן התמיד, ועדין צ"ע. א"כ איך הותר לו לרמוז להם הרי אין אומרים שירה אלא על היין. ועוד שבקרבן ציבור מה עושה שם היחיד ולמה שישב דייקא או בתשובה שלימה הרי חייב קרבן יחיד.

שייך לעיל [עא]. ישיש כגבור לרוץ אורח וכו'. כי צריך התגברות גדול וכו' לרוץ אורח הזה שהיו יכולי לילך בזמן שהיו ישראל נזופים ועכשיו רצים במהירו' גדול זה הדרך וכו' עכ"ל. בעת שאמר זאת התורה שמעתי אז מפיו הקדוש ענין זה בביאור יותר, שאמר בפירוש ענין זה לענין בני אדם הזוכים לעשות תשובה על העבר מה שנקט זכות לגבי תשובה על העבר עיין תורה מט תנינא שהעיקר מכאן ולהבא שלא יעשה עוד, אמנם עיקר התשובה לעבור בזה תשובה על העבר עיין תורה מט תנינא המסקל כמזכיר זיומא פו:ב, ואמר, שאעפ"י שזוכים לתקן מה שעבר, אעפ"כ עדיין היכן הוא אותו הזמן שהיו רחוקים מהש"י [גג], שהיו יכולים לעבוד את הש"י באותו הזמן כי אותם ימים שלא עבד זהם את הש"י הם ימים מתים מקדושה ונסוף ימיו עולה כל אדם עם כל הימים כמזכיר בזה עה"פ ואזכרהם זקן כל זימים. והם שכרו לעתיד, ועיין תורה קעט רבינו מצאנו שימים שלא עבד זהם את הש"י הם פגרים מתים (וסם מזכיר ש"ע) תענית הפסקה אפסר לתקן גם ימים שעברו ולהחיות אותם /עד' אכל ידוע שבשחיות ציווה שלא להתענות כל כך) ונראה שכלל הכוונה שימיהם להיות אלל הצדיק האמת (עיין לק"ה מנחה ז' אות ז' וכו' שכל חוקנו של הצ"ח רק ע"י הצדיק) (עיין בתורה ד' גדול מעלת הווידי לפני הצדיק) לשמוע ממנו תורה כנ"ל שעי"ז יזכה לתקן העבר ככח הצדיק/עד', ובוודאי

^א תחילת העמוד הזה

^ב עיין סוף תורה כז שם מבואר שיש בחי' תשובת המשקל בהרהור. ויש לדון בזה כי שם מדבר בתאוה הידועה דייקא ועליה אמר ר"ל בגמ' יומא עד: טוב מראה עינים מהלך נפש דהינו מהמעשה עצמו לכן אולי דווקא בתאוה זו שהרהור גרוע מהמעשה כי כולה דמיון לכן גם תשובת המשקל מהני בהרהור אבל עבירות אחרות לא וצ"ע.

עוד יש לדון עפ"י תורה מט תנינא כי שם תחילה אומר שיעקר התשובה מכאן ולהבא שלא יעשה עוד אלא שמוסיף שאנשים כאלה גם מחשבה אצלם כמעשה לכן צריכים להזהר גם מהרהור ורק אח"כ מוסיף אבל תשובה שלימה היא דייקא שיעבור במקומות שעבר ממש וימנע עצמו. משמע שהם שני שלבים והתיקון השלם הוא דווקא תשובת המשקל ממש.

ועיין שפת אמת יומא פו: שהכוונה שמשמים כשרואים ששב באמת מזמנין לו נסיון דומה ממש.

ועיין בנייהו בן יהודה על יומא דף פו/ב

והנה לדברי רב יהודה דבעינן אותו מקום ואותה אשה ואותו פרק בזה מובן הטעם דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן גדולה תשובה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם דצריך להאריך ימיו עד שיתגלגל ויזדמן לפניו אותו מקום ואותה אשה ואותו פרק:

ועיין מהרש"א ברכות לד: על המאמר שגדולים בעלי תשובה מצדיקים, אומר שא"א לומר כן אלא רק בחוטא במחשבה בלבד ועשה תשובת המשקל בהרהור.

^כ עיין תורה קעט ועיין זוהר ויחי רכז סוף ע"א בא בימים אתלבש באינון ימים ממש ועיין זוהר חיי שרה קסט. באינון ימים מדרגה לדרגה וכו"ה בע"ת ברגע אחד ועיין תורה נט תנינא לצדיק יש עבודה שבין המצוות

^ד עיין תורה קעט... מעלת התענית שמעורר ומחיה מתים, הינו הימים שעברו בחשך, ואין להם שום חיות, כי כל יום ויום נמשך עליו שפע מלמעלה, וכשעושה בזה הימים מעשים טובים, אזי מחיה הימים וממשיך לו חיות ושפע רב מלמעלה, אך אם, חס ושלום, אם אינו עושה בו מצוות, אזי אינו יורד עליו שפע מלמעלה כי - אם בצמצום גדול מאד רק כפי חיונו בצמצום, וכשהוא נוטל זה הימים ועושה בו, חס ושלום, רע, אזי מוריד ומיניק ומוציץ השפע המעט שיש בזה הימים, עד שמוציץ גם עצם החיות שיש להיום בעצמו, מלבד השפע הבא מלמעלה דבר יום ביומו, כי כל יום הוא בריאה, ויש לו חיות עצמו מלבד השפע, והוא מוצץ גם חיותו העצמי של הימים, עד ששאר הימים הללו פגרים מתים, כמו משל התינוק היונק משדי אמו, כל זמן שיש לה חלב יונק החלב, וכשנפסק החלב מוצץ דמה וחיותה ממש, אך על - ידי התענית הוא מעורר ומחיה הימים הללו, והבול לפי התענית:

ויש להבינו בגשמיות. כי בשמותענה, נמצא אין לו חיות וכח מזה הימים, מאחר שאינו אוכל ושותה בו ונאף - על - פי - כן עובד את השם. נמצא שעובד השם בכח שיש לו מאתמול, כי בלא זה מאין לו כח, נמצא שעובד הימים בכח של אתמול, על - כן מביא חיות באותו הימים של אתמול ואחר - כך בשמותענה עוד ואזי אין מספיק לו כח של אתמול, כי כבר נחלש הגוף, ואז צריך להשתמש בכח של ימים הקודמים למפרע עוד, נמצא שמביא בכל פעם חיות והארה לימים הראשונים שנפלו ומתו, עד שאפשר להתענות כל כך, שיצטרף להשתמש בכח של הימים שיונק משדי אמו, ואזי מחיה ומאיר כל הימים. וועל - כן על ידי התענית נבנה קומת השמחה, שהיא החיות ונקודות של כל המצוות כמבאר במקום אחר (א):

(זה הענין לא באר היטב, והעקר שעל - ידי התענית, על ידי מה שמוציא הכח של כל יום ויום שיעבר ומכניס אותו בעבודת ה', ומחיה כל הימים המתים שפגם בהם כנ"ל, על - ידי - זה נבנה השמחה כנ"ל):

^ה עיין תורה לו אות ה' שהצדיק מוריד נשמה חדשה לכל אחר מהשומעים את תורתו כ"א לפי בחינתו ותפיסתו.